

МОЛОКО

№ 2 (15), квітень 2013

І ФЕРМА

20

**ДЕНЬ
МОЛОКА**
вперше в Україні
з АВМ

50

**СЕКРЕТИ
ЕФЕКТИВНОСТІ**
від Гордона
Джонса

55

**МЕНЕДЖМЕНТ
ГОДІВЛІ**
Як змусити корову
більше їсти

**«БЮДЖЕТНИЙ
РИНОК»**
Хто займе нішу?

64

**РОБОТИЗОВАНЕ
ДОЇННЯ**
Перші дояри-роботи
в Україні

69

**КУКУРУДЗЯНИЙ
КРОХМАЛЬ**
«Стійкість»
і перетравність

76

Анатолій Волков

голова правління ПАТ «Племзавод "Степной"»

ПЕРЕРОБЛЯТИ ТРЕБА САМИМ

34

Програма фінансування
спільно з

Умови*:

Від 1 % річних у валюті**

Від 13,95% річних у гривні**

НОВІ САМОХІДНІ КОРМОЗБИРАЛЬНІ КОМБАЙНИ СЕРІЇ 7080

- Оновлений модельний ряд: від 380 до 812 к.с.
- Нова технологія плющення зернин KernelStar: більш агресивне подрібнення, в результаті: збільшення продуктивності та чудова якість корму.
- HarvestLab – вимірювання вмісту сухої речовини у силосній масі 17 разів за сек. з точністю до ± 2 під час роботи в полі, та можливість вимірювання основних поживних компонентів у стаціонарному режимі
- AutoTrac – система автоматичного керування «без рук»
- AutoTrac – система автоматичного регулювання довжини зрізу за допомогою трансмісії IVLOC
- Інтегрована телематична система JDLink – дистанційне управління парком техніки
- Нова ефективність використання пального за рахунок системи управління швидкістю двигуна

JOHN DEERE

** Умови діють протягом першого кварталу та розповсюджуються на всі види техніки John Deere. Період дії пропозиції може бути змінено, уточнюйте, будь-ласка, у Вашого дилера.

*ТОВ «Агро Галс Моторс» тел.: (062) 311-83-38
 *ТОВ «Агротех» тел.: (056) 732-22-14
 *ПАТ «Компанія «Райз» тел.: (044) 585-24-40
 *ТОВ «Ландтех» тел.: (050) 321-77-79
 *ТОВ «Механі К» тел.: (0800) 507-705
 *ТОВ «РДО УКРАЇНА» тел.: (048) 737-86-32
 *ТОВ «Юнітер 9 Агросервіс» тел.: (054) 261-92-82

Детальну інформацію про умови фінансування можна отримати за тел.:
 Райффайзен Банк Аваль: 044 590-24-69, 044 495-80-06
 Райффайзен Лізинг Аваль: 044 590-24-90

*Акційна пропозиція діє для фінансування з визначеним графіком погашення – рівними частками у лютому, листопаді та грудні кожного року. Крім відсоткової ставки сплачується 3-х місячний LIBOR / EURIBOR, одноразова комісія не більше 1,5% та стандартні витрати на оформлення та страхування. Деталі та більше інформації про акційні ставки для іншого терміну фінансування та розміру передплати дивіться за вказаними телефонами. Ліцензія НБУ №10 від 05.10.11р. Усі види банківських послуг.

www.JohnDeere.ua

Ще кілька років тому вітчизняна молочна галузь нагадувала середньовічну розділену державу. Кожне господарство-князівство жило за своїм муром і не завжди уявляло, чим дихають колеги по цеху, не кажучи вже про якусь співпрацю. Створюючи Асоціацію виробників молока п'ять років тому, ми прагнули зруйнувати непотрібні мури, щоб молочарі могли ділитися досвідом, разом вирішувати проблеми та разом боротися за спільні інтереси на державному рівні. Тепер асоціація об'єднує сімдесят господарств-однодумців, які розуміють, що нині досягти успіху поодиночці дуже важко, а завтра буде просто неможливо. Ми чудово усвідомлюємо, що сучасний світ вимагає ще глибшої співпраці й інтеграції вже за межами державних кордонів.

Щоб вирішувати важливі проблеми молочного ринку, АВМ ініціювала створити спеціальну робочу групу, яка, крім виробників, об'єднує представників Міністерства аграрної політики та продовольства, а також галузевих асоціацій переробників. Діалог на високому рівні став можливим лише завдяки допомозі таких поважних міжнародних організацій, як ФАО й Європейський банк реконструкції та розвитку, які стали нашими партнерами. Переконаний, що новий рівень співробітництва між виробниками, переробниками та державою вже в недалекому майбутньому дасть змогу Україні стати однією з провідних молочарських країн світу.

Користуючись нагодою, хочу від щирого серця привітати всіх наших читачів із весняними святами та побажати миру і процвітання.

З повагою,
 президент Асоціації виробників молока України
 Андрій Дикун

ЕКСПЕРТНА РАДА ЖУРНАЛУ

Оруджов Ельман Гасанович,
 незалежний експерт
 із молочного скотарства

Сівов Юрій Олександрович,
 керівник департаменту розвитку
 консультаційного центру АВМ

Чагаровський Вадим Петрович,
 голова ради директорів
 Спілки молочних підприємств України

Левтеров Кирило Володимирович,
 молодший партнер юридичної фірми «ОМП»

Дикун Андрій Євгенович,
 президент Асоціації виробників молока України

Чекмишев Олександр Вікторович,
 медіаексперт, доктор наук із соціальних комунікацій,
 заступник директора Інституту журналістики
 Київського національного університету імені Тараса
 Шевченка (2000 – 2008 рр.), творчий куратор редакції

МОЛОКО І ФЕРМА

Всеукраїнський журнал
«Молоко і ферма»
№2 (15), квітень 2013 р.

УСЕ ПРО МОЛОКО XXI СТОЛІТТЯ

Головний редактор
Олена Мельник

Редакція
Альона Піпенко
Евгеній Стеценко
Віктор Ільницький
Роберт Чернієнко
Сергій Олійник

Рекламний відділ
Роман Добринський
+38 098 593 17 35
Інна Резніченко
+38 067 236 01 67

Відділ передплати
+38 067 470 55 94
+38 067 470 23 01

Верстка
Інна Деміденко

Свідцтво про реєстрацію
Серія КВ 16660-5232Р
від 28.05.2010

Передплатний індекс
49565

Тираж
2000 примірників

Адреса редакції
20300, Черкаська обл., м. Умань,
вул. Пролетарська, 6, офіс 2
Е-пошта: milk.and.farm@gmail.com
www.milkandfarm.com
+38 067 236 01 67

**Видавець — агроконсалтингова
компанія «Дикун»**

Редакція не завжди поділяє точку зору авторів матеріалів. Відповідальність за зміст, достовірність інформації, якість рекламованої продукції чи послуг, дотримання авторських прав, а також відповідних сертифікатів, дозволів на публікацію та ліцензій, несе рекламодавець. Рекламодавець передає редакції рекламні матеріали і право на виготовлення, тиражування та поширення реклами. Редакція не несе відповідальності за зміст матеріалів, отриманих від інформаційних агентств, інших ЗМІ чи інших джерел інформації. Позаштатні автори гарантують достовірність наданої інформації, наявність у них особистих немайнових і виключних майнових авторських прав, а також самостійно несуть відповідальність за порушення прав третіх осіб. Ціни, наведені в надрукованих матеріалах, є дійсними на час надання публікації до редакції. Передрук наших матеріалів можливий лише з офіційного письмового дозволу редакції та з посиланням на цей журнал. Матеріали, відмічені знаком ©, виходять на правах реклами.

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ

Новини 6

Новини АВМ

Події і факти 12

Український інвестиційний форум 16

У пошуках «зірки»,
або Особливості національного полювання
на ветеринарів 18

Ринки. Ціни. Прогнози

Молочна галузь України.
Підсумки I-го кварталу. 22

Чи стануть потенційні ринки збуту
продукції українських молочарів
реальними? 24

Біржові молочні продукти:
поточна цінова ситуація та прогноз 26

Ринок кормів 28

Наші інтерв'ю

Великий інтегратор.
Інтерв'ю із Анатолієм Волковим,
головою правління ПАТ «Племзавод
«Степной»» (Запорізька обл.) 34

Захистимо молоко

Чого жде від органіки споживач? 42

Управління та економіка

Quo vadis,
або Куди йде світова молочна галузь? ... 46

Думай так, як думає корова.
Інтерв'ю із Гордоном Джонсом, незалежним

консультантом та співвласником молочної
ферми «Сентрал Сендс» (США) 50

Менеджмент годівлі 55

Потоково-цехова технологія
виробництва молока 60

Як корова Ласка вийшла на ринок 64

Технології. Дослідження. Інновації

Перші дояри-роботи в Україні 71

Кукурудзяний крохмаль, його види і
значення для годівлі молочної худоби. ... 76

Використання пивної дробини як додаткової
сировини під час заготівлі силосу 82

Підібрати й спресувати 85

Міксер-кормороздавач —
безальтернативне рішення оптимальної
організації годівлі худоби, та як не
помилитися з його вибором? 86

Холін як необхідна речовина
для дійних корів 88

Повний автоліз дріжджових клітин
для максимальної продуктивності
жуйних тварин 91

Хвороба Шмалленберга
в цифрах і фактах 92

Міжнародний досвід

Молочарство в Австрії 96

Філософія життя

Як розумним людям перестати робити
дурні помилки 102

Притча про помилки 109

ІНТЕРВ'Ю З ГОРДОНОМ ДЖОНСОМ

50

УКРАЇНСЬКИЙ МОЛОЧНИЙ ФОРУМ

7

ЯК КОРОВА ЛАСКА ВИЙШЛА НА РИНОК

64

МОЛОЧАРСТВО В АВСТРІЇ

96

ЧОГО ЖДЕ ВІД ОРГАНІКИ СПОЖИВАЧ?

42

У цьогорічному держбюджеті на виплату дотацій за утримання молодняка ВРХ передбачено 152 млн. грн.

Завдяки цьому профільне міністерство планує збільшити поголів'я великої рогатої худоби у присадибних господарствах на 304,6 тис. голів.

Як і торік, дотація становитиме 250 грн. за кожних три місяці утримання худоби до досягнення нею 15-місячного віку.

Уперше уряд запровадив виплату дотації селянам за збереження та утримання молодняка ВРХ у травні 2012-го року. Загалом торік у програмі взяли участь майже 340 тис. власників худоби.

Прес-служба
Кабінету Міністрів України

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ТА
РЕГУЛЮВАННЯ

У першому півріччі селянам виплатять 15 млн. грн. за тварин, зданих на переробку

Зокрема, за худобу, продану з 1 січня 2013-го року, вагою понад 330 кг дотація становитиме 2,50 грн. за кілограм. А за свиней, залежно від ваги, — 1–1,50 грн.

На момент здавання на забій велика рогата худоба повинна мати не менше 330 кг живої ваги. Наприклад, за бичка вагою 400 кг селянин отримає дотацію 1000 грн., а за свиню у 115 кг — 172 грн.

Таким чином держава хоче стимулювати надходження на переробні підприємства худоби від присадибних господарств.

Прес-служба
Кабінету Міністрів України

Держпідтримка тваринництва в цифрах:

2013 р. — 650 млн. грн.
2012 р. — 732 млн. грн.
2011 р. — 2,03 млрд. грн.

В Україні планують ввести диференційований сільгосподаток замість пільг на ПДВ

Міністерство доходів і зборів України вважає, що запровадження диференційованого сільськогосподарського податку є одним із основних способів досягнення фінансової стабільності.

Міністерство розглядає податкове нововведення як метод боротьби зі зловживаннями пільговим оподаткуванням в агросекторі. Нинішня пільгова система дає право не

платити податок на додану вартість, а залишати ці кошти для власних потреб. Торік такою можливістю скористалося 16 тис. сільгоспвиробників. Загальний обсяг несплачених податків, що залишилися в розпорядженні аграріїв, сягнув 14,7 млрд. грн.

Крім того, для виплати компенсації товаровиробникам за продані переробним підприємствам моло-

ко і м'ясо в живій вазі на спеціальні рахунки, відкриті в органах Держказначейства, переказали 1,1 млрд. грн. податку на додану вартість.

Як відзначають у міністерстві, незважаючи на суттєві державні преференції, економічної стабільності в галузі так і не досягнуто. У відомстві вважають, що головною причиною є те, що сільгосппідприємства використовують у схемах ухилення від сплати податків. Через це для підприємств інших галузей скорочуються надходження з податку на додану вартість.

Прес-служба Міністерства
доходів і зборів України

фото: Артем Черкасов

В УКРАЇНІ СТВОРЕНО РОБОЧУ ГРУПУ З УРЕГУЛЮВАННЯ ПРОБЛЕМ МОЛОЧНОГО РИНКУ

23-го квітня у Києві відбувся Український молочний форум, який зібрав представників молочної галузі, Мінагрополітики, Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР), ФАО, а також провідних експертів у галузі аграрного бізнесу, права та представників засобів масової інформації. Результатом заходу стало підписання угоди між Асоціацією виробників молока (АВМ), Національною Асоціацією молочників України «Укрмолпром» та Спілкою молочних підприємств України про створення робочої групи, яка займатиметься вивченням та вирішенням важливих питань молочного ринку разом із ЄБРР та ФАО

Як наголосив президент АВМ **Андрій Дикун**, серед усіх проблем, які стоять сьогодні перед молочною галуззю, найважливішими є невизначеність із ринком землі в Україні та питання кредитування сільгоспвиробників на прийнятних умовах.

Як зазначив колишній заступник міністра аграрної політики **Сергій Биков**, в Україні інвестиції у спорудження молочного комплексу становлять 14-15 тис. доларів із розрахунку на одну корову. За рахунок того, що практично все важливе устаткування є імпортом, ця цифра майже вдвічі перевищує аналогічний показник порівняно зі США.

Міністр аграрної політики та про-

довольства **Микола Присяжнюк** нагадав, що більшість поголів'я великої рогатої худоби в нашій країні утримується у присадибних господарствах. Це створює певні проблеми, оскільки ринкові інтереси вступають у протиріччя з соціальними. Тому робоча група повинна знайти прийнятні шляхи вирішення такої ситуації. На думку економіста ФАО **Андрія Ярмака** майбутнє українського молочарства за сучасним крупнотоварним виробництвом. Цьому, зокрема, сприяє розвинена зернова база.

Голова ради директорів компанії «Мілкіленд-Україна» **Анатолій Юркевич** у свою чергу заявив, що вважає неприпустимим державне регулювання закупівельних цін на молоко. На його думку це призведе до такої ситуації, що склалася у Білорусії, де продаж молокопродуктів вигідний лише на зовнішніх ринках, а всередині країни він є збитковим.

Одним із найбільш обговорюваних стало питання можливої зміни системи оподаткування сільгоспвиробників. Практично всі учасники, хто торкався цієї теми, переконані, що зміна діючої системи матиме негативні наслідки.

Також багато говорилось про безпеку молочних продуктів та їх значення для споживачів. Зокрема, генеральний директор ДП «Лакталіс-Україна» **Ренато Рушчик** звернув увагу на ситуацію із незаконним використанням рослинних жирів при виготовленні молочної продукції. Крім того, відразу кілька учасників звернули увагу на те, що, за різними оцінками, середньостатистичний мешканець України споживає молока майже удвічі менше за фізіологічно обґрунтовану норму. В цьому контексті **Андрій Дикун** розповів про масштабну акцію з популяризації молока, яку нині проводить АВМ, залучаючи для цього відомих зірок спорту та шоу-бізнесу.

Новопризначений директор ЄБРР в Україні **Шевкі Аджунер** наголосив, що банк має намір підтримувати український аграрний сектор, який є однією з ключових галузей економіки країни.

Заступник директора департаменту тваринництва Мінагрополітики **Олена Альшанова** заявила, що Міністерство готове надати офіційний статус робочій групі і, сподівається, що вона стане дієвою силою у вирішенні проблем молочного ринку.

Учасники форуму погодились, що найближче засідання робочої групи відбудеться після завершення травневих свят. ●

Прес-служба АВМ

«Мілкіленд» придбав сироробний завод у Росії

Один із найбільших вітчизняних молокопереробників, компанія «Мілкіленд», придбала активи ВАТ «Сиродел» — сироробного заводу в м. Рильськ Курської області Російської Федерації.

Підприємство має виробничі потужності, які дають змогу випускати до 3,5 тис. тонн сирів на рік, а також може виготовляти продукцію з незбираного молока та масло. Нині воно використовує лише близько 10% потужностей. Продукцію підприємства реалізують переважно в Курській, Воронежській та Липецькій областях.

Стратегія «Мілкіленду» передбачає використання «Сиродела» для виробництва твердих і м'яких сирів

для російського ринку, а також як постачальника масла, вершків та інших продуктів для основного активу групи в Росії — Останкінського молочного комбінату.

Цього року «Мілкіленд» планує збільшити завантаження потужностей заводу приблизно до 60%, зосередившись на виробництві сирів і продукції з незбираного молока. У 2014-15-му роках новий власник розгляне питання модернізації заводу. Передовсім це стосуватиметься нових пакувальних ліній та розширення виробничих потужностей.

Група компаній «Мілкіленд» — один із п'яти найбільших виробників молочної продукції на ринках України й Росії. У Росії «Мілкіленд» виробляє свіжі молочні продукти під торговою маркою «Останкінська» на московському ВАТ «Останкінський молочний комбінат».

Прес-служба «Мілкіленду»

«Терра фуд» має намір придбати два молочних підприємства в Україні

Йдеться про великі пакети акцій ПАТ «Рожищенський сирзавод» та ПАТ «Острозький молокозавод». На момент публікації повідомлення в системі розкриття інформації Нацкомісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) «Терра фуд мілк Юкрейн лімітед» акціонером зазначених підприємств не значилася.

Острозький молокозавод спеціалізується на виробництві твердих сирів і вершкового масла. У 2011-му він отримав 14,380 млн. грн. чистого доходу і 952 тис. грн. чистого збитку.

Рожищенський сирзавод спеціалізується на виробництві твердих сирів, вершкового масла, сухої сироватки та спредів. Згідно з даними НКЦПФР, станом на третій квартал 2012-го року 95,89% акцій підприємства належало фізичній особі. 2011-го сирзавод отримав 113,770 млн. грн. чистого доходу і 414 тис. грн. чистого прибутку.

Керуюча компанія «Терра фуд», заснована 2006-го року, є одним із найбільших в Україні виробничо-торгових холдингів, який об'єднує молочний, м'ясний та агропромисловий бізнес. До холдингу входить вісім українських та одне російське молокопереробне підприємство. «Терра фуд» експортує продукцію до 27 країн.

Портал «Дело»

Українську молочну компанію виставили на продаж

Власники Української молочної компанії (УМК) шукають покупця.

«Вклав, розвинув, продав — це називається бізнесом», — відповів на запитання про причини продажу активів співвласник підприємства Едуард Прутник.

Він створив УМК в 2006-му році. Компанія спеціалізується на виробництві молока, яке поставляє таким переробникам, як «Галичина» і «Danone-Юнімілк».

Підприємству належить 10 500 га землі в Київській і Чернігівській областях, 8000 голів худоби (половина — дійне стадо). Тут щодня виробляють близько 100 тонн молока. Минулорічний виторг компанії сягнув 15 млн. доларів, EBITDA — 7,5 млн. доларів, боргів немає.

У 2012-му половину компанії викупив Віталій Гайдук (№ 18 у списку найбагатших українців станом на 12 березня ц. р.).

Обсяг інвестицій в УМК, за словами пана Прутника, за ці роки сягнув 80 млн. доларів. Інфраструктуру збудували з нуля.

Згідно з оцінкою аналітика однієї київської інвестиційної компанії, ринкова вартість УМК — 45–60 млн. доларів.

Едуард Прутник повідомив, що інтерес до підприємства вже проявили великі агрохолдинги з України, Росії, Голландії та Франції і нині тривають переговори.

Сайт Forbes-Україна

фото: Олександр Рослов / МіФ

НОВИНИ КОМПАНІЙ

«Волошкове поле» планує купити завод у Польщі або Угорщині

Один із співвласників компанії Андрій Табалов зазначив, що об'єкт купівлі визначать до липня. Потужність та вартість імовірної покупки не оголошується.

Купівля заводу в ЄС — це, по суті, єдиний спосіб виходу українських підприємств на цей ринок.

За оцінками директора консалтингової компанії «Інфагро» Василя

Вінтоняка, придбання заводу може коштувати компанії мінімум мільйон євро. «Але ціна може сягнути і 20 мільйонів», — наголошує він. — Усереднити досить складно, бо вартість залежить від показників заводу та наявності сировинної бази.

Якщо компанія не зможе придбати завод за кордоном, розглядатиметься можливість купити під-

приємство в Україні — зокрема в Донецькому регіоні.

«Волошкове поле» — одна з найбільших українських молочних компаній. В її складі — ПАТ «Юрія» (Черкаси) та Первомайський молочноконсервний комбінат. Торік на Первомайському комбінаті виробили 47 тисяч тонн молока та молочної продукції. Експортує «Волошкове поле» лише згущене молоко.

Сайт Forbes-Україна

Ежедневное производство высококачественного подстильного материала из навоза КРС

FAN BRU- установка, обеспечивающая улучшение комфорта и здоровья коров (снижение содержания соматических клеток) – повышение объема производства молока – снижение затрат на переработку навоза.

- Система, работающая 24 часа в сутки / 365 дней в году
- Обработка подстильного материала при температуре 70°C не менее 1 часа обеспечивает безопасность подстилки («0» патогенных бактерий)
- Производство подстилки на фермах КРС с поголовьем до 2000 голов
- Поставка системы, готовой «под ключ»
- Более 80 установок, работающих во всем мире

BAUER Ukraine, T: +38 044 377 71 80, F: +38 044 377 73 06, office.ua@bauer-at.com

Автоматическая система контроля работы сепаратора, новая панель управления с сенсорным экраном, удаленный контроль работы установки.

FAN BRU бесперебойно восстанавливает подстильный материал из твердой фракции навоза КРС.

A BAUER Group company

SEPARATOR

www.bauer-at.com

Російські молочари очікують скорочення виробництва молока на 2%

Основні причини — зростання цін на сировину й конкуренція з закордонними виробниками через зменшення імпорту мита на молокопродукцію. Такий прогноз, оприлюднений експертами молочного ринку, суперечить урядовим планам, які, навпаки, припускають збільшення частки російського молока на ринку.

На думку голови правління Національного союзу виробників молока (Союзмолоко) Андрія Даниленка, процес формування єдиного економічного простору і вступ до СОТ спричинив додаткову й дуже серйозну конкуренцію з боку виробників як близького, так і далекого зарубіжжя. Росії, наприклад, дуже складно конкурувати з білоруськими виробниками молочної продукції, бо ті отримують серйозну державну підтримку. Ціни в Білорусії значно нижчі від російських, і це дає їм вагомі переваги на ринку.

Усе це відбувається на тлі зростання цін на добрива, паливе, газ, електроенергію та будівельні матеріали — майже на всі складники вартості молочної продукції. Водночас ціни на сире молоко практично не збільшуються.

PG.ru

Білорусь розраховує отримати 150 млн. доларів за поставки молокопродуктів до Індонезії

Про це заявив міністр сільського господарства і продовольства країни Леонід Заяць.

За його словами, йдеться про поставки сухого збираного молока та сироватки в досить великих обсягах. Окрім того, Індонезію цікавлять вершкове масло, сири та інша молочна продукція.

«Ми обговорюємо можливість відкриття на території Білорусі спільного підприємства з переробки м'яса. Доля цього проекту вирішуватиметься після візиту до Білорусі групи індонезійських бізнесменів. Під час переговорів ми, думаю, порозуміємося з індонезійцями щодо подальшого поглиблення кооперації між нашими країнами», — зазначив міністр.

Він також додав, що білоруські виробники повинні зменшувати собівартість і працювати над якістю продукції, адже їм доведеться конкурувати з компаніями із Нової Зеландії та Австралії.

Білоруський портал
«БЕЛТА»

фото: Олена Мельник / МІФ

Євразійська економічна комісія підвищила мито на імпорту деяких видів молочної продукції з 15 до 18,3%

Рішення стосується вершкового масла, молочних паст, сиру. Раніше передбачалося, що ставка імпорту мита на таку продукцію збільшиться до 20%.

Міністр із торгівлі ЄЕК пояснив, що митну ставку на рівні 20% пропонувала встановити білоруська сторона. Під час обговорення Росія запропонувала зафіксувати таку митну ставку, якою вона має стати в серпні поточного року відповідно до зобов'язань Росії перед Світовою організацією торгівлі (СОТ).

Одночасно рада ЄЕК вирішила підвищити ставку імпорту мита на терті сири та сири в порошок всіх сортів, зокрема сир «Гларський» («Шабцигер») із 15 до 20%, і до 25% — на сир «Фета» з коров'ячого молока.

Міністр торгівлі ЄЕК Андрій Слєпньов пояснив, що рішення про збільшення митних ставок було прийнято у зв'язку зі зростанням імпорту згаданої продукції до Росії. Таке зростання, зумовлене високими цінами на корми для молочного тваринництва, унеможливило для вітчизняних виробників зменшення цін на їхню продукцію й робить її неконкурентоспроможною, порівняно з імпортною. До того ж, із серпня 2012-го стає меншою специфічна складова імпорту мита на молочні продукти. ●

РБК-Україна

МІЖНАРОДНИЙ
РИНОК

Європейський парламент забув про ліквідацію молочних квот

Наприкінці березня Європарламент вирішив, що ті молочні господарства, які перевищать виробничі квоти більш як на 5%, 2015-го року будуть покарані, а ті, хто зменшить виробництво молока на таку ж цифру, отримають премію.

Однак для того, щоб це стало офіційною політикою, доведеться пережити складний процес затвердження. Як зауважив Том Кубер, президент молочної Експортної ради США, французькі представники такий крок підтримали. Але ірландці, голландці, британці й скандинави агітують за скасування квот узагалі й виступають за вільну конкуренцію на світових ринках.

Milknet

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ

АГРО-2013

XXV МІЖНАРОДНА АГРОПРОМИСЛОВА ВИСТАВКА

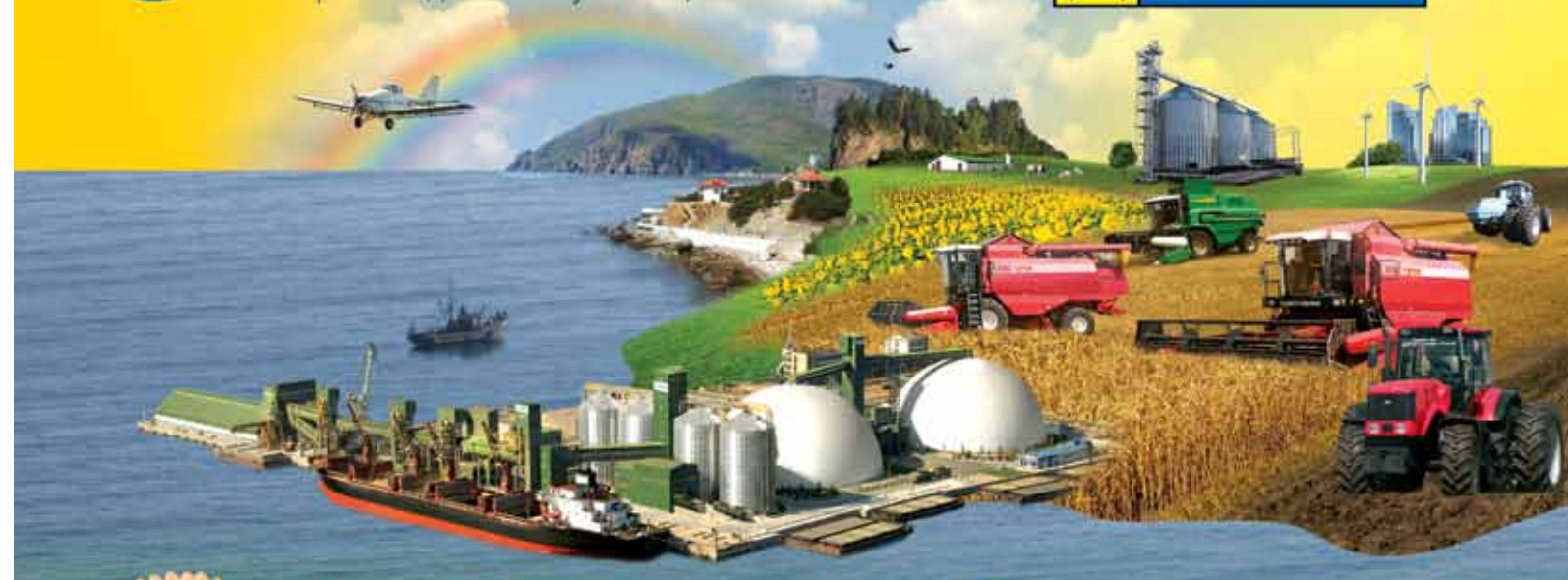
АГРО-2013

XXV INTERNATIONAL AGROINDUSTRIAL FAIR

22-25 ТРАВНЯ

Національний комплекс
«Експоцентр України»
пр-т Академіка Глушкова, 1

Генеральний спонсор:

Animal'EX 2013

XII Спеціалізована виставка сільськогосподарських тварин, ветеринарії та товарів для тваринництва

ЕКВІСВІТ 2013

X Національна виставка конярства та кінного спорту

FISNEXP

VII Спеціалізована виставка рибного господарства та рибальства

БІОПАЛИВО

VI Спеціалізована виставка відновлювальних джерел енергії

ORGANIC

Спеціалізована виставка екологічно чистих продуктів та технологій

ОРГАНІЗАТОР:
Міністерство аграрної політики
та продовольства УкраїниГенеральний
телевізійний партнер:Генеральний
інформаційний партнер:Головний
інтернет-партнер:Спеціальний
інформаційний партнер:

III Спеціалізована виставка с/г техніки, обладнання та запасних частин

ЕкспоАгроТех

Плодоовочевий форум

II Міжнародна спеціалізована виставка Овочівництва, Садівництва, Виноградарства

III Міжнародна спеціалізована виставка грибної індустрії

II Міжнародна спеціалізована виставка автоматизації, управління, GPS і GIS технологій

Спеціалізована виставка виноробства

Світ вина

РОЗПОРЯДНИК:

ТОВ "Промфінінвест-груп"
Тел./факс: (044) 287-68-34
Тел.: (044) 599-71-77

E-mail: info@agroexpo.com.ua

www.agroexpo.com.ua

Консультанти АВМ взяли участь у круглому столі у Вінницькому НАУ

22 лютого ц. р. на факультеті технології виробництва й переробки продукції тваринництва Вінницького національного аграрного університету відбувся круглий стіл, присвячений відтворенню великої рогатої худоби та стану молочної галузі загалом.

Його ініціатором стала декан факультету Оксана Ско- ромна. До участі запросили співробітників консульта- ційного центру Асоціації виробників молока України — головного ветеринарного лікаря Михайла Білокона та консультанта Павла Паламарчука. За словами декана, такі зустрічі дуже корисні для студентів, їм цікаво почути про технологію відтворення із вуст практиків та на при- кладах конкретних господарств.

У подальшому планується укласти договір між госпо- дарствами АВМ і Вінницького НАУ про виробничу прак- тичку студентів у господарствах асоціації та включити курс вивчення автоматизованої програми для обліку й управ- ління стадом «Юніформ-Агри» до навчальних планів.

«Пьотінгер Україна» спільно з АВМ провели низку семінарів з годівлі

фото: Дмитро Сімонов / МДФ

Із 27 лютого по 1 березня такі семінари за участі провідних фахівців державно- науково-дослідного центру «Раумберг- Гумпенштайн» (Австрія) відбулися в ТОВ «Білагро» (с. Білоцерківка Полтавської обл.), ТОВ ім. Шевченка (с. Москаленки Черкаської обл.) та ТОВ НВА «Перлина Поділля» (сміт Білогір'я Хмельницької обл.).

Пан Хойслер розповів про світові тен- денції розвитку молочної галузі та про різні підходи до формування раціонів, залежно від ґрунтово-кліматичних умов країни. А доповідь, яку зробив Райнхард Реш, була присвячена технологіям заго- тівлі якісних грубих кормів та аналізу їх якості.

Також із доповіддю виступив представ- ник компанії КЕТ, який розповів, як пра- вильно підібрати кормозмішувач. Крім того, в роботі семінару, організованого на ТОВ НВА «Перлина Поділля», взяв участь президент АВМ Андрій Дикун, який роз- повів про досягнення й плани асоціації, а також перспективи молочної галузі в Україні.

Після теоретичної частини учасники мали змогу відвідати господарства, де проходив семінар.

АВМ розпочинає співпрацю з Національним університетом біоресурсів та природокористування України

13 березня ц. р. відбулася зустріч консультанта АВМ Павла Паламарчука з ке- рівниками структурних підрозділів університету — директором навчаль- но-науково-виробничого центру «Ветмедсервіс» Юрієм Жуком та завідувачем кафедри акушерства, гінекології та біотехнології відтворення тварин Віталієм Любецьким.

Представники університету та АВМ обговорили питання автоматизації обліку та управління на молочних фермах, можливості вишу готувати майбутніх спеці- алістів для роботи з такими програмами.

Сторони домовились про встановлення автоматизованої програми «Юніформ- Агри» у комп'ютерному класі навчально-науково-виробничого центру, де студен- ти зможуть її вивчати. Також планується співпраця між асоціацією та університе- том щодо практики студентів на молочних фермах господарств-членів АВМ.

ПОДІЇ
І ФАКТИ

ТДВ «Маяк» приєдналося до Асоціації виробників молока

ТДВ «Маяк» (с. Боромля Тростянецького району Сумської області) 12 березня стало новим членом Асоціації виробників молока. Загальне поголів'я ВРХ в «Маяку» — 3500 голів, зокрема 963 дійні корови. Минуло- го року в розрахунку на середньорічну фуражну корову тут надоїли 3477 кг молока. Всього торік «Маяк» виробив 5750 тонн молока.

фото: ТДВ «Маяк»

фото: АВМ

Молоко — дітям

Асоціація виробників молока України продовжує активно втілювати в жит- тя програму «Молоко — дітям!», яка стартувала у жовтні минулого року. В рамках програми господарства-члени АВМ з різних областей України власним коштом забезпечують молоком (по 150 мл) школярів молодших класів. Щоден- не споживання молока допомагає вирішити цілу низку серйозних проблем зі здоров'ям дітей.

Найактивнішими учасниками програми є ТОВ «Агропродукт Лтд.» Херсон- ської області, ПСП «Авангард» і «Пісківське» Чернігівської області. Вони напу- вають безкоштовним молоком школярів сіл Долинське (Чаплинського р-ну) та Новонаталівка (Новотроїцького р-ну) на Херсонщині, а також сіл Куринь, Зеле- нівка, Піски, Красилівське (Бахмацького р-ну) і Красносільське (Борзнянського р-ну) на Чернігівщині. Чим роблять чималий внесок у зміцнення здоров'я дітей та у майбутнє своїх громад.

Така програма започаткована в Україні вперше і діє в рамках всеукраїнського проекту «Я люблю молоко», що має на меті популяризацію споживання молока серед українців. Він передбачає, що кожен школяр 1–4 класу щодня має спожи- вати не менше 150 мл молока.

При Асоціації виробників молока почала працювати гаряча юридична лінія

Під час останніх зборів асоціації її члени вирішили створити гарячу лінію з юридичних питань. Вона вже почала свою роботу.

Усі виробники молока, які по- требують консультацій з того чи іншого юридичного питання, ма- ють можливість зателефонувати за номером 050-932-58-66. Юристи завжди готові оперативно відпові- сти. Для членів асоціації консуль- тації надаються безкоштовно.

Прес-центр АВМ

Консультаційний центр АВМ

Господарствам, які перебувають на технологічному супроводі, підняли надої в середньому на 30%.

По всій Україні працює 5 мобільних підрозділів з 20 консультантів в галузях управління, ветеринарії, зоотехнії, доїння, агрономії, будівництва та реконструкції МТФ.

Консультаційний центр АВМ надає послуги:

- Повний технологічний супровід.
- Програма обліку та управління дійним стадом Uniform-Agri.
- Ветеринарний супровід.
- Зоотехнічний супровід.
- Агрономічний супровід.
- Розчистка ратиць.
- Професійний відбір та поставка нетелів української та закордонної селекції.
- Школа молочного скотарства.
- Семінари для керівників та спеціалістів МТФ.
- Навчання та підбір персоналу.
- Консультаційний супровід будівництва та реконструкції МТФ.

Ми знаємо, як стабільно підвищувати надої!

У зв'язку із розширенням «Консультаційний центр АВМ» проводить набір фахівців за спеціальностями: зоотехнік та ветеринарний лікар.

ПП «Консультаційний центр АВМ»

Тел.: (096) 7706747;
(097) 6183768.

e-mail: ld@avm-ua.org

АВМ офіційно презентувала потоково-цехову модель молочнотоварної ферми

Таку модель, де дійних корів утримують прив'язним способом, презентували 4-го квітня ц. р. Молочний комплекс у ТОВ «Устя» (Бершадський район Вінницької області) став першим виробничим майданчиком, де консультанти АВМ змоделювали й апробували потоково-цеховий підхід до виробництва молока. У серпні 2010-го, коли стартував технологічний супровід, середній добовий надій на корову був на рівні 11,5 л молока, у січні 2011-го — 15 л, січні 2012-го — 18,5, січні ц. р. — 21,7 літра. До кінця поточного року в господарстві планують отримати 7500 л молока на корову.

Хороших результатів вдається досягти завдяки комплексному й системному підходу до всіх ланок виробництва — відтворення, вирощування молодняка, заготівлі кормів, годівлі, доїння, здоров'я тварин. Устянську модель консультанти АВМ успішно переносять на інші молочні господарства. Проте перейняти досвід мають нагоду всі, хто прагне зробити виробництво ефективнішим і прибутковішим.

Потоково-цехову модель презентували директор господарства Павло Марущак та керівник департаменту розвитку консультаційного центру АВМ Юрій Сівов. Фахівці комплексу: менеджер Василь Горбенко, головний ветлікар Василь Савченко та зоотехнік Михайло Нечепуренко, — безпосередньо на виробництві продемонстрували особливості організації праці, групування і переміщення тварин на фермі.

фото: Олена Мельник / МіФ

СЕМІНАР АВМ

На семінарі виступив президент АВМ Андрій Дикун, який розповів про основні напрямки діяльності асоціації з технічної, технологічної та інформаційної підтримки підприємств своїх членів. Володимир Мірненко, фахівець із маркетингу ТОВ «П'ютерінгер Україна», та Аллард Еггінк, комерційний директор компанії «Цехаве корм», звернули увагу молочарів на заготівлю якісних грубих кормів та економічний ефект від їх застосування, а також на збалансування раціонів й управління годівлею. ●

Більше про устянську потоково-цехову систему читайте на ст. 60

Юлія Куліш,
замісник директора ТОВ «Оріон молоко»
(Полтавська обл.)

«Зовсім недавно ми почали використовувати потоково-цехову систему і нас цікавить, як наші колеги формують технологічні групи дійних корів, контролюють відтворення і проводять оплату праці. Вдалося поспілкуватись із менеджером ферми, зоотехніком, ветлікарем. Ми отримали вичерпні відповіді на всі запитання».

Олександр Мегей,
ПСП «Лідер»
(Черкаська обл.)

«Завдяки правильній організації виробництва господарям вдалось досягти високої продуктивності корів і хорошої рентабельності при мінімальних капіталовкладеннях. Найбільше вразив моральний дух керівника та спеціалістів ТОВ «Устя». Адже сьогодні лише самовіддані люди працюють в молочному скотарстві».

ЗООТЕХНІЯ
ДОВКІЛЛЯ
найкраще АГРОЕНЕРГЕТИКА

26010 CORTE DE FRATI (CR) ITALY
TEL + 39 0372 93 119 FAX + 39 0372 93 424
www.rotaguido.it info@rotaguido.it

ЗООТЕХНІЯ

Інноваційні технології для раціонального розведення великої рогатої худоби та буффало.

ДОВКІЛЛЯ

Системи для контролю мікроклімату, переробки гною і зменшення викидів азоту.

Екологічна фарба, що містить двоокис титану і має фотокаталітичні та антимікробні властивості.

ЕКОЕНЕРГЕТИКА

Біогазові установки, системи газифікації, біодизельні двигуни, обладнання для перетворення енергії сонця та вітру на електроенергію.

Анатолій Клименко

Андрій Дикун

Українська молочна галузь розвивається попри цілу низку труднощів і проблем, основні з яких — нерегульованість молочного ринку, відсутність належної державної підтримки і несприятливий інвестиційний клімат. Вітчизняним аграріям доводиться шукати власні механізми і шляхи розбудови молочарства.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ФОРУМ

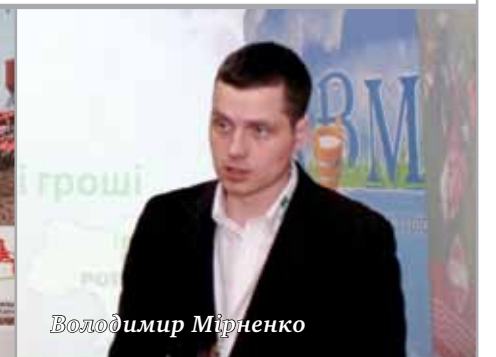
ФОРУМ АВМ

Ренато Рушчик

Віктор Сич

Володимир Мірненко

Жан-Жак Ерве

Ельман Оруджова

Щоб об'єднати зусилля учасників галузі, Асоціація виробників молока України ініціювала проведення регіональних інвестиційних форумів. Перший з них відбувся наприкінці січня у Миколаєві. Наступний, що пройшов 9-го квітня у Дніпропетровську, зібрав близько 60 учасників: власників та керівників господарств, представників комерційних компаній, фахівців у галузі банківської справи та експертів із юридичних питань.

Форум відкрив **власник МПК «Катеринославський» Анатолій Клименко**. Коротко ознайомивши учасників із особливостями сільськогосподарського виробництва в регіоні та історією створення господарства, Анатолій Володимирович розповів про роботу молочного комплексу. Серед перепон, що стримують розвиток, він назвав нерегульованість молочного ринку, жорсткі умови видачі кредитів, недосконалість законодавства. В таких умовах, наголосив Анатолій Климен-

ко, потрібно мати надійних і сильних партнерів. На запитання щодо власної переробки молока він відповів: «Як тільки псуватиметься погода на ринку переробки, розпочнеться реалізація проекту з побудови модульного заводу».

Президент АВМ Андрій Дикун проаналізував стан із виробництвом молока та молочних продуктів в Україні та світі. Категоричною була його позиція щодо вступу країни в Митний союз, оскільки українські виробники не зможуть конкурувати із білоруськими, які мають потужну підтримку з боку держави. Важливим було зауваження президента АВМ щодо закону, який би допоміг відмежувати на полицях магазинів справжні молочні продукти від тих, які вироблені із додаванням рослинних жирів. Лише такий крок поверне довіру споживача до української молочної продукції і збільшить попит на неї. Асоціація, у свою чергу, активно пропагує здоровий спосіб життя і споживання натуральної молочної продукції. З цієї метою вона

започаткувала всеукраїнський проєкт «Я люблю молоко».

На завершення Андрій Дикун наголосив, що основною метою форуму є об'єднання для спільної праці як дієвого способу вирішити багато проблем і вплинути на законодавчий клімат в країні.

Володимир Мірненко із ТОВ «П'ютінгер Україна» розповів про значення якісних грубих кормів у підвищенні рентабельності виробництва молока. Друга частина його презентації була присвячена правильній заготівлі грубого корму, як дешевого джерела білка й інших поживних речовин.

Директор ТОВ «КУН-Україна» Віктор Сич виступив із доповіддю про ефективність застосування повного змішаного раціону. Він ознайомив присутніх з основними принципами правильного вибору кормозмішувачів та іншої техніки для годівлі худоби.

Генеральний директор ДП «Лакталіс-Україна» Ренато Рушчик розглянув молочний бізнес з політичної

точки зору. Багато проблем він вбачає у нерегульованому втручанні держави в молочне виробництво. Ренато Рушчик одразу ж запропонував практичні шляхи збільшення споживання молока і взаємовигідної співпраці виробників та переробників молока.

Доповідь **Жан-Жака Ерве, радника правління ПАТ «КредіАгріколь Банк»** із аграрних питань, була присвячена фінансуванню проєктів зі спорудження та реконструкції молочнотоварних ферм. Він проаналізував різні форми взаємодії, завдяки яким можна знизити відсоткові ставки. Жан-Жак Ерве підкреслив, що таке можливо лише в умовах довготривалої співпраці, яка базується у значній мірі на довірі до підприємства.

Особливу увагу учасників семінару привернув виступ визнаного **експерта із молочного скотарства Ельмана Оруджова**. Він зробив огляд різних виробничих моделей молочних ферм світу. На прикладі МПК «Катеринославський» він про-

демонстрував, як вдалось поєднати технологічні й управлінські принципи країн-лідерів молочного виробництва.

Партнер юридичної фірми «ОМП» Микола Орлов розповів про типи кооперації. На основі чинного законодавства він проаналізував їхні основні переваги та недоліки. Також Микола Орлов розповів про основні етапи створення кооперативних об'єднань, починаючи зі створення ініціативної групи і до моменту виготовлення печатки.

Слід відзначити, що форум зібрав людей, готових об'єднуватись і співпрацювати заради розвитку і процвітання національної молочної галузі. Щире розуміння цієї необхідності та невимущена дружня атмосфера лише посилили бажання учасників шукати нові підходи до вирішення нагальних проблем. На завершення учасники форуму відвідали МПК «Катеринославський» і на власні очі побачили, як працює один із найсучасніших молочних комплексів України.

Прес-центр АВМ

фото: DepositPhotos

У ПОШУКАХ «ЗІРКИ», АБО ОСОБЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО ПОЛЮВАННЯ НА ВЕТЕРИНАРІВ

Галина Запєвалова,

керівник кадрового агентства «Агроджоб», офіційного
рекрутинг-партнера АВМ та АСУ

Рекрутинг, або добір персоналу, — це робота, спрямована на пошук таких працівників, які потрібні підприємству. Здавалося б, про що тут говорити, добір кадрів — зрозуміла річ. Утім, на практиці, як виявляється, роботодавці та їхні потенційні працівники наражаються на чимало «сюрпризів». Тож не все так просто. Про спеціалістів у аграрному секторі, кадрові агентства, пошук професіоналів та маневри між підводним камінням у морі рекрутингу ми й поговоримо в цій статті.

Рівняння з багатьма невідомими

Навряд чи знайдеться такий керівник агрогосподарства, перед яким би не поставала проблема пошуку нового працівника. Кожен із них переїмався питанням: де шукати потрібного спеціаліста? Як вірно оцінити його знання й не помилитися з вибором? Як переконати людину змінити місце проживання й переїхати в «непрестижне» село?

Справжніх професіоналів знайти нелегко — їхні нинішні роботодавці чудово знають їм ціну і, якщо працівник справді кваліфікований, керівник зробить усе, щоб утримати його на своєму підприємстві.

З другого боку, є аграрні виші, які щороку випускають тисячі дипломованих спеціалістів. Та навіть якщо господарство згодне взяти працівника без досвіду, не факт, що рівень його знань відповідатиме вимогам, які до нього ставитимуть. Не хотілося б безпідставно ображати нашу аграрну освіту, тому вдамося до аргументів. Відкладімо на кілька хвилин убік національну гордість й патріотизм і погляньмо правді у вічі: українська система аграрної освіти є однією з найдорожчих і при цьому найменш ефективних у Європі. Не будемо розбиратися, з якою метою абітурієнти вступають до сільськогосподарських навчальних закладів, просто погляньмо на цифри: згідно зі статистикою, лише 50% випускників починає працювати за фахом, а через рік у селі їх залишається працювати лише одна п'ята. Причому знання навіть тих «ентузіастів» далекі від очікуваних роботодавцями.

Якщо ж поглянути на проблему з іншого боку, то більшість аграріїв чекає «готових» спеціалістів, мало хто згоден сам виростити молоду

зміну зоотехніків, ветеринарів та інших фахівців і дати студентам можливість проходити практику у власному господарстві. От і маємо замкнуте коло.

Розв'язання проблеми

Як відомо, безвихідних ситуацій не буває. Якщо не можемо вирішити кадрову проблему самостійно, давайте знайдемо того, кому це до снаги. І тут варто поглянути в бік кадрових агентств, які спеціалізуються на пошуку фахівців. Нехай в аграрному секторі вони представлені не так широко, як в інших галузях, але хто шукає, той завжди знайде. Професіональні рекрутингові фірми пропонують компетенцію й досвід своїх «мисливців за головами», знання ринку праці, велику базу даних і, найголовніше, заощадження часу та відсутність «головного болю».

Перше, чим працівник кадрового агентства повинен допомогти, — вірно визначити обов'язки та образ ідеального кандидата. Потім рекрутер використовує всі доступні джерела інформації, щоб знайти найбільш

підходящого кандидата: пошук у власній базі даних, публікація оголошень у ЗМІ та на тематичних сайтах, участь у ярмарках вакансій та спеціалізованих виставках, пошук персоналу за особистими рекомендаціями і т. п. Якщо господарство готове інвестувати у «виращування» власних спеціалістів, то до цього списку можна додати ще й співпрацю з вишами та організацію практики студентів.

Наступним кроком стане аналіз отриманих анкет і резюме, відсіювання заздалегідь непідходящих кандидатур, попередні співбесіди з найкваліфікованішими та надання замовнику максимально стислого переліку претендентів.

Ще одним важливим етапом, про який не варто забувати, є супровід і допомога в адаптації нового працівника у господарстві, адже перші тижні — це нелегкий період звикання до нового місця роботи, нових колег, а іноді й нових обов'язків.

І тільки після адаптації та успішного завершення випробувального терміну рекрутер відпускає свого підопічного у «вільне плавання». ●

Галина Бекасова,
начальник тваринницького комплексу
ПАТ «Племзавод «Степной»,
Запорізька область

Олена Шамсєдинова,
зоотехнік,
ТОВ «Світанок»,
Херсонська область

«Кадрове питання завжди актуальне. Нам потрібні люди з новим баченням, які готові працювати за сучасними технологіями. А якщо зважити на те, що технологічний супровід нашого комплексу забезпечують консультанти АВМ (використовуючи при цьому автоматизовану програму обліку й управління стадом), потрібні спеціалісти, які вміють працювати із сучасною комп'ютерною технікою.

Загалом, добираючи кадри для роботи на фермі, передовсім звертаємо увагу на освіту й бажання працювати. Також важливими рисами є комунікабельність і вміння працювати в команді. І що найголовніше — потрібно любити тварин.

Такою послугою, як підбір персоналу за допомогою агентства, ми користуємось уперше. До цього ми видавали молоді цільові направлення до Миколаївського державного сільськогосподарського університету або просто запрошували студентів на роботу. Коли ми звернулись до агентства «Агроджоб» по допомогу, нам порадили двох спеціалістів. Один з них щойно закінчив ветеринарний технікум, а другий уже має досвід роботи з великою рогатою худобою. Нині обоє проходять випробувальний термін, рішення про постійне працевлаштування будемо приймати залежно від результатів їхньої роботи.

Стосовно самої послуги з пошуку та підбору кадрів, то маю сказати, що це дуже зручно, бо економить час і допомагає знайти людей, які справді хочуть працювати».

Освіта: технікум, зооветеринарія; Дніпропетровський державний аграрний університет, технології виробництва і переробки продуктів тваринництва; Сімферопольський університет економіки й управління, фінанси.

Досвід роботи: 20 років; обіймала посади фельдшера, зоотехніка-селекціонера, старшого ветлікаря тваринницького комплексу.

«Найбільшою перепоною для мене під час пошуку нової роботи стало те, що власники прагнуть брати на роботу молодих спеціалістів. Ще одна проблема — зважаючи на свій двадцятирічний досвід роботи з великою рогатою худобою, я й роботу шукала відповідну, а виявилось, що чимало господарств нині або припинили існування, або ледь живуть.

Обираючи нове місце роботи, передовсім звертала увагу на те, як міцно господарство стоїть на ногах. Для мене важливою є саме стабільність і довготривалі стосунки, а зарплатня — на другому місці.

Наразі проходжу випробувальний термін на посаді зоотехніка молочної ферми. Роботу знайшла за допомогою агентства «Агроджоб». Задоволена, адже не потрібно було їздити на цілу низку співбесід у різні області. До того ж, потрапила в дружний колектив і хороше господарство».

Масляна і День молока з АВМ

16-17 березня в Києві відбулося особливе святкування — фестиваль «Нова масляна». Це стало можливим у рамках традиційного свята масляної. Організаторами стали телеканал СТБ, низка українських компаній, а співорганізаторами — ініціатори проекту «Я люблю молоко». Фестиваль тривав два дні. Чого там тільки не було! І майстер-класи відомих кулінарів, і видовищні танці народних гуртів, і виступи учасників програм «Х-фактор» та «Україна має талант».

Особливо потішили глядачів Оксана Марченко та Ектор Хіменес, які на пару готували чудові млинці. А також Євген Литвинкович та Яків Головко — своїм співом. Жару додав відомий колектив чернігівчанок, які оспівували сільський велосипед. Під запальні співу Олега Скрипки та вигуки «Весна, весна прийде» учасники спалили головний символ зими — солом'яну Морену.

Особливо популярною серед відвідувачів була крижана гірка висотою понад сорок метрів. Чимало охочих хотіли отримати заряд адреналіну, тож утворилася довжелезна черга.

Мета участі у фестивалі ініціаторів проекту «Я люблю молоко» — залучити киян до святкування Дня молока. Запрошення роздавала величезна лялькова корівка. Усі охочі могли з нею сфотографуватися, а також спробувати подоїти механічну корову. ●

фото: прес-служба АВМ, СТБ

ДОВІДКА

ДЕНЬ МОЛОКА

Його започаткувала Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО) ще у 2001-му році, щоб підтримати традиції споживання молока й сприяти популяризації здорового способу життя. Свято поєднали з Міжнародним днем захисту дітей, який щороку відзначається 1-го червня. Таким чином ФАО підкреслила, що молоко є важливою передумовою міцного здоров'я дітей, а воно, у свою чергу, є одним із найголовніших показників благополуччя суспільства. Нинішнього року завдяки всеукраїнському соціальному проекту «Я люблю молоко» та Асоціації виробників молока України День молока вперше прийде в нашу країну.

1-го червня

запрошуємо всіх небайдужих до власного здоров'я і здоров'я своїх дітей, а також до предковічних традицій української землі взяти участь у фестивалі, присвяченому Всесвітньому дню молока та Міжнародному дню захисту дітей. Свято відбудеться в Києві, у ландшафтному парку «Співоче поле».

На вас та ваших дітей чекатимуть конкурси, розваги, ярмарок-дегустація молока й молочних продуктів, концерт зірок естради та яскрава вистава. Діти матимуть нагоду взяти участь у змаганнях, спортивних іграх та різноманітних майстер-класах.

Приєднуйтеся до корисного та смачного разом із проектом «Я ЛЮБЛЮ МОЛОКО» від АВМ!

Я МОЛОКО

Таму, що кожен гарний день починається з молока!

- Зірки п'ють молоко
- Контроль якості
- Поради експертів
- Фотоконкурс
- Молочні продукти

[www. Ilovemilk.info](http://www.Ilovemilk.info)

Все про якість та користь молока

МОЛОЧНА ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ. ПІДСУМКИ І-ГО КВАРТАЛУ

Євгеній Стеценко

Поголів'я корів

Упродовж перших трьох місяців цього року воно змінювалось у межах звичних сезонних коливань. Традиційно найменше корів було (2555,5 тис. голів) станом на 1 лютого, що є цілком звичним. Крім сезонних коливань, у молочному скотарстві, на жаль, досі триває щорічне скорочення поголів'я. Порівняно з минулорічними показниками (1 лютого 2012 р.) корів стало менше на 1,1%. Тенденція стосується як сільськогосподарських підприємств, так і присадибних господарств.

На сільськогосподарських підприємствах (графік 1) упродовж I кварталу 2013-го, порівняно з аналогічним періодом торік, чисельність корів скорочувалась дещо швидшими темпами. Зокрема, на 1 квітня 2012-го року там утримували 587,2 тис. голів, а на 1 квітня ц. р. — на 1,5% менше (578,4 тис.).

Скорочення кількості корів у присадибних господарствах відбувається повільніше: якщо на те саме 1 квітня

2012-го року там утримували 2026,2 тис. тварин, то, відповідно, цьогоріч 2005,6 тисячі, тобто на 1% менше (графік 2).

Ситуація відрізняється від минулорічної, адже у 2012-му, порівняно з попереднім, 2011-м роком, скорочення поголів'я с.-г. підприємств було меншим, ніж у присадибних господарствах. Погана якість кормів і їх дефіцит спричинила своєрідний природний добір між підприємствами — зберегти поголів'я вдалося передовсім ефективним господарствам.

Виробництво й поставки молока на переробку

Незважаючи на те, що корів невинно меншає, обсяги виробництва молока зростають уже третій рік поспіль. Однак, поглянувши на графіки 3 та 4, можна відзначити, що це відбувається лише завдяки сільськогосподарським підприємствам. Водночас через стрімкіше скорочення

поголов'я збільшення ними виробництва молока у I кварталі ц. р. дещо сповільнилося. Загалом із січня по березень усі молочарі виробили 2088,4 тис. т молока, зокрема 72% (1506,8 тис. т) у присадибних господарствах, а решту 28% (581,6 тис. т) — на с.-г. підприємствах. Слід зазначити, що позаторік частка присадибних господарств була на рівні 75%, а с.-г. підприємств — 25%, що переконливо свідчить про поступове зростання частки останніх на ринку сировинного молока.

Лідером виробництва сировинного молока на сільськогосподарських підприємствах залишається Полтавська область — тут за I квартал 2013-го виробили його 89,4 тис. т, що на 9% більше, ніж за аналогічний період торік (82 тис. т). На другому місці Черкаська область, де на с.-г. підприємствах надоїли 61,7 тис. т, продемонструвавши зростання на 5,1% (минулого року 58,7 тис. т). На третьому місці Київщина з показником у 50,8 тис. т (зростання виробництва порівняно з аналогічним показником минулого року лише 0,8%). Що стосується присадибних господарств, то тут трійка лідерів — Вінницька (129,3 тис. т), Житомирська (94,5 тис. т) та Хмельницька (80,4 тис. т) області.

Через збільшення виробництва молока на с.-г. підприємствах зросли і обсяги його реалізації за всіма напрямками. Загалом за I квартал із 531,2 тис. т валового обсягу на переробні підприємства надійшло 93,6% (497,3 тис. т). Порівняно з аналогічним періодом торік, цей показник збільшився на 2,6% (тоді від сільськогосподарських підприємств на переробку надійшло 484,4 тис. т).

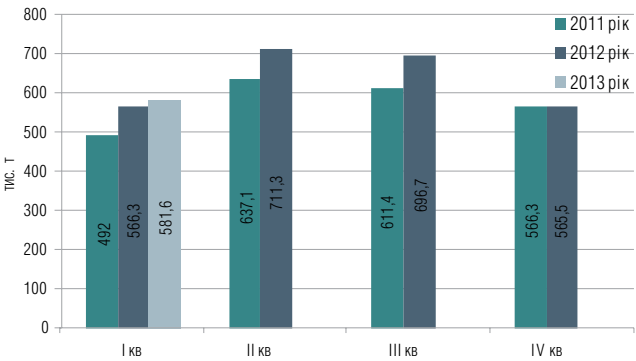
Ціни

З огляду на дорожнечу кормів і холодну весну, цьогорічна собівартість молока достатньо висока. До того ж, кон'юнктура світового ринку склалася так, що світові ціни на молоко і молочну продукцію помітно зросли (найбільше у березні). З огляду на те, що Україна залишається потужним експортером молочної продукції, це не могло не позначитися на внутрішніх цінах.

Загалом у I кварталі 2013-го закупівельні ціни на молоко від с.-г. підприємств зростали. Якщо на початку року середня ціна на молоко вищого ґатунку була в межах 3,7-3,9 грн./кг, то вже наприкінці березня 3,9-4,5 грн./кг, подекуди сягаючи 4,7 грн. за кілограм. Варто чекати, що цього року закупівельні ціни на молоко с.-г. підприємств будуть вищими за минулорічні на 5-7%.

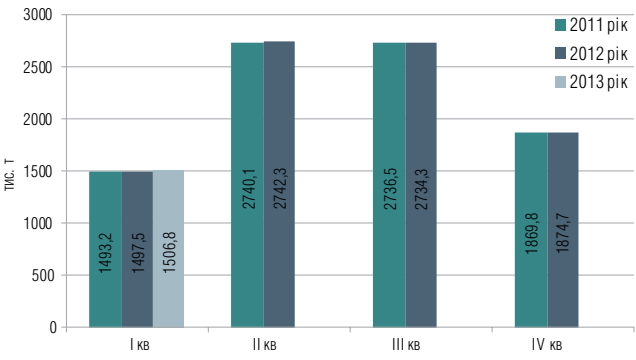
графік 3

ОБСЯГИ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ
ПІДПРИЄМСТВАМИ
(за інформацією Держкомстату)

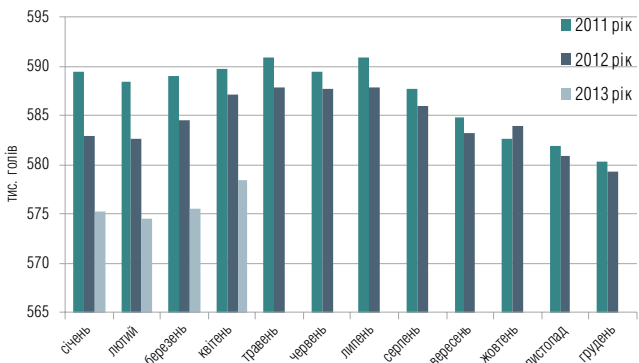
графік 4

ОБСЯГИ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА
ПРИСАДИБНИМИ ГОСПОДАРСТВАМИ
(за інформацією Держкомстату)

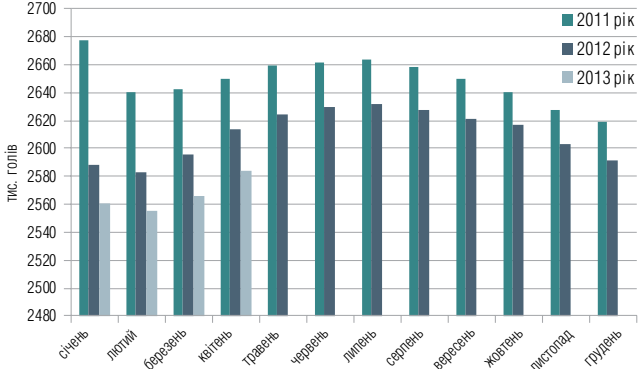
графік 1

ПОГОЛІВ'Я КОРІВ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ
ПІДПРИЄМСТВ
станом на перше число кожного місяця
(за інформацією Держкомстату)

графік 2

ЧИСЕЛЬНІСТЬ ПОГОЛІВ'Я
У ПРИСАДИБНИХ
ГОСПОДАРСТВАХ
станом на перше число кожного місяця
(за інформацією Держкомстату)

WWW.MILKUA.INFO

інформаційно-аналітичний портал про молочний бізнес в Україні та світі

✓ Новини галузі

✓ Ціни та аналітика

✓ Технології

✓ Інтерв'ю

✓ Торговий майданчик

За підтримки:

SILOKING

KUHN

AGROKOR

Westfalia

AGRAVIS

MSD

POTINGER

uniform

JOHN DEERE

Fenix Agro

Biochem

BIGNA

DeLaval

Altech

АГРОТЕХНИКА ПОДІЛЛЯ

Blomin

Євгеній Стеценко

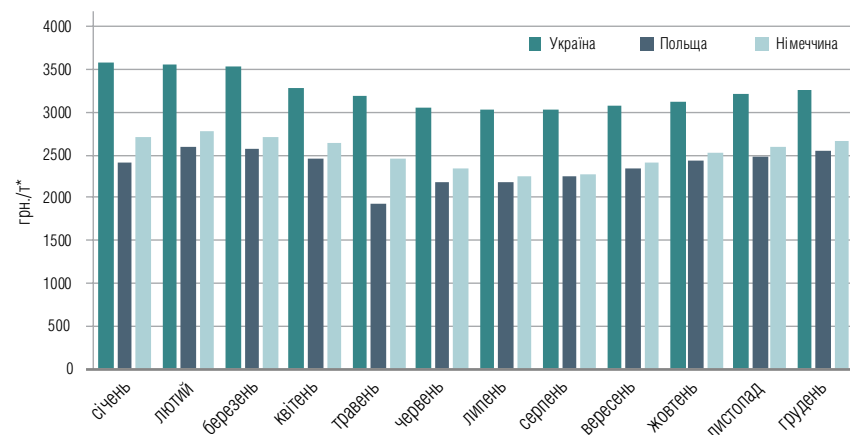
ЧИ СТАНУТЬ ПОТЕНЦІЙНІ РИНКИ ЗБУТУ ПРОДУКЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ МОЛОЧАРІВ РЕАЛЬНИМИ?

Україна має зручне геополітичне розташування. Завдяки цьому коло потенційних споживачів наших товарів є надзвичайно широким. З одного боку — розвинені країни Євросоюзу, з другого — азіатський ринок, який упродовж останнього десятиріччя збільшується доволі швидко завдяки стрімкому зростанню населення.

графік 1

ПОРІВНЯННЯ ЗАКУПІВЕЛЬНИХ ЦІН НА МОЛОКО в Україні, Польщі та Німеччині (2012-й рік)

* Ціни розраховано для базових в Україні показників (3,4% жиру, 3,0% білка) й конвертовано за курсом НБУ.

Джерело: www.MilkUa.info

На перший погляд, ринки збуту є, але чимало їх залишається лише потенційними. Тож про вихід на них поки що можна тільки мріяти. Передовсім ідеться про ринок ЄС, адже високі стандарти якості та рівень конкуренції роблять український молочний прорив неможливим.

Чому ж українська продукція не відповідає європейським стандартам? Здавалось би, чималу частку продукції виробляють великі транснаціональні компанії, технічно цілком забезпечені для виробництва якісної продукції. Головна проблема криється у сировині (всі знають, що неякісне молоко потребує додаткових затрат на переробку і його можна використовувати для виробництва лише обмеженого асортименту продуктів). Як відомо, специфікою українського молочного ринку є те, що значну частину сировинного молока селяни виробляють у присадибних господарствах і здають на переробку, як правило, другим ґатунком. Крім того, недостатня технічна й фінансова забезпеченість багатьох молочних ферм не дає змоги отримувати високоякісне молоко і від промислових виробників. І хоча в останні роки якість молока, яке здають виробники, стає дедалі кращою, ситуація залишається складною.

Втім, навіть покращення якості продукції не робить омріяні європейські ринки реальністю. Ринок ЄС не лише цілковито забезпечує власні потреби, а й є одним із найбільших світових експортерів. Тому українській продукції для конкурентоспроможності треба стати не тільки якіснішою, а й дешевшою. У найближчій перспективі це неможливо, адже європейські виробники й переробники отримують відчутну дотаційну підтримку, що додає їм конкурентних переваг. Якщо найближчим часом експорт української молочної продукції до ЄС і можливий, то лише в мізерних обсягах.

Таким чином, якщо проблему якості можна з часом вирішити, то питання вартості нашого молока, яке в середньому на 20-30% дорожче, ніж у деяких основних європейських країн-виробників, все ще залишатиметься відкритим (графік 1).

Митна статистика свідчить, що український експорт молочної продукції диверсифікований не по всіх її видах. Зокрема, якщо йдеться про експорт рідкого молока, то 90% споживає лише три країни (Молдова, Азербайджан та Грузія). Щодо диверсифікації експорту молока згущеного, сухого та сироватки, то тут українські експортери не залежать

Обмеженість ринків збуту дуже ризикована й може згубно позначитися на всьому молочному секторі України

від двох-трьох країн-споживачів, бо по кожному виду продукції їх нараховується десь по 40 (див. «Напрямки експорту української молочної продукції»).

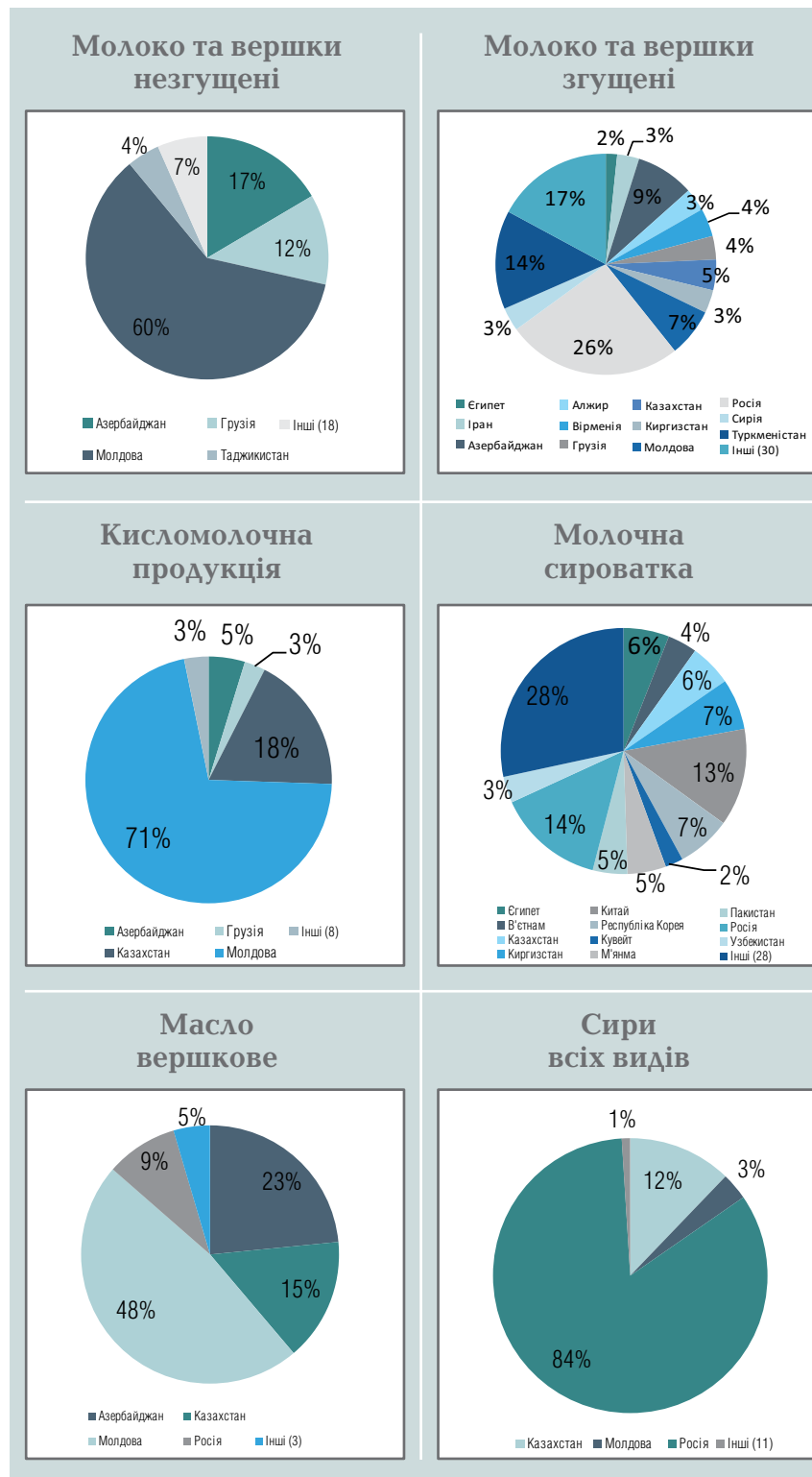
Як бачимо, серед основних споживачів української молочної продукції немає жодної країни ЄС. Левова частка експорту йде у східному та південно-східному напрямках, а основними споживачами є Росія, Казахстан, Молдова й Азербайджан (передовсім сирів, рідкого молока та кисломолочної продукції). Досвід попередніх років показав, що така обмеженість ринків збуту дуже ризикована й може згубно позначитися на всьому молочному секторі України — санкції й обмеження можуть буквально обвалити внутрішній ринок.

Питання диверсифікації ринків збуту сирів (саме цю продукцію можна назвати стратегічною) є для українських експортерів найбільш актуальним. Утворення Митного союзу породило ще одну експортну перепону. Вступ до нього Білорусії створює неабияку конкуренцію Україні. Крім того, що тамтешні аграрії отримують велику державну підтримку (завдяки чому їхня молочна продукція конкурує з нашою), між країнами МС скасовано експортні та імпорتنі мита, тож білоруська продукція безперешкодно курсує в межах союзу, а головне — має колосальні переваги на російському ринку.

На нинішньому етапі, коли державні витрати на підтримку українського сільськогосподарства щороку тільки скорочуються, а нестабільна політична ситуація не сприяє отриманню закордонних інвестицій, вести конкурентну боротьбу на зовнішніх ринках дуже складно. Та й внутрішній ринок не захищений від експансії імпоротної продукції. Зокрема імпорту молочної продукції з Білорусії, порівняно з попереднім роком, суттєво зріс (рідкого молока — із 1476 т 2011-го до 2881 т 2012-го, кисломолочки — з 1869 до 2807 т). Те саме відбулося і з польськими сирами (з 2356 до 5004 т).

Якісні зміни та поступова індустріалізація, що, попри всі труднощі,

НАПРЯМКИ ЕКСПОРТУ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ (2012-й РІК)

відбуваються в царині виробництва сировинного молока, сприяють підвищенню кількості його надходження на переробку.

Торік наше молочарство продемонструвало зростання обсягів промислового молока. Аналітики твердять, що впродовж наступних років

така тенденція триватиме. Тому через п'ять-сім років, за незмінних показників споживання молока на душу населення, перед молокопереробною галуззю постане гостра проблема збуту продукції на внутрішньому ринку, що вимагатиме виходу на нові зовнішні ринки.

БІРЖОВІ МОЛОЧНІ ПРОДУКТИ:

ПОТОЧНА ЦІНОВА СИТУАЦІЯ ТА ПРОГНОЗ

Руслана Бутило

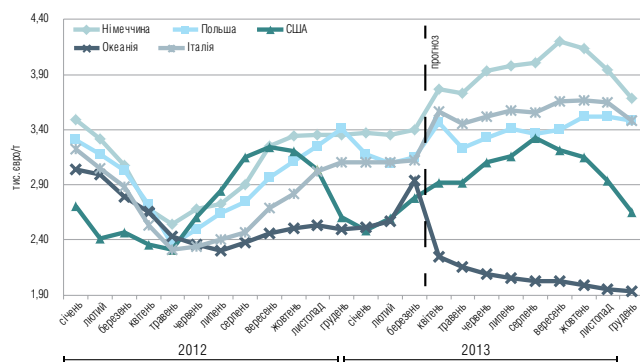
Масло

Його ціна на світових ринках у березні 2013 р. була в межах від 2780 євро в США до 3400 євро в Німеччині (графік 1) за тону. У середньому в згаданих країнах масло продавали по 3078 євро/т, що на 8% дорожче, ніж у березні 2012 р. Головна причина — здорожчання сировини (молока).

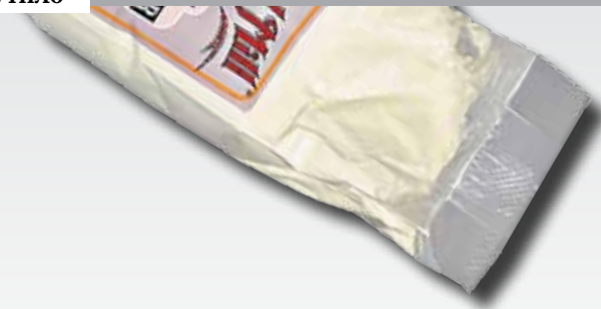
Як очікується, восени матиме місце сезонне подорожчання масла — до 3300 євро/т у вересні. Потім тенденція зміниться, і на кінець року тонна масла коштуватиме від 1940 євро в Океанії до 3683 євро в Німеччині. Такі зміни будуть зумовлені сезонністю виробництва молока.

графік 1

ЦІНА НА МАСЛО В ОКРЕМИХ КРАЇНАХ
із січня 2012 р. до березня 2013 р. та
прогноз до кінця 2013 р., тис. євро/т.

Джерело: Clal.it

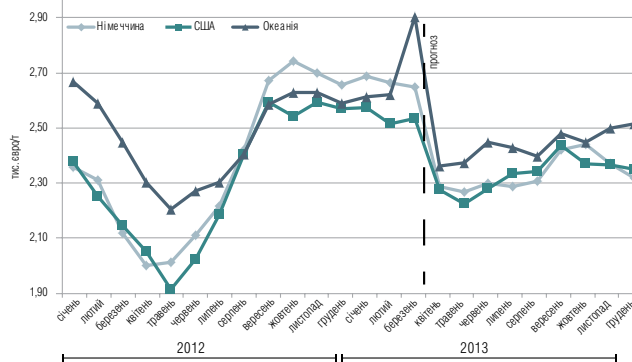
Сухе збиране молоко

У березні 2013-го його ціна була досить мінливою — від 2898 євро/т в Океанії до 2529 євро/т у США (графік 2). Ціна в Океанії впродовж згаданого часу стрімко зросла — більш ніж на 10%. Це зумовила посуха в Новій Зеландії, яка, згідно з прогнозами, вплине на виробництво молока.

Надалі сухе збиране молоко подешевшає й тонна його коштуватиме від 2219 євро в США (травень) до 2508 євро в Океанії (грудень).

графік 2

ЦІНА НА СУХЕ ЗБИРАНЕ МОЛОКО
В ОКРЕМИХ КРАЇНАХ,
тис. євро/т.

Джерело: Clal.it

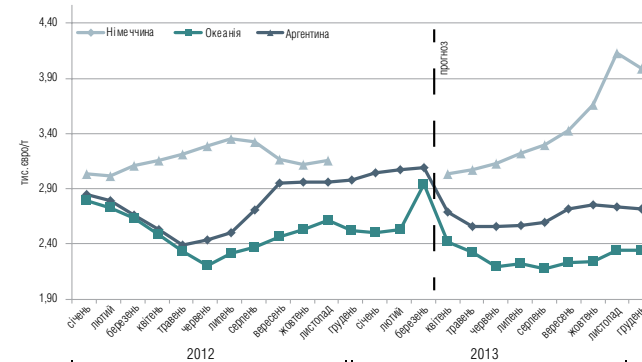
Сухе незбиране молоко

Його ціна в березні 2013-го була від 3108 євро/т у Німеччині (+0,75% порівняно з лютим 2013-го) до 2956 євро/т в Океанії (+15,97%), див. графік 3.

У найближчій перспективі сухе незбиране молоко на ринках Німеччини й Океанії дещо подешевшає, а в Аргентині подорожчає.

графік 3

ЦІНА НА СУХЕ НЕЗБИРАНЕ МОЛОКО
В ОКРЕМИХ КРАЇНАХ, тис. євро/т.

Джерело: Clal.it

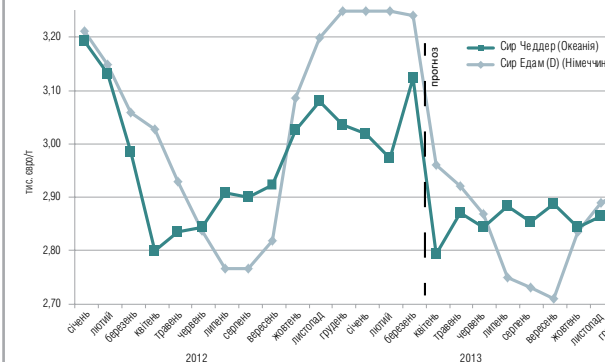

Сир

Вартість сиру «Едам» (Німеччина) у лютому–березні 2013 р. була відносно стабільною: 3242–3250 євро/т. Проте найближчим часом аналітики прогнозують обвал цін, як це сталося в аналогічний період торік через сезонність виробництва молока (графік 4). А от сир «Чеддер» у березні 2013-го подешевшав на 5%, порівняно з лютим. Очевидно, що волатильність цін на такий сир є досить відчутною. Втім, аналітики все ж сподіваються, що коливання вартості стануть меншими й ціна стабілізується. Адже причини — так само у сезонності виробництва молока та несприятливій погоді в Новій Зеландії, що хоч і несуттєво, та все ж позначатиметься на виробництві молока в Океанії.

графік 4

ЦІНА НА СИР В ОКРЕМИХ КРАЇНАХ
СВІТУ, тис. євро/т.

Джерело: Clal.it

Упродовж останніх тижнів березня ситуація на ринках пшениці та кукурудзи значно покращилася. Цьому сприяла гарна погода, що підвищила перспективи американської пшениці, а також очікуваний перший врожай кукурудзи в Південній Америці (збирають у квітні).

РИНОК КОРМІВ

Руслана Бутило

Згідно з березневими оцінками експертів, світовий експорт кормових зернових поточного торгового року (жовтень 2012–вересень 2013) сягне 124,025 млн. тонн (табл. 1). Загалом же міжнародний експорт-імпорт порівняно з лютевими прогнозами скоротився на 0,4%.

Зважаючи на незначне скорочення виробництва кормового зерна (на 0,1% — до 1 123,4 млн. тонн, згідно з березневими прогнозами порівняно з лютевими) та вже згадане скорочення експорту-імпорту, відбудеться скорочення кінцевих запасів — на 0,4% (до 145,7 млн. тонн).

ЗЕРНОВІ КУЛЬТУРИ
Пшениця

Її, за оцінками міжнародних агенцій, поточного маркетингового року (2012/2013) загалом у світі вироблять близько 660 млн. тонн (табл. 2). Загальна пропозиція зерна сягне 840 млн. тонн, при споживанні 683 млн. На ринку спостерігатиметься значне скорочення кінцевих запасів — із 178 млн. тонн в 2011/2012 МР до 163 млн. тонн у 2012/2013 МР, що пояснюється меншим урожаєм.

Відповідно до оцінок міністерства сільського госпо-

таблиця 1

СВІТОВИЙ РИНОК КОРМОВИХ ЗЕРНОВИХ ЗА ТОРГОВИЙ РІК (жовтень-вересень), тис. тонн

Показники	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013, станом на лютий	2012/2013, станом на березень	Темпи приросту, відсоток, 2012/2013 березень до 2012/2013 лютий
Експорт	110 682	119 037	116 173	133 003	124 560	124 025	-0,4
Імпорт	110 682	119 037	116 173	133 003	124 560	124 025	-0,4
Виробництво	1 112 180	1 115 623	1 099 549	1 153 529	1 124 169	1 123 377	-0,1
Внутрішнє споживання	1 082 016	1 112 977	1 131 034	1 155 248	1 142 246	1 141 823	-0,04
Кінцеві запаси	194 735	197 381	165 896	164 177	146 297	145 731	-0,4

Джерело: USDA.

таблиця 2

СВІТОВИЙ РИНОК ПШЕНИЦІ, млн. тонн

Показники	USDA		IGC		FAO-AMIS		
	2011/12*	2012/13 (прогноз на 8 лютого)	2011/12*	2012/13 прогноз на 21 лютого	2011/12*	2012/13	
						прогноз на 7 лютого	прогноз на 7 березня
Виробництво	697	654	696	656	700	662	662
Пропозиція	895	850	890	853	880	838	840
Споживання	698	673	693	677	696	685	683
Міжнародна торгівля	157	132	145	137	147	137	139
Кінцеві запаси	197	177	197	176	178	159	163

* попередня оцінка.

Джерело: USDA.

дарства США, 2012/2013 маркетингового року в Україні під пшеницю відведуть 5,6 млн. га (на 1,1 млн. га, або на 16,4%, менше, ніж 2011/2012-го МР), див. табл. 3. Урожайність буде поганою — лише 2,8 т/га. А тому й загалом пшениці українські аграрії вироблять менше — 15,8 млн. тонн в 2012/2013 МР порівняно з 22,3 млн. тонн в 2011/2012 МР.

Незважаючи на скорочення виробництва пшениці, експерти планують збільшення її експорту на 20,4%, до 6,5 млн. тонн, — завдяки зменшенню споживання на 20%,

що, у свою чергу, спровокує скорочення кінцевих запасів наполовину.

Ціна на світових ринках (як на ф'ючерси, так і на форварди) зерна пшениці дещо зменшилася (графік 1, 2). Основні причини, які аналітики згадували в лютому, — певні сумніви щодо обсягів урожаю у США 2013-го року через сильні снігопади. Ціни на американське зерно «підігрівалися» також експортним попитом у середині місяця. Проте потім ця тенденція змінилася. Привабливі ціни індійської пшениці забезпечують стабільну конкуренцію на азійських ринках.

таблиця 3

РИНОК ПШЕНИЦІ В УКРАЇНІ

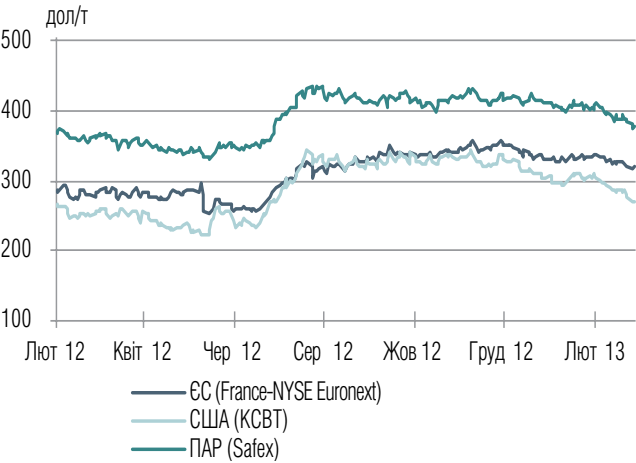
Показники	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013*
Площа посіву, млн. га	6,8	6,3	6,7	5,6
Урожайність, т/га	3,1	2,7	3,4	2,8
Виробництво, млн. т	20,9	16,8	22,3	15,8
Імпорт, млн. т			0,1	0,1
Експорт, млн. т	9,3	4,3	5,4	6,5
Годівля (на корм), млн. т	3,3	2,8	6,1	3,5
Сукупне споживання, млн. т	12,3	11,6	15	12
Кінцеві запаси, млн. т	2,4	3,3	5,4	2,7

* прогноз

Джерело: USDA.

графік 1

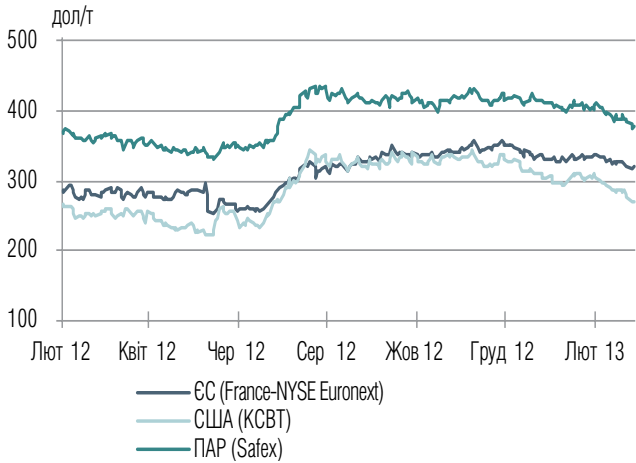
ЦІНА Ф'ЮЧЕРСІВ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ, дол./т

Джерело: AMIS.

графік 2

ФОРВАРДНІ КУРСИ НА ЗЕРНО ПШЕНИЦІ, дол./т

Джерело: AMIS.

таблиця 4
СВІТОВИЙ РИНОК КУКУРУДЗИ, млн. тонн

Показники	USDA		IGC		FAO-AMIS		
	2011/12*	2012/13 (прогноз на 8 лютого)	2011/12*	2012/13 (прогноз на 21 лютого)	2011/12*	2012/13	
						прогноз на 7 лютого	прогноз на 7 березня
Виробництво	882	854	877	850	886	870	869
Пропозиція	1010	985	1008	981	1010	1005	1004
Споживання	879	867	877	867	878	879	881
Міжнародна торгівля	117	90	97	94	102	96	98
Кінцеві запаси	131	118	131	114	136	130	128

* попередня оцінка.

Джерело: USDA.

Кукурудза

Поточного маркетингового року на світовому ринку буде близько 1 004 млн. тонн зерна кукурудзи (-0,6%), при виробництві на рівні 869 млн. тонн (табл. 4). Кінцеві запаси зерна кукурудзи цього ж маркетингового року зменшаться зі 136 млн. тонн у 2011/2012 МР до 128 млн. т у 2012/2013 МР. Кукурудза на американському ринку подешевшала під впливом цін ф'ючерсних контрактів (графік 3, 4). Разом з тим країна має достатньо зерна в запасах. Водночас обся-

ги експорту з Південної Америки були меншими у зв'язку з перспективами великого врожаю. Як прогнозує міністерство сільського господарства США, 2012/2013 року під кукурудзою в Україні буде 4,4 млн. га, що на чверть більше, ніж 2011/2012 р. Урожайність дещо знизиться — з 6,4 т/га до 4,8 т/га (таблиця 5). Незважаючи на помітне збільшення площ, через меншу врожайність кукурудзи в Україні вироблять також менше — відбудеться спад із 22,8 млн. т до 20,9 млн. т в 2012/2013 – тобто на 8,3%, або 1,9 млн. т.

Джерело: AMIS.

Джерело: AMIS.

таблиця 5
РИНОК УКРАЇНСЬКОЇ КУКУРУДЗИ

Показники	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013*
Площа посівів, млн. га	2,1	2,6	3,5	4,4
Урожайність, т/га	5	4,5	6,4	4,8
Виробництво, млн. т	10,5	11,9	22,8	20,9
Імпорт, млн. т			0,1	0,1
Експорт, млн. т	5,1	5	15,2	13
Годівля (на корм), млн. т	5	5,4	6,5	6,5
Сукупне споживання, млн. т	5,7	6,5	7,8	8
Кінцеві запаси, млн. т	0,7	1,1	1,1	1

* прогноз

Джерело: USDA.

таблиця 6
РИНОК УКРАЇНСЬКОГО ЯЧМЕНЮ

Показники	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013*
Площа посіву, млн. га	5	4,3	3,7	3,3
Урожайність, т/га	2,4	2	2,5	2,1
Виробництво, млн. т	11,8	8,5	9,1	6,9
Імпорт, млн. т				
Експорт, млн. т	6,2	2,8	2,5	2,2
Годівля (на корм), млн. т	3,9	4,4	4,7	3,4
Сукупне споживання, млн. т	5,6	6	6,3	5
Кінцеві запаси, млн. т	1,1	0,8	1,2	0,9

* прогноз

Джерело: USDA.

Ячмінь

У 2012/2013 маркетинговому році ним в Україні засіють 3,3 млн. га, на яких планують отримати 6,9 млн. т зерна при середній врожайності 2,1 т/га (табл. 6). Очікуваний врожай буде значно меншим, ніж торік: аграрії зберуть на 2,2 млн. тонн менше (на 24,18%).

ОЛІЙНІ КУЛЬТУРИ
Соя

Згідно з оцінками експертів із міжнародних організацій, в 2012/2013 маркетинговому році на світовому ринку сої очікується виробництво на рівні 269 млн. тонн, що на 12,08% більше (або на 29 млн. т), ніж торік (табл. 7).

Завдяки світовому зростанню її виробництва можна очікувати як збільшення пропозиції на ринку, так і міжнародної торгівлі та перехідних запасів.

У лютому на світових ринках спостерігалось незначне здешевшання, порівняно з січнем — за винятком ціни фермерів у США (графік 5). Це пов'язано з великими по-

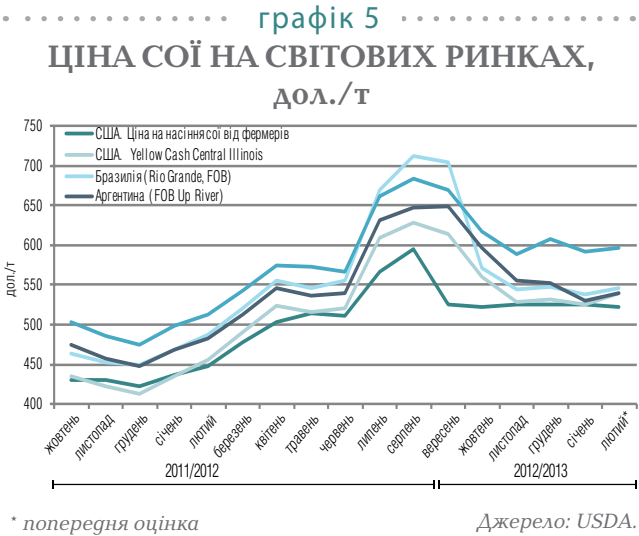
ставками сої з Південної Америки, що відчутно вплинули на ф'ючерси та експортні ціни. Зокрема у США фермери продають тону насіння сої за 522 долари, а на біржі — від 539 дол. у США до 596 в Нідерландах. У найближчі місяці варто чекати незначного зростання ціни — 10-15 доларів на одній тонні. Що стосується продуктів переробки сої, то 2012/2013-й маркетинговий рік аграрії почали з достатньо великими запасами соєвого шроту (10,14 млн. т; +13,04%). Незначне збільшення виробництва насіння сої — на 1,43%, до 181,94 млн. т — на тлі багатших початкових запасів дало змогу збільшити загальну пропозицію насіння на ринку, експорт та використання на корми (табл. 8, ст. 32).

таблиця 7
СВІТОВИЙ РИНОК СОЇ, млн. тонн

Показники	USDA		IGC		FAO-AMIS		
	2011/12*	2012/13 (прогноз на 8 лютого)	2011/12*	2012/13 (прогноз на 21 лютого)	2011/12*	2012/13	
						прогноз на 7 лютого	прогноз на 7 березня
Виробництво	239	269	238	269	240	272	269
Пропозиція	309	325	274	291	275	298	295
Споживання	256	263	252	263	258	266	267
Міжнародна торгівля	90	99	92	97	94	100	100
Кінцеві запаси	55	59	23	28	26	28	28

* попередня оцінка.

Джерело: USDA.

* попередня оцінка

Джерело: USDA.

* попередня оцінка

Джерело: USDA.

Так, на годівлю тварин поточного маркетингового року аграрії використовують 231,06 млн. т соєвого шроту, що на 1,67% більше, ніж у 2011/2012 маркетинговому році.

Ціни на соєвий шрот та макуху на світових ринках встановилися на рівні 490 доларів за тону, при найвищій ціні в Німеччині — 489,25 дол. (графік 6, ст. 31). Варто чекати зростання цін, проте не дуже стрімкого і сезонно-го, оскільки воно припадатиме на літні місяці.

На українському ринку, за даними аналітичного відділу компанії «Дикун», соєвий шрот у березні 2013 р. продавали на умовах EXW за 5600-6000 грн./т (залежно від регіону).

Останнім часом тваринницькі й птахокомплекси почали жвавіше купувати соєву макуху. Варто звернути увагу на те, що, коли надходили великі партії високої якості, покупці були згодні платити більше.

Основна частка угод із купівлі соєвої макухи укладалася за ціною 4600-4750 грн./т на умовах EXW, проте в окремих випадках ціни сягали 4850 грн./т.

Соняшник

Поточного маркетингового року як на українському, так і на світовому ринку виробництво цієї культури буде меншим на 14,3% та 10,16% відповідно (табл. 9). Зокрема в 2012/2013 маркетинговому році в Україні буде зібрано 9 млрд. тонн соняшникового насіння. Зважаючи на скорочення виробництва, можна очікувати зменшення експорту й внутрішнього споживання. 2012/2013-го міністерство сільського господарства США прогнозує стрімке скорочення кінцевих запасів соняшникового насіння в Україні — з 299 млн. тонн в 2011/2012 МР до 9 млн. тонн поточного маркетингового року.

Цінова ситуація на ринку соняшникового насіння досить цікава (графік 7). Так, фермери у США переживають ста-

таблиця 8

СВІТОВИЙ РИНОК СОЄВОГО ШРОТУ, МЛН. ТОНН

Показники	2010/2011	2011/2012	2012/2013*
Початкові запаси	6,67	8,97	10,14
Виробництво	174,54	179,36	181,94
Імпорт	56,55	57,33	57,76
Загальна пропозиція	237,76	245,66	249,84
Експорт	58,53	58,66	59,61
Кормові цілі	221,68	227,26	231,06
Кінцеві запаси	8,97	10,14	9,22

* прогноз

Джерело: USDA.

більше здешевлення, тоді як на торговельних майданчиках ЄС (Нідерланди) ситуація діаметрально протилежна.

За інформацією аналітичного відділу компанії «Дикун», на ринку соняшникового шроту України останнім часом спостерігалось збільшення пропозиції продукції від оліеєкстракційних заводів, що сприяло подальшому здешевленню. Так, виробники цього корму пропонували свою продукцію за цінами від 2800 грн./т без урахування вартості доставки. На здешевлення також вплинув малий попит. Як результат, у березні 2013-го ціни на соняшниковий шрот установилися на рівні 2700-2750 грн./т на умовах EXW.

Внаслідок здешевлення соняшникового шроту впав і попит на соняшникову макуху. І, відповідно, її ціна. Зокрема, залежно від регіону, якісних характеристик та обсягу партії, в березні 2013-го тонна макухи на умовах EXW коштувала в межах 2250-2800 грн.

таблиця 9

РИНОК НАСІННЯ СОНЯШНИКУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ, МЛН. ТОНН

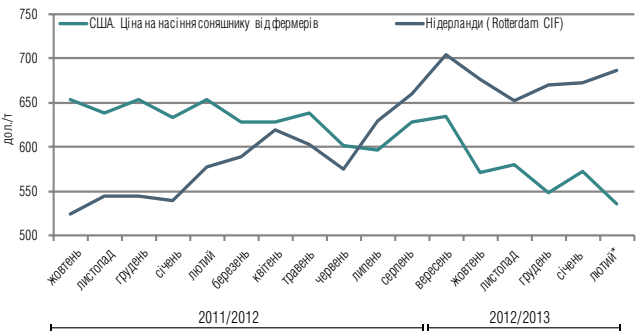
Показники	Світ			Україна		
	2010/2011	2011/2012	2012/2013*	2010/2011	2011/2012	2012/2013*
Виробництво	33462	40296	36202	8400	10500	9000
Імпорт	1576	1687	1399	12	17	10
Експорт	1792	1991	1450	444	282	250
Внутрішнє споживання	33477	40272	36872	7985	10410	9050
Кінцеві запаси	1888	1608	887	474	299	9

* прогноз

Джерело: USDA.

графік 7

ЦІНА СОНЯШНИКУ НА СВІТОВИХ РИНКАХ, ДОЛ./Т

* попередня оцінка

Джерело: USDA.

таблиця 10

СВІТОВИЙ РИНОК РІПАКУ ТА РІПАКОВОГО ШРОТУ, МЛН. ТОНН

Показники	Ріпак			Ріпаківий шрот		
	2010/2011	2011/2012	2012/2013*	2010/2011	2011/2012	2012/2013*
Виробництво	60,55	61,00	60,63	34,65	35,81	35,27
Імпорт	10,11	13,19	11,14	4,97	5,07	5,03
Експорт	10,85	12,89	11,24	5,21	5,43	5,34
Внутрішнє споживання	61,43	63,61	62,35	34,37	35,38	35,13
Кінцеві запаси	7,21	4,91	3,09	0,40	0,47	0,30

* прогноз

Джерело: USDA.

Ріпак

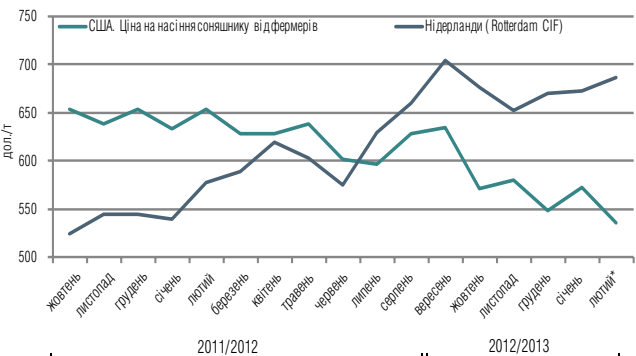
У 2012/2013 маркетинговому році його на світовому ринку буде вироблено 60,6 млн. тонн — стільки, скільки аграрії стабільно виробляють уже впродовж кількох років. Що стосується експорту-імпорту, то він трохи зменшився, як і внутрішнє споживання та кінцеві запаси (табл. 10).

Поточного маркетингового року ріпакового шроту вироблять 35,27 млн. тонн, що трохи менше, ніж торік. Близько 99,6% його аграрії використовують на споживання, а решта перейде у вигляді запасів на наступний маркетинговий рік.

Ціна ріпаку та шроту з нього на світових біржах стабільно зростає. Так, тонна ріпаку коштувала 641 долар, а шроту — 382 долари (графік 8). У найближчій перспективі варто чекати подальшого зростання цін, проте незначного.

графік 8

ЦІНА НА РІПАК ТА РІПАКОВИЙ ШРІТ НА СВІТОВИХ РИНКАХ, ДОЛ./Т.

* попередня оцінка

Джерело: USDA

Ресурси-результати

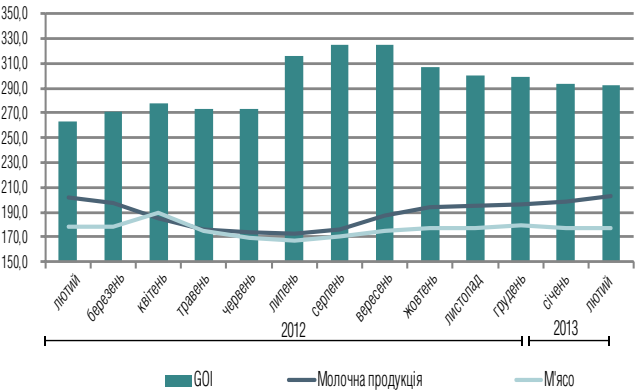

Як свідчить індекс цін на зернові й олійні культури, в лютому поточного року пшениця, кукурудза та соя дещо подешевшали. У свою чергу, молочна продукція стала дорожчою на 4,8 пункта, а вартість м'яса залишилася на тому ж рівні (графік 9).

Цікавим є те, що індекси цін на ресурси майже на порядок вищі, ніж індекси цін на результати виробництва — м'ясо й молоко. ●

графік 9

ІНДЕКСИ ЦІН НА ЗЕРНОВІ ТА ОЛІЙНІ КУЛЬТУРИ, МОЛОКО І М'ЯСО

GOI — індекс цін на зернові та олійні культури
Джерело: AMIS

Fenix Agro

ЯКІСТЬ. СТАБІЛЬНІСТЬ. ПОРЯДНІСТЬ

ШРОТ сояшниковий;
соєвий;
МАКУХА сояшникова;
соєва;

РЕАЛІЗУЄ:

жом буряковий гранульований
дробина пивна суха
сода харчова
сіль харчова

пп «Фенікс Агро» —
офіційний дилер
ТОВ «Запагромаш»
та пропонує розглянути пропозицію
техніки для молочного скотарства.

ЗАКУПОВУЄ:
зернові за
ринковими
цінами!

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ
за телефонами:

(067) 547-12-05 Олександр
тел.факс: (04744) 4-67-12
e-mail: ot@phoenix-agro.com.ua

Анатолій Волков

ВЕЛИКИЙ ІНТЕГРАТОР

Стосунки між виробниками й переробниками молока в нашій країні — це постійні суперечки, іноді на грані конфлікту. Сьогодні ціна не влаштовує перших, а завтра — других. Одні скаржаться на погану якість сировини, інші натякають, що в молокопродуктах молоком тільки пахне. Вихід знайшли на племзаводі «Степной». Його рецепт дуже простий: переробляти треба самим. Представники журналу «Молоко і ферма» вирушили в Запорізьку область, щоб розпитати керівника господарства Анатолія Анатолійовича Волкова, як йому вдалося зробити те, що не під силу багатьом іншим.

Розмову вів
Дмитро Сімонов

— Коли і як ви почали займатися молочним скотарством?

— На час розпаду СРСР ми спеціалізувалися на відгодівлі великої рогатої худоби — утримували 12 тис. бичків. У їхньому раціоні обов'язково мають бути жири тваринного походження. Як правило, це м'ясо-кісткове чи рибне борошно або молоко. Тож заради цього ми й тримали 120 корів. М'ясо-кісткове борошно зникло з раціону тоді, коли в Західній Європі худоба почала масово хворіти на коров'ячий сказ. Рибне борошно стало дорогим і не дуже якісним. Тому варіантів залишилося небагато: молоко або його заміник. Ми вирішили збільшувати поголів'я корів. 1993-го року збудували перший комплекс на 200 голів. Телиць і нетелей придбали на Волині. Наступного року збудували ще два комплекси та пологове відділення. Доїли корів по-дідівському — у відра, ні про які охолоджувачі тоді не йшлося. Спочатку все молоко, що отримували, випоювали худобі. Потім зрозуміли, що його вигідніше продавати.

— Що стало поштовхом для подальшого розвитку?

— На початковому етапі допомогла компанія «Лакталіс Україна». До

нас приїхали заступник директора миколаївського заводу та їхній ветеринарний лікар. Вони розповіли нам про ази виробництва молока. Завдяки їм ми взяли в оренду два трикубові охолоджувачі для молока, а ще один, на два куби, придбали самі. У кожному корпусі було по охолоджувачу, і якість молока покращилася. Наступним етапом стало будівництво доїльного залу. Спочатку ми познайомилися з представниками компанії Milkline, потім із кількома їхніми залами в роботі. На ті часи (2004-го) наш доїльний зал коштував 1 млн. гривень. Партнери з «Лакталіса» дали нам кредит. Згідно з угодою, ми здавали їм молоко, а вони щомісяця списували нам 50 тис. гривень боргу (влітку, коли молока було більше, списували більше). Так, рік за роком, ми розрахувалися.

Технології утримання худоби ми навчалися в «Агро-Союзи». Пам'ятаю, як потрапив у їхнє господарство і побачив, що телят тримають надворі, у так званих будиночках. Такі ж дерев'яні будиночки для телят спорудили й ми (купити їх тоді було ніде). Новий спосіб утримання дав кращі результати, ніж ми могли уявити. Загинуло лише одне теля, та й то через нещасний випадок. Тож коли я казав про майже стовідсоткову збе-

ДОСЬЄ- ПЕРСОНАЛІЇ

Волков
Анатолій Анатолійович,
голова правління
ПІАТ «Племзавод «Степной»»

Народився 2 жовтня 1952-го року в м. Кам'янка-Дніпровська Запорізької області. Там же закінчив середню школу, кілька місяців працював учнем автоелектрика.

Із 1970-го по 1973-й служив в армії. Після служби працював робітником радгоспу «Кам'янка» (Кам'янсько-Дніпровський район).

Із 1973-го по 1979-й рік навчався на денному відділенні Мелітопольського інституту механізації сільського господарства за спеціальністю «інженер-механік».

До 1983-го року працював на посаді інженера та старшого інженера в кількох аграрних підприємствах.

1983-го почав працювати в радгоспі «Степной» головним інженером. У 1989-му році призначений на посаду виконуючого обов'язки директора радгоспу, а потім — на посаду директора. 1995-го в зв'язку з реорганізацією радгоспу «Степной» у ПІАТ «Племзавод «Степной»» призначений головою правління. На цій посаді працює й досі.

Упродовж останніх 20 років активно подорожує за кордоном для підвищення професійного досвіду.

Одружений, має дочку й сина.

Нагороди і звання

Почесне звання «Заслужений працівник сільського господарства України» (2000 р.), трудова відзнака «Знак пошани» (2002 р.), орден «За заслуги» — III (2002 р.) і II (2007 р.) ступенів.

Громадська діяльність

Підтримує спорт. У с. Заповідне (Кам'янсько-Дніпровський район) фінансує роботу спортивного комплексу, а також місцеву команду з міні-футболу.

Секрет успіху

«Треба залишатися реалістом: не в небі літати, а жити на землі. Коли щось плануєш, то треба бути впевненим, що маєш запас міцності. Не варто брати тягар, який не зможеш підняти».

реженість молодняка, мені ніхто не вірив. Потім набиралися досвіду за кордоном. Завдяки постійному пошуку кращих рішень і вдосконаленням 2010-го ми доїли вже по 5400 кг молока на корову, а 2011-го подолали семитисячний рубіж.

— Як саме ви цього досягли?

— На той час ми інвестували у покращення утримання й технології чималі кошти. Зокрема, збудували ще один корпус, значною мірою змінили годівлю. Придбали сучасну техніку для заготівлі грубих кормів (завдяки чому влітку 2010-го заготовили якісний силос і сінаж). Закупили обладнання для приготування й роздачі кормосуміші. Тоді ж ми почали застосовувати для годівлі високопродуктивних корів соєвий шрот. Насправді ми зробили головне — правильно нагодували корів. Сухостій розділили на дві технологічні групи — ранній та пізній. Стали більше уваги приділяти новотільним коровам. Усе це разом і дало можливість зробити своєрідний молочний прорив.

— А як ви прийшли до самостійної переробки молока?

— У районному центрі був ста-

рий молокозавод. Спочатку ми взяли його в оренду, а потім викупили. Нині на ньому переробляємо тільки наше молоко — 10-11 тонн щодоби. Виготовляємо 12 видів молочної продукції: молоко, ряжанку, кефір, сметану, сир «Лиманський» тощо. Найбільша проблема — реалізація продукції. Ринок нині просто завалений «довгограючими» молочними продуктами, які можна зберігати по півроку. Авнастермінпридатності — 5 днів. Так що в супермаркетах нас ніхто не чекає.

— А як удається конкурувати?

— Передовсім завдяки тому, що виробляємо високоякісну продукцію, яка, до того ж, не містить жодних штучних добавок типу барвників чи ароматизаторів. Хоча, з другого боку, високоякісний натуральний продукт на нашому ринку продати складно. Наприклад, щоб зробити кілограм масла, треба 20-21 літр молока. Це означає, що собівартість кінцевого продукту буде понад 100 гривень, а роздрібна ціна наблизиться до 150. Зрозуміло, що коли ринок заповнений маслом вартістю від 25 гривень, ми свою продукцію не продамо. Тому масло

Ціна сировинного молока у власному ланцюгу виробництва — 4,6 грн./кг, — суттєво дорожче, ніж у середньому на ринку.

робимо в дуже невеликих кількостях — здебільшого для власних потреб.

— Яка географія реалізації вашої продукції?

— Запорізька область: Энергодар, Мелітополь та інші районні центри. В справу реалізації ми намагаємось особливо не заглиблюватися. Мріємо, що колись віддаватимемо всю продукцію оптом. А поки що роздрібні торговці купують нашу молочку прямо з заводу.

— Побуває думка, що, мовляв, при малих обсягах займатися переробкою не вигідно...

— При виробництві 10 тонн і більше займатися переробкою цілком можна. Якщо менше — не

впевнений. У нашому виробничому ланцюжку ціна сировинного молока 4,6 гривні за кілограм — суттєво дорожче, ніж у середньому на ринку.

— Ви плануєте розширювати обсяги переробки сировиною від інших господарств?

— Потужність заводу становить 40 тонн на добу. Тому такі плани є. Але поки що не буду їх розсекречувати, щоб не зурочити.

— Повернімось від переробки до виробництва. Скажіть, наскільки важлива співпраця із зовнішніми консультантами в царині молочного скотарства?

— Вважаю, що співпраця з ними необхідна, якщо ставити за мету до

ДОСЬЄ-ПІДПРИЄМСТВО

**ПАТ «Племзавод «Степной»»,
член Асоціації виробників
молока України
з жовтня 2010-го року**

с. Заповітне, Кам'янсько-Дніпровський район,
Запорізька область

У розпорядженні товариства 10 тис. га землі. Розводять свиней, велику рогату худобу, вирощують зернові. Мають цехи з переробки м'яса й молока.

Загальне поголів'я ВРХ 1908 голів, з них 600 корів. Породи — українська чорно-ряба молочна. Система утримання — безприв'язна. Середня тривалість продуктивного життя корови — 5 лактацій, рівень вибракування — 35%.

2010-го середній річний надій на корову був на рівні 5395 кг молока (уміст жиру 3,86%, білка — 3,21%), 2011-го — 7192 кг (3,9% жиру, 3,23% білка), 2012-го — 7433 кг (4,1% жиру, 3,28% білка).

Використовують доїльну залу «Ялинка» (Milkline) на 20 місць, змонтовану 2004-го

Потужність власного переробного підприємства племзаводу «Степной» — 40 тис. тонн молока за день.

Найкраща порада у житті

«Коли я закінчив інститут, один старший товариш порадив, що треба бути уважним до всіх питань, із якими до тебе звертаються люди. Від цього залежатиме успіх, авторитет і ставлення колективу. Цієї поради дотримуюся й досі».

фото: Олена Мельник / МіФ

їти 8 тонн і більше. Досягти 5 тонн — цілком реально й самотужки. Самому можна навіть сягнути 7 тонн. Але щоб рухатися далі, необхідно враховувати багато важливих «дрібниць». Тому ми й уклали угоду про технологічний супровід із консультаційним центром АВМ.

— Чого чекаєте від такої співпраці?

— Надоїв на рівні 9 тонн.

— Скільки часу на це знадобиться?

— Напевно, років два-три. Але дуже багато залежить від кормів. Торік надій на корову був 21,7 кг молока щодня. Нині — лише 18,9. Надої мали зрости, а вони впали — а все через грубі корми, якість яких постраждала через торішню посуху.

— Які плани з розвитку молочарства маєте на поточний рік?

— Будуємо нову доїльну залу 2х20. Сподіваюсь, що цього року закінчимо її й устаткуємо. Потужність нового молочного блоку — 1200 корів, а маємо лише 600. Тому потрібно збільшити дійне стадо удвічі. Щоб утримувати таку кількість корів, плануємо реконструювати під безприв'язне утримання один старий корпус.

— Яку ще сільгосппродукцію виробляєте, крім молочної?

— У нас 10 тисяч гектарів зем-

лі, тому вирощуємо практично всі культури, які ростуть у нашій зоні: пшеницю, соняшник, ріпак, сою, люцерну, кукурудзу, ячмінь. Найприбутковіші — пшениця й соняшник. На зернові у сівозміні припадає близько 60%. Специфіка рослинництва в нашому регіоні — обов'язково потрібне штучне зрошення. Ми зберігали таку систему зі старих часів і наразі її реконструюємо. Цьогоріч продовжимо оновлювати устаткування — для цього вже придбали американську дощувальну машину.

В урожайний рік збираємо 30 тисяч тонн зернових. Зрозуміло, щоб їх зберігати потрібен елеватор.

Про нього я мріяв давно. Три роки тому відвідав виставку в Ганновері й познайомився з представниками тамтешньої компанії. Сподобалося, що вони пропонують комплексні рішення. Тобто, не треба збирати елеватор із частин, які поставляють різні компанії. Нині будівництво першої черги практично завершили. Потужність 12 тис. тонн — чотири вмістилища по три тисячі тонн.

Якою буде друга черга? Поки що остаточно не визначилися. Покаже досвід використання першої черги. Може, нас знову влаштують «тритисячки», а може, встановимо резервуари по 5 тисяч тонн. А ще можли-

Завдяки інвестиціям у комфорт і годівлю худоби зуміли підняти продуктивність на корову із 5400 кг у 2010-му до 7192 кг у 2011-му.

▲ Для підстилки використовують пісок, який розстеляють раз на два тижні.

▲ Телятник для утримання телят від 60 днів до 90 днів.

року. Корів по 140-й день лактації доять тричі на день, а потім — двічі. За добу виробляють 11,5 тонн молока. Для його зберігання використовують два танки-охолоджувачі — на 5 та 6 тонн. Нині будують нову доїльну залу 2х20 (DeLaval).

Корів утримують у шести корівниках, з яких чотири збудовано ще в 90-х роках, а два — у 2000-х. Як підстилку використовують пісок, який розстеляють раз на два тижні. Корм роздають 4 рази на день, підгортають щогодини.

Сухостійних корів ділять на групи раннього (за 60 днів до отелення) та пізнього (за 21 день)

сухостою. Рацион для раннього складається з 11 кг сухої речовини з умістом білка 8,5%. В раціоні корів пізнього сухостою 9,86 кг сухої речовини з 14,8% білка.

Для отелення корів є два спеціальних загони.

Новонароджених телят випоюють молозивом за допомогою зонду. Спеціально для цього створили банк молозива. До місяця телят напувають молоком тричі на день, а з місяця до двох — двічі. Відлучають у віці 60 днів. До чотирьох місяців телятам дають сіно й концен-

▲ «Ялінка» (Milkline) на 20 місць змонтована у 2004-му році. Наразі йде спорудження доїльного залу 2х20 (DeLaval).

Як можна думати про відтворення, коли на ноги тяжко стати

АВМ
Асоціація виробників молока

Захворювання кінцівок спричиняють зниження відтворювальної здатності

Висококваліфіковані фахівці розчищать та полікують рани коровам на Вашому господарстві.
Копитна бригада КЦ АВМ:
(067) 474 09 50 - Юрій МIRONЮК
myroniuk@avm-ua.org

вий варіант — два більшої місткості і два меншої. Час покаже.

Крім рослинництва й молочарства тривалий час займаємося свинарством. Ми стали першим господарством у Радянському Союзі, якому присвоїли статус племзаводу з вирощування породи Дюрок. Це було 1987-го. Нині маємо статус племзаводу ще з двох порід — Ландрас і Велика Біла. Це дозволяє нам продавати племінних свиней. Щороку реалізуємо на м'ясо 1200 тонн свиней.

— М'ясо ви теж самі переробляєте?

— Так, переробляємо м'ясо бичків, відбракованих корів і, звісно, свиней. За місяць робимо 20 тонн ковбаси. Нині плануємо будувати новий переробний цех.

— Чи є попит на ваші продукти з м'яса?

— Судячи з того, що під нашою маркою часто намагаються продавати чуже, то попит таки є. Нашу ковбасу люди поважають за те, що нічого, крім м'яса, солі й спецій, у ній нема. Тому й зберігається вона від трьох днів до кількох тижнів (залежно від сорту). ●

На задньому плані — перша черга нового елеватора.

Із люцерни виготовляють силос, що містить 18% або 20% протеїну.

фото: Андрій Харук / МІФ

Інвестиції у нову сільськогосподарську техніку стали одним із провідних факторів у збільшенні продуктивності корів.

трати, а після цього — змішаний корм.

Вік телиць при першому запліднюванні — 16 місяців, вік первісток — 25 місяців.

Рацион високопродуктивних корів містить 23 кг сухої речовини, 16,1% білка, низькопродуктивних — 19 кг сухої речовини і 17,7% білка.

Господарство заготовляє силос із люцерни (18-20% білка) й кукурудзи. Комбікорм виготовляють на устаткуванні SKIOLD. ●

Власні комбікорми виготовляють на сучасному устаткуванні SKIOLD.

Вашій увазі
унікальний інформаційний ресурс:

Вже у березні
2013

посібник

ОРЕНДА ЗЕМЛІ від А до Я

Читайте оновлення:
Все про сівозміни

Наш посібник розрахований на найширше коло читачів – від власників земельних ділянок до орендарів будь-яких розмірів та чиновників будь-яких рангів

Ціна 1 примірника 1 000 гривень
Читачам журналу «Молоко і ферма» та «Прибуткове свинарство» — знижка 10%

LAW OFFICES OF **OMP**
Legal Consultants for Investment

ЧОГО ЖДЕ ВІД ОРГАНІКИ СПОЖИВАЧ

Тетяна Антоненко,
International Dairy Magazine

Терплячий український споживач, який після звички до скромних продуктових полиць часів СРСР пережив шок від дешевого розмаїття харчів спершу в кіосках, а потім і в супермаркетах, недовго тішився барвистими обгортками з іншомовними написами. Здоровий глузд узав гору, і слова «це ж наше, вітчизняне, натуральне» стали свідченням того, що люди, як-то кажуть, «наїлися» імпортованого, але свого. За інерцією, довіра до системи контролю харчів, науководослідних інститутів радянських часів, які разом із лікарями щось рекомендували підприємствам харчової промисловості та встановлювали для них стандарти, а ті їх потім суворо дотримувалися, — усе це стало великим козирем для маркетингових початківців у 90-ті. Їм випала нагода добре поексплуатувати ностальгію за «своїм». Адже тоді на підприємствах пострадянського простору тільки зароджувалися маркетингові відділи та з'являлися незалежні агенції з маркетингових досліджень. Бадьорі менеджери транснаціональних компаній, що рушили на наші терени «стовпити ділянки», освоювали великий, перспективний і тоді ще п'ятдесятимільйонний ринок, ре-

тельно вивчали профіль споживачів, їхні звички й уподобання, дивувалися майже цілковитій відсутності брендів, звичці до господарського мила та молока в бідонах.

Звідки виник потяг до «натурального»?

У 2010 році американський спеціалізований журнал, присвячений проблемам харчування, оприлюднив огляд 12 основних (за останні 50 років) наукових досліджень щодо органічних продуктів. Науковці одного з них виявили закономірність: чим індустріалізованіша країна, тим раніше її громадяни починають споживати органічні продукти, або — у ширшому значенні та без претензії на вичерпність формулювання — найменш оброблених промислово. У тих же країнах, де сільське господарство архаїчніше, з малими фермами та невеликою чисельністю корів у господарстві, люди набагато менше переймаються тим, які продукти споживають, і байдужіші до «органічної» теми.

Можна стверджувати, що сучасне органічне виробництво — це відповідь індустріалізованого суспільства на ті наслідки, якими обернулося промислове виробництво харчових продуктів. Показники, згідно з якими

виробництво харчів нині сертифікують як «органічне», 100 років тому досягалися селянами без зайвого клопоту хоча б тому, що на той час не було ні хімічних добрив, ні генної інженерії. Не було й атомних електростанцій... Останні згадуємо тому, що дослідники відзначили особливу занепокоєність споживачів безпеністю харчових продуктів саме після аварії на Чорнобильській АЕС. І не тільки в Україні, а й по всьому світу. Саме тоді, коли слова «радіоактивне молоко» почали вимовляти не фахівці, а широкий загал, люди більше почали цікавитися і вмістом нітратів, і походженням насіння. Тоді ж почали більше замислюватися і над наслідками генетичних модифікацій.

Результати одного з українських досліджень кінця 90-х щодо сприйняття українськими споживачами генномодифікованого насіння і, відповідно, вирощених із нього продуктів засвідчили, що як «селяни», так і «дачники», які брали участь у дослідженні, аж ніяк не переймалися наслідками споживання такої їжі. Навпаки, були дуже зацікавлені придбати таке насіння й були у захваті від того, як виглядала городина, не уражена шкідниками, котрі ігнорували генномодифікований харч, але не залишали й листочка на сусідніх град-

ках зі звичайними рослинами. Азарт учасників дослідження, яких вивозили на поля для демонстрації рослин, був таким, що вони, незважаючи на слізні прохання менеджера й погрози військової охорони дослідних ділянок, активно набивали пластиківі торби модифікованим насінням, щоби потім саджати це диво на своїх городах. Єдиними учасниками експерименту, які негативно сприйняли новачі, були українські науковці, які хоч і не могли висловити жодних науково обґрунтованих «проти», але дозволити ввезення таких продуктів в Україну відмовлялися, мотивуючи це тим, що наслідки вивчено недостатньо.

Відтоді минуло не так уже й багато років, однак ставлення багато до чого змінилося. Схоже, що громадяни стали, по-перше, «екологічно свідомішими»; по-друге — уважнішими до свого здоров'я, способу харчування та якості й «натуральності» харчових продуктів.

Дві сторони проблеми

Зарубіжні дослідники уважно вивчають сприйняття споживачами органічної їжі й органічного агровиробництва, зміни їхніх настроїв та пріоритетів. На такі дослідження компанії витрачають чималі гроші, бо саме від розуміння споживачьких цінностей і готовності людей купувати залежить стратегія підприємства, а значить, і його прибутки. Розглядаючи ставлення до органічного сільського господарства та його продуктів, розрізняють кілька споживачьких міркувань: по-перше, персональні вигоди і втрати від споживання; по-друге, соціальні вигоди і втрати (схема 1).

Тобто, виявляється, що важливи є не тільки цінності, які стосуються здоров'я споживача, а й те, якими будуть наслідки від переходу на органіку для всього суспільства.

В одній із попередніх статей під рубрикою «Захистимо молоко» ми вже згадували про рух британських споживачів, які протестували проти жорстоких, на їхню думку, умов утримання корів і відмовлялися купувати молоко. А оскільки однією з

умов органічного виробництва молока є комфорт тварин, то виходить, що споживачі своїми протестами підтримували саме органічне виробництво. В Україні люди, здавалося б, ще досить далекі від персональної участі у вирішенні екологічних проблем (варто згадати провальну кампанію

за роздільне збирання сміття чи некористування пластиківими пакетами). Але результати дослідження, яке недавно провела в нас компанія TNS Global Ukraine, свідчать, що наші співгромадяни не такі вже й байдужі. Достатньо багато хто негативно налаштований до підприємств, які

Схема 1

СПРИЙНЯТТЯ ОРГАНІЧНОЇ ЇЖИ ТА ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА

Джерело: стаття «Чи купувати органічні продукти? Психологічні аспекти прийняття рішення про купівлю». Крістіан Кльокнер, Норвезький інститут науки і техніки, Норвегія (Should I Buy Organic Food? A Psychological Perspective on Purchase Decisions, Christian A. Klöckner, Norwegian University of Science and Technology)

...коли слова «радіоактивне молоко» почали вимовляти не фахівці, а широкий загал, люди більше почали цікавитися і вмістом нітратів, і походженням насіння.

шкодять довіллю (Діаграма 1). Звичайно, під час згаданого дослідження запитання не деталізували саме щодо виробництва їжі — йшлося про виробництво загалом і в тому числі про харчове. І все ж значна частка тих, хто згоден відмовитися купувати якийсь продукт не через ціну чи смак, а з огляду на таку химерну річ, як «школа довіллю» (61%), свідчить про певні зрушення у громадській свідомості.

То які ж забаванки споживача?

Виявляється, окремі споживачі купують органічну продукцію, щоб зменшити вірогідність споживання залишків пестицидів. Інші не люблять аббревіатуру «ГМО». А ще велика частка споживачів (особливо у розвинених країнах) занепокоєна, чи не завдано, бува, шкоди довіллю під час вирощування тієї корови, чие молоко вона п'є.

Відомо, що європейські стандарти для органічних продуктів суворіші, ніж, скажімо, американські. У США, приміром, щоб продукт вважався ор-

ганічним, достатньо виростити його (а щодо тваринництва — годувати й утримувати худобу) відповідно до вимог, затверджених USDA (United States Department for Agriculture) — міністерством сільського господарства США. Зокрема йдеться про неприпустимість використання гормонів, пестицидів, радіоактивного опромінення чи біоінженерії. Що стоюється вимог безпечності та якості, то вони для органічних продуктів такі ж, як і для неорганічних. USDA визначає три категорії для маркування органічних продуктів: «100% органік» — для продуктів, які виробили зі 100% органічних інгредієнтів, «Органік» — для продуктів із не менш ніж 95% органічних інгредієнтів та «Зроблено з використанням органічних інгредієнтів» — для тих, де вміст органічних складових мінімум 70%. Якщо ж менше, термін «органік» на упаковці такого продукту вказувати не можна.

Окремі експерти зауважують, що, мовляв, зайва метушня в цій сфері та обговорення суто професійних питань широким загалом може на-

шкодити органічному рухові й породити нереалістичні споживачські сподівання щодо органічних продуктів. «Є реальність, а є сприйняття цієї реальності», — наголошує Джордж Саймон, керівник компанії Organic Valley, однієї з найбільших органічних американських компаній. «Керуючись цими своїми сприйняттями, споживачі кажуть, що вони не хочуть мати в органічних продуктах жодних сторонніх речовин. Реально цього досягти чи ні — інше питання. Але те, як сприймають органіку споживачі, дуже важливо». На підтвердження того, що це справді важливо, Джордж Саймон згадає результати дослідження, які свідчать, що 77% покупців органічної продукції стверджують, що, мовляв, припинили б її купувати, якби дізналися, що вона містить ГМО.

Інший дослідник, Памела Роланд, біолог із університету штату Каліфорнія, зауважує, що нині споживачі, які мають дуже багато інформації, губляться в пріоритетах і не знають, що, власне, важливо для харчування, а що й не дуже. Цікаво, що Памела знає специфіку обох сторін, причетних до боротьби за органічні продукти. Вона працює над виведенням генетично змінених рослин, а заміж вийшла за фермера, який довгі роки веде органічне господарство. Разом вони написали книгу «Завтрашній стіл: органічне фермерство, генетика і майбутнє харчових продуктів» (Tomorrow's Table: Organic Farming, Genetics, and the Future of Food).

«Що ж справді важливо? Чи можемо ми зменшити використання інсектицидів? Чи можемо впливати на родючість ґрунтів? Чи можемо годувати бідних і тих, хто недоїдає?» Памела вважає, що ці запитання повинні ставити собі не тільки фермери-органіки, а й ті, хто займається «звичайним» агробізнесом. На її думку, саме ці запитання, а не заборона лабораторних генетичних досліджень, найважливіші, і саме їх слід розглядати в першу чергу.

В Україні попит на органічну продукцію стрімко зростає, але при цьому обсяги її споживання все ще дуже малі. Основною перешкодою є ціна, зависока для українського споживача. За оцінками експертів, якщо в Європі органічні продукти дорожчі на 15-30%, ніж звичайні, то в Україні різниця може бути у десять і більше разів. Незважаючи на те, що з 2010-го по 2011-й рік внутрішній ринок органіки зріс удвічі (а порівняно з 2007-м — удев'ятеро) та сягнув 5,1 млн. євро, показник споживання органічної продукції на душу населення в Україні дуже малий і в грошовому вираженні становить лише 0,10 євро на рік. Для порівняння: у Данії споживач витрачає на органічні про-

дукти в середньому 139 євро на рік, у Швейцарії — 132, у Німеччині — 71, у Голландії — 36.

Який же вибір має український споживач, котрий захотів долучитися до модного тренду і якщо не повністю перейти на «справжню», органічну їжу, то хоча б частково? Вибір, чесно кажучи, невеликий, крім того, суттєво обмежений високою ціною. До того ж невідомо, чи відповідає

дійсності те, що написано на упаковці про «органічне» походження продукту, бо через відсутність закону про органіку це дуже спірне питання. В умовах недостатньо розвинутого ринку органічної продукції споживачеві ще й бракує інформації. Тому його бажання й уявлення ще досить розмиті. От лише кілька думок щодо органічного молока, зібраних спеціально для цієї статті.

«Органічне молоко — це молоко від корови, що пасеться десь у лузі, гуляє, не їсть усілякі комбікорми чи те, чим корів годують у стійлі. В органічному молоці немає нічого, крім того, що в ньому є від самої корови»

(інженер, 64 роки, киянка)

«Я купую молоко в однієї й тієї ж тітоньки, яка привозить його на ринок із якогось села. Я не знаю, чи воно «органічне», бо не знаю, що це таке. Мабуть, органічне, бо воно ж не з ферми, а своє»

(вчителька, освіта вища, 38 років, Дніпропетровськ)

«Колись у дитинстві я пробував базарне масло. Його смак пам'ятаю й досі. Думаю, що «органічне» — це коли смачне і зроблене без високих технологій. Просте. Тільки чому воно таке дороге, якщо просте? Бачив у супермаркеті козине молоко з захмарною ціною. Мабуть, дуже корисне. Але навіть якби були такі гроші, не купив би, тому що не звик до такого молока»

(студент, 19 років, Маріуполь)

«Купую органічні продукти в спеціальному магазині досить регулярно. Пробував і молоко. В супермаркеті також купував. Думаю, що органічне безпечніше, бо менше шансів наразитися на гормони чи антибіотики. Чув, що з «колгоспними» коровами не панькаються — якщо вони хворіють, хвороби придушують жорсткою хімією. Та й годують їх так, щоб вичавити побільше того молока. А з «органічними», читав десь, поведуться інакше. Може, й правда...»

(чоловік, PR-менеджер, 40 років, киянин)

«Я про таке не чула, нащо воно мені? Молоко то й молоко. Аби було. Якщо подумати, то це, мабуть, якесь корисне молоко. Тому й органічне»

(домогосподарка, 31 рік, освіта середня, Івано-Франківщина)

«Органічне молоко? Для мене таке словосполучення звучить неприємно. Я хімік, тож для мене це передовсім асоціюється з органічною хімією й аж ніяк не з харчовими продуктами, тим паче з молоком. Не знаю, я, що воно таке. Може, штучне?»

(технолог, жінка, 57, освіта вища, Сумщина)

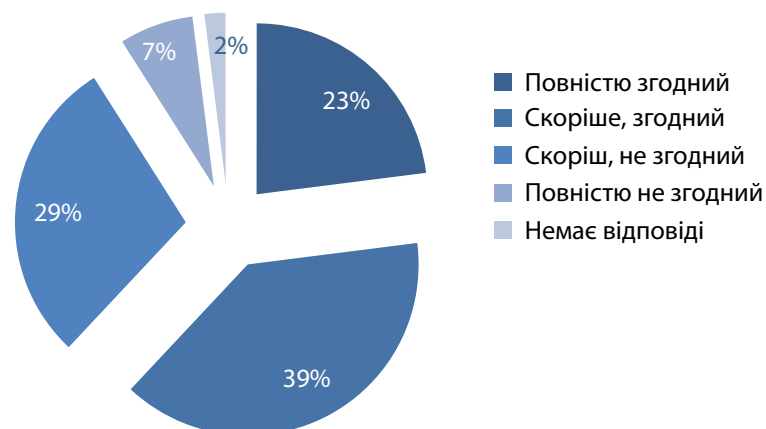
«Думаю, що органічне — то все, що старим дідівським способом робиться. Тепер такого, мабуть, і нема ніде. Органічне молоко є хіба у тих сільських сім'ях, де досі тримають корову. Бо якщо його везуть на базар, то не факт, що воно таким туди потрапить. Можуть і додати щось для того, щоб воно або жовтіше було, або не кисло довше»

(медсестра, 46 років, Чернігівщина)

Ось такі от думки про органічне молоко деяких українських споживачів. Вони, як бачимо, зовсім далекі від питань відповідності термінології, наявності законів, розвинутості ринку чи доступності органічних продуктів у торговельних мережах. І навряд чи їх турбує те, наскільки, як люблять казати маркетологи, їхня усталена особиста модель харчової поведінки відповідає сучасному тренду.

Діаграма 1

ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ «Дізнавшись, що якимсь підприємством завдає шкоди довіллю, я намагатимуся не купувати його продукцію».

Джерело: Дослідження громадської думки. Національно-репрезентативна вибірка N=16000, TNS Global Ukraine

QUO VADIS,

АБО КУДИ ЙДЕ СВІТОВА МОЛОЧНА ГАЛУЗЬ

Дмитро Сімонов

На початку весни компанія «Пьотінгер—Україна» спільно з австрійським державним науково-дослідним інститутом тваринництва «Раумберг-Гумпенштайн» провели кілька семінарів, присвячених якості кормів та збалансуванню раціонів для великої рогатої худоби. В обговоренні новітніх тенденцій у світовому молочному бізнесі та шляхів підвищення економічної ефективності виробництва молока взяло участь понад 150 представників провідних господарств України. Журнал «Молоко і ферма» підготував цикл матеріалів на основі виступів австрійських експертів. Перший із них, присвячений сучасним тенденціям розвитку світової молочної галузі, ми зробили за доповіддю Йоганна Хойслера (Johann Häusler), керуючого дослідним господарством інституту «Раумберг-Гумпенштайн».

Нині у світі є дві основні стратегії виробництва молока, які помітно різняться: High-Input та Low-Input. Ізраїль, США та Північна Європа використовують High-Input. Ця стратегія характеризується високою продуктивністю худоби, але потребує великих капіталовкладень.

Low-Input передбачає вільний випас корів та значно менше використання концентрованих кормів, техніки та енергії. Але й надрі за такої стратегії значно менші. Її, зокрема, використовують у Новій Зеландії, Австралії та Ірландії (табл. 1).

Що стосується країн Східної Європи, де молочарство як бізнес почало розвиватися недавно, то тут питання вибору стратегії залишається поки що відкритим. Скоріш за все тут оберуть інтенсивний спосіб виробництва молока (High-Input). Але слід пам'ятати, що навіть у межах однієї країни умови можуть бути різними, а тому молочарі можуть використовувати проміжні стра-

тегії. В одних вони будуть ближче до High-Input, а в інших — до Low-Input.

Від чого ж залежить вибір стратегії та в якому напрямку розвиватиметься світове молочарство? Передовсім, варто наголосити, що при всіх очевидних, на перший погляд, відмінностях згадані стратегії близькі, бо мають приблизно одна-

кове співвідношення витрат із отриманим результатом. Це означає, що обидві стратегії можуть бути однаково успішними. Варто згадати, що перше й друге місця в рейтингу найбільших світових експортерів молока посідають Нова Зеландія (33% світового експорту) та ЄС (27,7%) — представники різних стратегій.

Щоразу вибір між High-Input та

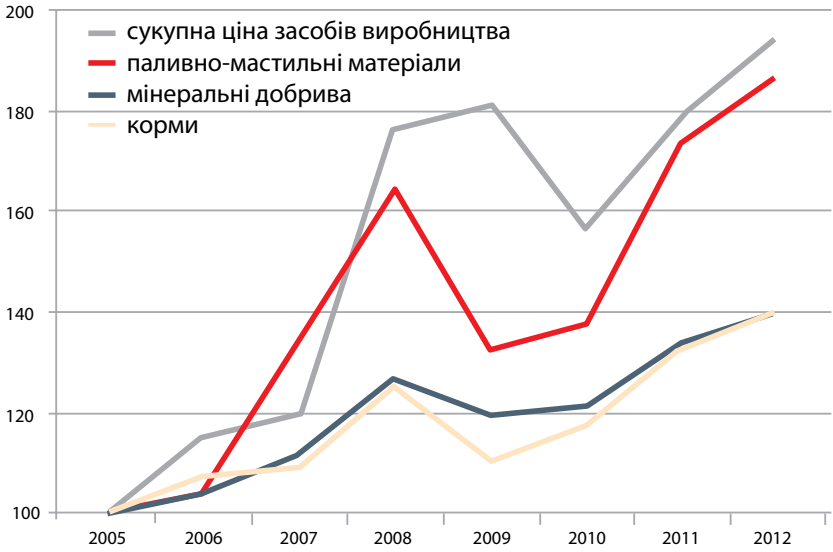
таблиця 1

ДЕЯКІ ПОКАЗНИКИ КРАЇН —
ПРЕДСТАВНИКІВ HIGH-INPUT ТА LOW-INPUT

	США	Нова Зеландія	Ірландія
Надій, кілограмів на голову	10 243	3 678	4 588
Ремонт стада, відсоток	33	18	19
Концкорми, кілограмів на корову за рік	4 500	150	750
Корів на людину	40	97	44

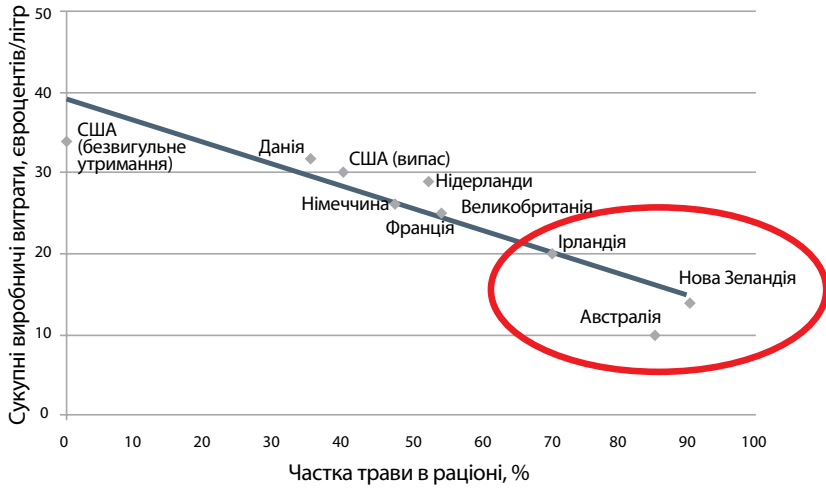
Щоб вирішити, використовувати чи не використовувати концентровані корми, у світі користуються одним простим коефіцієнтом — співвідношення ціни кілограма молока з вартістю кілограма комбікорму. Якщо цей показник близький до одиниці, використовувати комбікорми немає сенсу.

графік 1
ДИНАМІКА ЗАКУПІВЕЛЬНИХ ЦІН
НА ЗАСОБИ ВИРОБНИЦТВА У 2005-2012 РОКАХ,
рівень цін у 2005 році взято за 100%.

Джерело: Quelle, ZMB, destatis

графік 2
ЗАЛЕЖНІСТЬ СОБІВАРТОСТІ МОЛОКА ВІД
ЧАСТКИ ТРАВИ В РАЦІОНІ КОРІВ

Джерело: : Quelle: Dillon, 2006

ХТО ВИРОБЛЯЄ, ПРОДАЄ ТА СПОЖИВАЄ МОЛОКО

Нині найбільшими світовими виробниками молока є Європейський Союз, США та Індія. Згідно з прогнозами експертів, до 2021-го року найбільшими темпами виробництво молока зростатиме в Індії й Аргентині (+3,4% у кожній), а також Китаї (+3,0%). А ось у ЄС воно зросте лише на 0,5%.

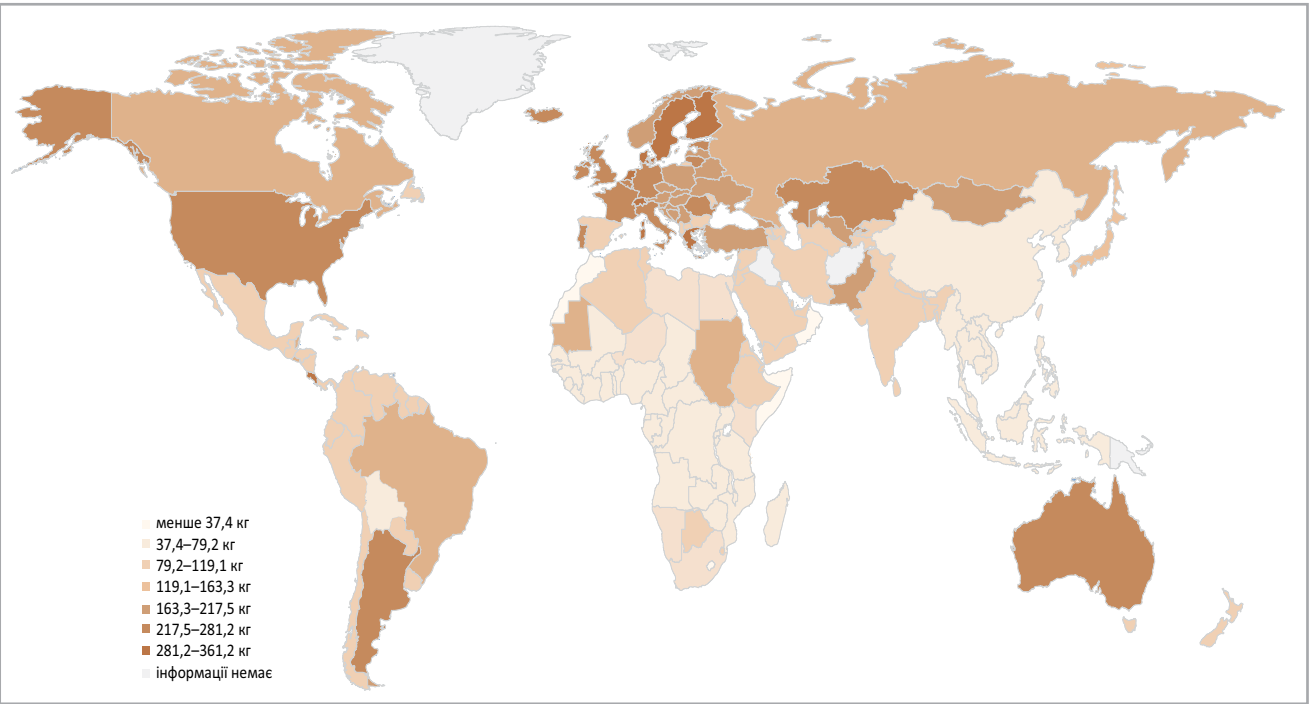
Найбільшим світовим експортером молока є Нова Зеландія, на яку припадає 33%. Не набагато відстає ЄС із часткою 27,7%. Найбільшими імпортерами є Китай, Алжир та Росія.

Попри це рівень споживання молочних продуктів у Китаї поки що залишається дуже низьким. Але очікується, що скоро країна забезпечуватиме внутрішній попит власним виробництвом. Нині ж найбільше молока споживають у Північній Америці, в Австралії та на півночі Європи — щодня до 1 літра на душу населення.

	Виробник молока	2007 р., млн. тонн	2012 р., млн. тонн	Прогноз зростання виробництва до 2021-го, відсоток щороку
1	ЄС	132,6	140,0	0,5
2	США	84,2	91,0	1,6
3	Індія	42,9	55,0	3,4
4	Китай	35,2	32,4	3,0
5	Росія	32,2	32,1	1,6
6	Бразилія	26,8	31,3	1,7
7	Нова Зеландія	15,9	19,9	2,4
8	Україна	12,0	10,5	1,0
9	Мексика	10,6	10,8	0,5
10	Аргентина	9,6	12,8	3,4

Експортер	млн. тонн	відсоток	Імпортер	млн. тонн	відсоток
Нова Зеландія	14,9	33,00	Китай	5,6	22,13
ЄС	12,5	27,69	Алжир	3,1	12,25
США	5,0	11,07	Росія	3,0	11,86
Білорусія	2,6	5,76	Єгипет	2,2	8,70
Аргентина	2,0	4,43	Саудівська Аравія	2,0	7,91
Саудівська Аравія	1,4	3,10	Індонезія	1,6	6,32
Алжир	1,2	2,66	Сингапур	1,5	5,93
Єгипет	0,8	1,77	Японія	1,3	5,14
Уругвай	0,7	1,55	США	1,0	3,95

РІЧНЕ СПОЖИВАННЯ МОЛОКА, КІЛОГРАМІВ НА ДУШУ

Джерело: Quelle: <http://chartsbin.com>

Гордон Джонс

ДУМАЙ ТАК, ЯК ДУМАЄ КОРОВА

Розмову вела
Альона Піпенко

Автор цього простого і водночас геніального правила — Гордон Джонс, один із найвідоміших та найповажніших експертів-молочарів, консультант міжнародного класу.

Пройти разом із коровою шлях, який щодня вона долає від свого стійла до доїльної зали й назад, поставити себе на її місце — лише такий підхід дасть можливість створити ефективне молочне виробництво. Більшість проблем молочарів — наслідки генетики фермерів, а не корів. У цьому Гордон Джонс переконаний стовідсотково.

— Пане Джонсе, ви досить довго працювали ветеринарним лікарем, згодом консультантом, проектантом і менеджером на молочних фермах. Що спонукало стати інвестором та співвласником молочного бізнесу?

— Ідея збудувати власну ферму виникла, коли я попрацював сім років у одній із найбільших молочних компаній США — «Феа оукс дейрі». Тамтешнє дійне стадо сягає 16 тис. корів. Молоко виробляють на п'яти молочних фермах, наразі будують шосту. Ми починали з нуля, тобто з розробки проекту. Після спорудження виробничих майданчиків я працював менеджером із комфорту та годівлі тварин.

Коли бачу корівник, розумію, яке обладнання слід використати, як організувати рух тварин і розподілити людей, щоб виробництво було ефективним. Тому й задумався: а чому б не збудува-

ти власну ферму, на яку б усі рівнялися — будь то умови утримання корів, рівень продуктивності, якість молока чи захист довкілля? І коли трапилась нагода, став одним з інвесторів (20%) молочної ферми «Сентрал сендс». Розробив проект і модель управління виробництвом. Упродовж п'яти років безпосередньо керував фермою, вирішував, що краще для наших тварин, переймався рутинними питаннями. Більшу частину свого часу проводив на фермі. Для мене це стало чудовою нагодою бути в курсі всього, що відбувається в галузі, й брати активну участь у виробництві молока.

— Попри зайнятість на власній фермі, ви не припиняли консультувати інших виробників?

— Звісно, ні. Працював і досі працюю, в міру своїх сил і можливостей, як консультант. І не тільки у США, а й в інших країнах світу. До мене за порадою звертаються молочарі з Аргентини, Колумбії, Китаю, і я готовий ділитися із ними знаннями й досвідом. Мені приємно, що там працюють ферми, які я проектував і допоміг налагодити виробництво.

Не раз відвідував Росію. Наприклад, у Липецькій області консультував кілька господарств із великими комплексами на 2-3 тисячі голів, читав лекції, проводив семінари й тренінги.

Доводилось бувати і в Україні. Співпрацював із компанією «Агро-Союз», як лектор брав участь у конференції «Молочні ріки».

— Що для вас цікавіше — консультувати чи самому виробляти молоко й бути власником бізнесу?

— Мені подобаються обидва заняття. Та все ж особливе задоволення отримував упродовж перших п'яти років, коли розробляв дизайн, будував власну ферму і керував нею.

Як консультант, я можу подорожувати, бачити інші культури, їхнє ставлення до тварин, обов'язково розповідаю про нашу культуру.

Кожна країна мене чимось вражає, незалежно від того, чи це Індія або Китай, чи Аргентина або Колумбія. Наприклад, в Індії мене найбільше вразило ставлення до корови, яка вже не дає молока, інакше кажучи — «вийшла на пенсію». Для індусів корови — священні тварини. Їх просто відпускають у «вільне плавання». Вони самі добувають собі корм, сновигають вулицями і за них уже ніхто не несе відповідальності.

— Пане Джонсе, ви обмовилися, що задумували власну ферму як зразок для наслідування. Чи вдалося реалізувати задум?

— Міркуйте самі. 2011-го на «Сен-

трал сендс дейрі» було 4200 отелень за рік і лише чотири випадки зміщення сичуга у новотільних корів. Середня добова продуктивність тварин (порода джерсей та помісь голштина й джерсея) — 32 л. Показники якості теж чудові, соматика не перевищує 150 тис./см³. Отже, зі здоров'ям корів, їхньою продуктивністю та якістю молока все гаразд. Чим не приклад для наслідування?

— Невже зовсім немає проблем зі здоров'ям худоби?

— Правильніше буде сказати, що захворюваність нам удалося звести до мінімуму. Метаболічні розлади, кетоз, зміщення сичуга — захворювання, від яких потерпають високопродуктивні корови, — трапляються вкрай рідко, головним чином, завдяки правильній годівлі та постійному догляду й спостереженню. Наприклад, відповідальні за секцію роздою під час доїння йдуть до доїльної зали, перевіряють наповнення рубця і стан вимені. Якщо виникають сумніви, корову позначають та спостерігають за нею в загоні.

Нині найважливішим нашим завданням є контроль захворюваності на мастит, навіть якщо взяти до уваги, що показники соматика лише 140-150 тис./см³. Щодня через доїльну залу проходить більше 10 тисяч корів: тричі по 3400. На таку кількість тварин трапляється два-три випадки захворювання на мастит. Легко порахувати, що маститних корів у стаді буде приблизно третина відсотка (це в середньому 9 тварин із 18, що перебувають у так званому шпиталі). У США середній показник — 2-4%. На такому тлі наша ферма виглядає зовсім непогано.

— Якої стратегії дотримуетесь щодо годівлі тварин?

— Відомо, щоб давати молоко, корова має їсти. Тому треба зробити так, щоб годівниця ніколи не були порожніми. Особливо коли корови повертаються до своєї секції одразу після доїння. Це головне правило.

Звісно, велику увагу приділяємо якості грубих кормів — їх у раціоні 50%. Культури, з яких виготовляють сіно, силос чи сінаж, треба зібрати у відповідну фазу стиглості рослин, правильно законсервувати. Якість перевіряємо за вмістом нейтрально детергентної клітковини, сирого протеїну та неструктурних вуглеводів. До раціону додаємо інгредієнти, супутні продукти переробної промисловості, — насіння бавовнику, зерново-спиртову барду, пивну дробину, жом. Але їх кожна корова має отримувати не більше 4 кг (у перерахунку на суху речовину).

Кормосуміш роздаємо раз на добу

ДОСЬЄ- ПЕРСОНАЛІЇ

Доктор Гордон Джонс —
незалежний консультант
та співвласник молочної ферми
«Сентрал сендс дейрі», США.

Навчався в університеті штату Мічиган, спершу здобув ступінь бакалавра, а згодом, у 1977-му, — доктора ветеринарних наук.

Із 1977-го по 1999-й рік практикував ветеринаром у штаті Вісконсін.

З 1999-го по 2002-й працював на молочній фермі «Монсанта».

З 2003-го і донині — консультант консорціумів великих молочних ферм (із 12 і більше стад чисельністю дійного поголів'я понад 20 тис. корів) у штатах Мічиган, Огайо, Нью-Мексико, Каліфорнія та Індіана. Гордон Джонс був проектантом, а згодом сім років працював менеджером із годівлі молочних ферм «Феа оукс», на яких утримують понад 16 тис. корів.

Пан Джонс консультує ветеринарів США та молочарів усього світу з питань поліпшення продуктивності, годівлі, утримання, планування й розширення ферм, а також комфорту тварин. Він бере участь у розробці конструкції стійл і корівників для забезпечення максимальної зручності коровам.

У 2001-му році доктор Гордон Джонс удостоєний найвищої відзнаки Американської асоціації ветеринарів великої рогатої худоби в галузі превентивної медицини в молочному скотарстві «Меріел екселенс».

19-20 лютого 2013-го року Гордон Джонс був гостем VI Всеукраїнського молочного конгресу.

Найкраща порада у житті

«Мій добрий знайомий Джек Олбрайт, відомий дослідник поведінки дійних корів, якось сказав, що без корови нема цивілізації. Вона названа мати людства. Ми повинні про неї дбати і вона подбає про нас».

і на 3-5% більше, ніж потрібно тваринам. Кожні дві-три години підгораємо, а вранці, коли корови їдять більше, робимо це частіше. Відповідальні за годівлю щодня звітують про залишки корму на кормовому столі.

Велику увагу приділяємо годівлі й комфорту сухостійних корів. Нам удалося розробити такий раціон, завдяки якому підтримуємо однаковий рівень споживання сухої речовини впродовж усього сухостійного періоду. Корови отримують необхідну кількість поживних речовин, не набирають зайвої ваги і не худнуть, а їхній рубець готується до споживання великої кількості корму.

Найбільший плюс такої годівлі в тому, що одразу після отелення ми досягаємо хорошого наповнення рубця. Таким чином ми попереджуємо кетоз і зміщення сичуга. До того ж корова швидше набуває позитивного енергетичного балансу і вже за сорок днів буде готова до запліднення.

Піклуючись про раціон сухостійної корови, ми заздалегідь дбаємо про її здоров'я після отелення, даючи тваринам можливість у повній мірі реалізувати свій генетичний потенціал.

Завдяки такому підходу до годівлі у нас відпала необхідність готувати кілька раціонів, залежно від продуктивності чи фази сухостою, як це робить більшість американських фермерів. У нас їх усього два: один для дійних і один — для сухостійних корів. Ми балансуємо раціон відповідно до генетичного потенціалу тварин, а він у всіх наших корів однаково високий.

— У чому ще секрет успіху?

— Напевне, в тому, щоб створити ефективну модель управління всією фермою. Тут слід урахувати технічні

характеристики обладнання, особливості утримання, доїння й годівлі тварин, а також графік та злагодженість роботи команди.

Розробляючи власну модель, ми керувалися принципом: врахувати всі потреби тварини, щоб вони могли реалізувати свій генетичний потенціал. Я завжди кажу, що всі проблеми в господарстві пов'язані з генетикою фермера, а не корови.

Також важливо ефективно використати власні ресурси (наприклад, заготовляючи грубі корми) й мінімізувати вплив людського фактора. Я вважаю, що обом фермам — «Сен-

трал сендс» та «Феа оукс» — цього досягнути вдалося.

— Яких основних принципів ви дотримуетесь під час роботи з людьми і тваринами?

— Основні правила прості. Якщо йдеться про тварин, то потрібно думати так, як думає корова. Потрібно, щоб вона почувалася комфортно — була чиста, суха, мала вдосталь корму і води. Більшу частину доби корова має лежати, а стояти лише коли їсть, п'є та доїться.

Що стосується людей, цей чинник завжди є вирішальним. Працівникам слід детально пояснювати їхні обов'язки, щоб вони розуміли, чого від них вимагають й очікують. Необхідно мати прості й зрозумілі посадові інструкції. Люди повинні любити свою роботу й отримувати задоволення від неї. Для цього вони мають отримувати гідну зарплатню й відчувати повагу.

— Якою, на вашу думку, має бути чисельність оптимальної ферми з точки зору ефективності?

Головне, щоб корова завжди по-

чувалась комфортно. Якщо більшу частину часу вона відпочиватиме й вироблятиме молоко, то й ферма (на чотири сотні чи чотири тисячі корів) буде ефективною.

Утім, спробую перевести це питання у практичнішу площину. Завжди найбільшою витратою є доїльна зала. Вона має бути такої конструкції й розміру, щоб максимально використати її потенціал і якнайбільше зменшити витрати на одну корову. Тому оптимальні розміри ферми залежать від доїльної зали, яку може дозволити собі власник. І вже вона визначатиме розмір стада, розмір секцій, що в сукупності має дати 24-годинну ефективність.

Наприклад, якщо встановлено «карусель» на 70-80 місць, оптимальна кількість дійних корів 3000-3400 голів, яких доять тричі на день. Якщо врахувати ще й сухостійних тварин, то це 4000-4400 голів.

— То який же проект корівника найкращий з точки зору фахівця з комфорту корів?

— Я віддаю перевагу природній вентиляції. В «Сентрал сендс» саме-

ПРОПОНУЄМО
НЕТЕЛІ
УКРАЇНЬКА ТА
ЗАКОРДОННА
СЕЛЕКЦІЯ
ТЕЛИЦІ

- ✓ Близько 1000 голів щомісяця в усіх регіонах України
- ✓ Поставки від партнерів із закордону
- ✓ Гарантовано якісний молодняк
- ✓ Послуги по відбору
- ✓ Консультаційна допомога після доставки тварин

Тел./факс (04744) 4-67-54
Моб. (067) 470-22-24
Олексій Коваль
E-mail: koval@avm-ua.org

ДОСЬЄ-ПІДПРИЄМСТВО

фото з приватного архіву Гордона Джонса

На «Сентрал сендс дейрі» щодоби виробляють 11 тис. літрів молока, з якого виробляють сир.

Корів доять тричі на день у доїльній залі «карусель» на 72 місця (Boumatic). Її потужність — 520 корів за годину.

«Сентрал сендс дейрі»
(Central Sands Dairy, LLC.)

м. Некуса, штат Вісконсін, США.

Площа сільськогосподарських угідь — 4000 га. Утримують 4000 голів великої рогатої худоби, з них 3400 дійних корів. Порода — джерсей (60%) та помісь джерсея із голштином (40%).

Середній добовий надій — 32 літри молока жирністю 4,6% й умістом білка 3,6-3,8%. Кількість соматичних клітин улітку — 150 тис./см³, взимку 120 тис./см³.

Доїльна зала «карусель» на 72 місця (Boumatic). Доїння триразове, потужність «каруселі» 520 корів за годину. Добове виробництво молока сягає 11 тис. літрів. Молоко здають на сироварні штату Вісконсін.

Корів запліднюють штучно, спермою джерсей. Якщо корова не стала тільною до 70-го дня доїння, застосовують схему синхронізації. Кілька останніх років використовують сексовану сперму.

така. Корів утримуємо безприв'язно, підстилка у стійлах із піску. Гній видаляємо тричі на день за допомогою вакуумної установки. Перш ніж він потрапить до реактора біогазової установки, від нього в три етапи відокремлюють пісок і знову використовують як підстилку. Вважаю, що пісок — це ідеальний матеріал. Завдяки йому корови завжди чисті, сухі й здорові.

Якщо кліматичні умови суворі (як, наприклад, в Україні, Китаї чи Росії), можна застосувати механічну вентиляцію — приміром, поперечну. Ваш вибір завжди має підпорядковуватися тому, щоб створити коровам максимальний комфорт. Тоді вони зможуть дати стільки молока, скільки можливо з їхнім генетичним потенціалом.

— Що б ви побажали українським молочарям?

— Молочне скотарство — це не лише бізнес, а ще й спосіб життя. Тому бажаю українським фермерам мати можливість дбати про корів і, таким чином, годувати Європу. Якщо ви подбаєте про корову, вона подбає про вас. ●

▲ У «Сентрал сендс» корівники з природною вентиляцією, підстилка у стійлах із піску, гній видаляють тричі на день.

На фермі щодня народжується в середньому 10 телят, тобто 300-400 телят щомісяця. Їх випоюють пастеризованим проблемним молоком упродовж шести тижнів. Відсоток смертності влітку — 0,5-1, взимку втричі більше. Утримують телят в окремих будиночках на соломяній підстилці взимку та на піску влітку.

Телиць через 70-90 днів після відлучення перевозять на дорожчівання до Індіани (450 км). Там вони перебувають, доки не досягнуть ваги 160 кг. Після того везуть у Техас і тримають на відкритих майданчиках. У віці 14-15 місяців телиць запліднюють і за два місяці до отелення повертають додому на «Сентрал сендс дейрі».

Кукурудзяний силос і сінаж заготовляють самі. Концентровані корми й добавки купують.

Використовують два види раціону — один для дійних, другий для сухостійних корів.

Захворюваність корів на фермі мінімальна, проблем із метаболізмом, кетозом та зміщенням сичуга майже немає. ●

▲ Пісок — ідеальний матеріал для підстилки. Завдяки йому корови завжди чисті, сухі й здорові.

*Стара, як світ,
істина: молоко в
корови на язиці.
Звісно, щоб
тварина була
високопродуктивною,
її потрібно вчасно і
якісно нагодувати.
Втім, як з'ясувалося,
покласти корм
до годівниці
недостатньо —
потрібно налагодити
механізм годівлі. А він
настільки чутливий,
що навіть дрібний
недогляд може
призвести до збою
всієї системи.*

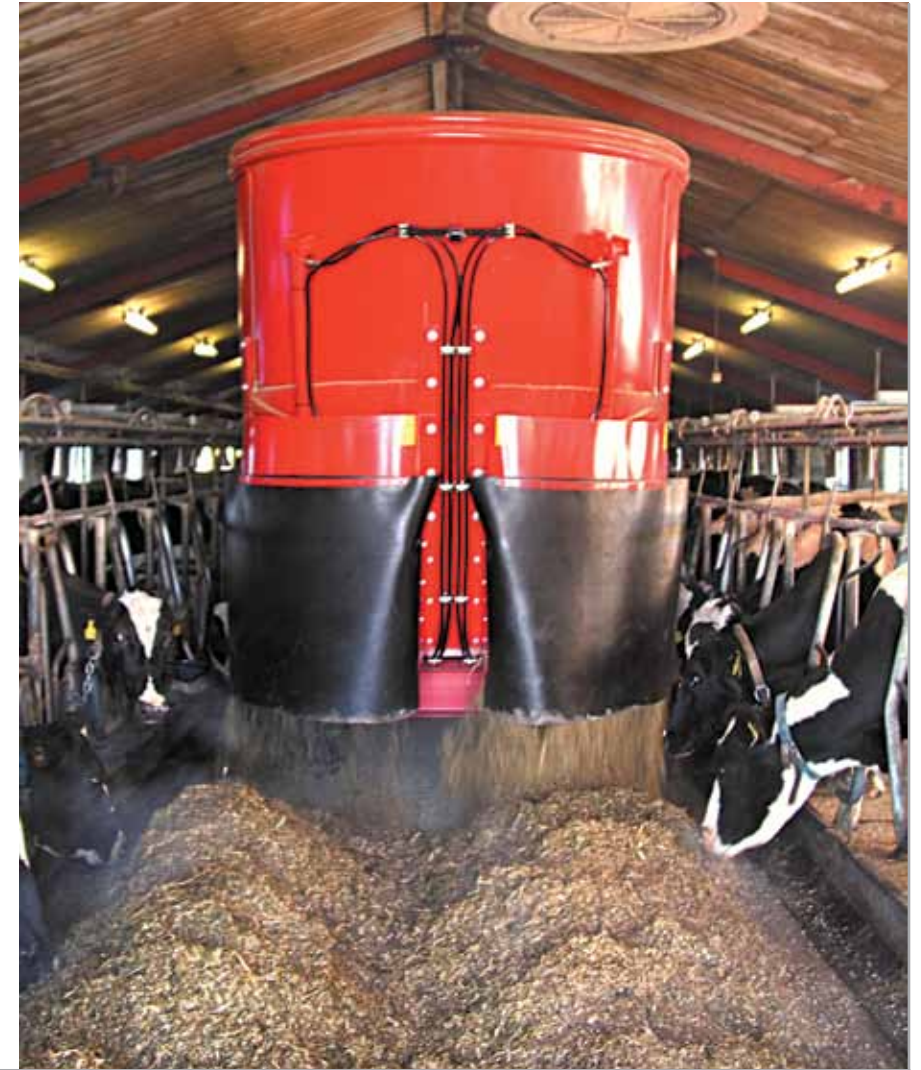

фото: BvL

МЕНЕДЖМЕНТ ГОДІВЛІ

Сергій Филь,

керівник департаменту зоотехнії
консультаційного центру АВМ

Графік доїння

Серцем кожної молочної ферми є доїльна зала. Тому графік доїння на фермі визначає графіки виконання всіх інших робіт. Як свідчить практика, на більшості українських ферм перше доїння починається о 4-й годині ранку. Але чи правильно починати доїти корів саме в цей час?

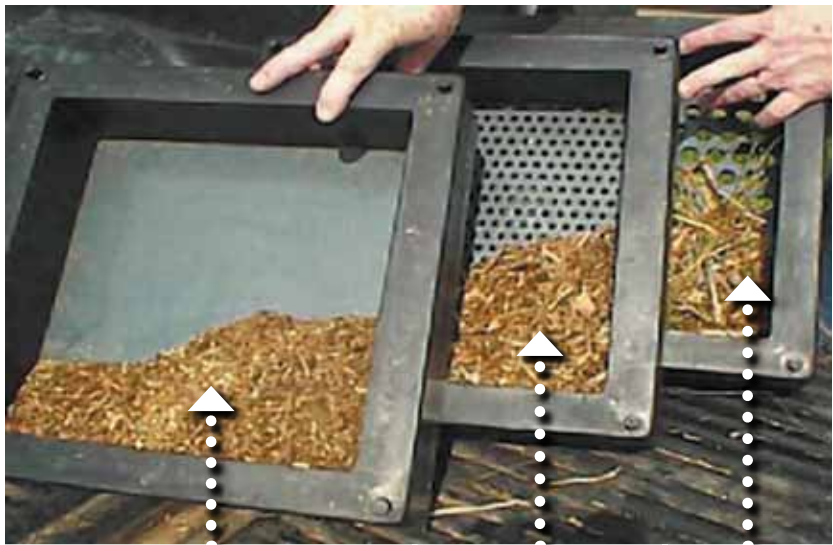
Консультанти АВМ тривалий час спостерігали за тваринами, яких починали доїти о четвертій ранку. Що ж вони помітили? За 30-40 хв., повертаючись до своєї секції після

доїння, лише 30-40% корів проявляли інтерес до корму. Більшість же прямували до своїх боксів на відпочинок повз кормовий стіл. Це означає, що добове споживання корму, а значить, і продуктивність, знижувались. Така поведінка корів є цілком природною. Адже проміжок із 2-ої до 4-ої ранку часто називають «мертвою годиною». Тоді тварини найпасивніші, отже, у цей час потрібно максимально обмежити роботи на фермі й у корівниках.

Найактивніше корови спожива-

ють корм приблизно з 6.30 до 9.00. Тому, якщо взяти до уваги ці спостереження, найкраще починати доїння о 5-й. Тоді перша партія корів підійде до годівниць о 5.30. Різниця в часі — усього одна година, а різниця в кількості корів біля годівниці буде суттєва. Корм споживатимуть 90-100 відсотків тварин, порівняно з 30-40 відсотками годиною раніше. Також слід ретельно дотримуватись однакових інтервалів між доїннями. Якщо корів доять тричі на добу, то він має бути 8 год., якщо двічі — 12 год.

ПЕНСІЛЬВАНСЬКИЙ СЕПАРАТОР

40-50%

30-40%

8-15%

Вранці корови споживають найбільше корму, тому з 6-ї до 9-ї години підгортати його потрібно кожні 30-40 хвилин.

Прибирання залишків
Найкращий час для прибирання залишків — уранці, коли тварин виганяють із секції на доїння. При прив'язному утриманні це також краще робити на початку ранкового доїння, коли після відпочинку корови ще не проявляють інтересу до корму.
Інтервал між прибиранням залишків та роздачею свіжого корму

не повинен перевищувати 15 хвилин. Відомо, що одразу після доїння у корови виникає потреба наповнити шлунок. Повернувшись і не знайшовши корму, вона піде у стійло на відпочинок, і перш ніж вона знову підійде до столу, мине чимало часу (синдром порожнього кормового столу). Як наслідок, споживання корму і, відповідно, молочна продуктивність, зменшуються.

Підгортання корму
Корм слід підгортати щонайменше через годину після роздачі. Оскільки, як свідчать ті ж таки спостереження консультантів, саме вранці корови споживають найбільше корму, то з 6-ї до 9-ї години це потрібно робити кожні 30-40 хвилин.
Якщо у секції малий фронт годівлі, тобто корів більше, ніж «хедлоків», чи роздали недостатньо корму (менше 50% добової норми), підгортання слід робити ще частіше.

Керування міксером
Щодо послідовності завантаження різних видів корму до міксера чітких і суворих інструкцій нема. Тут можна поекспериментувати. Утім, як свідчить досвід, завантаження починають із легших до важчих, із об'ємних до сиких та з сухих до вологих компонентів кормосуміші. Також варто враховувати логістику — відстань від силосних ям, сіношвищ та складів концентратів до корівника. Міксер — не машина для прогулянок і він не повинен робити зайвих маневрів.

ІДЕАЛЬНЕ ЗАВАНТАЖЕННЯ МІКСЕРА

Інгредієнт	Час	Потрібна вага		Завантажена вага		Відхилення		План
		Фактичний період	Фактичний період	Фактичний період	Фактичний період		%	
Сіно	14:03	60	50	60	50	0	0,0%	грн., 000
Сінаж	14:06	600	270	595	268	-5	0,8%	грн., 000
Силос	14:12	560	168	565	170	5	0,9%	грн., 000
Дерть	14:17	440	387	435	383	-5	1,1%	грн., 000
Меляса	14:19	40	28	40	28	0	0,0%	грн., 000
Соняшн. шрот	14:19	120	108	125	113	5	4,2%	грн., 000
Усього		1820	1011	1820	1010	0	1,2%	грн., 000

Роздача: NYZPRO

Група	Час	Потрібна вага		Завантажена вага		Відхилення		План
							%	
СЕК 4	14:24	1828		1890		62	3,4%	грн., 000
Усього		1828		1890		62	3,4%	грн., 000

ДОПУСТИМА ПОХИБКА ДЛЯ РІЗНИХ ІНГРЕДІЄНТІВ КОРМУ

об'ємні корми (сіно, солома)	10%
концентрати	5%
силос, сінаж	3%

Обов'язково треба вести журнал або книгу обліку завантажень. Загалом точність завантаження є болючою темою для більшості молочнотоварних ферм. Утім, її можна контролювати. Роблять це вручну або за допомогою спеціальної автоматизованої програми для контролю годівлі (див. зразок звіту «Ідеальне завантаження міксера»).

У звіті, який дає програма, червоним кольором обведено відсоток перевантажених чи недовантажених інгредієнтів. У цілому раціон завантажено з похибкою 1,2%. Тому його можна вважати ідеальним.

Для порівняння ще один звіт — «Завантаження міксера з похибками». Як бачимо, сіна завантажили на 20 відсотків, соломи на 80, а силосу на 6,2 відсотка більше.

Сіно й солома — інгредієнти об'ємні, але їх у раціоні найменше. Тому з точністю їх завантаження впоратися найважче. Силос і сінаж — основні інгредієнти кормосуміші, тож похибка під час їх завантаження

ЩО СПОЖИВАЄ КОРОВА

Сито	Уміст корму на кормовому столі					
	Мета	На початку годівлі	Через 6 годин	Через 12 годин	Через 18 годин	Через 24 години
Верхнє	7-12%	9,3%	13,7%	21,5%	27,5%	58,7%
Середнє	30-50%	47%	42,3%	41,6%	38,9%	26,7%
Нижнє	<50%	43,6%	44,0%	36,8%	33,3%	14,5%

має бути найменша.

Ретельний контроль завантаження міксера — це не тільки здоров'я тварин та їх продуктивність. Часто це ще й заощадження на використанні засобів виробництва. Наприклад, в одному господарстві трапився такий випадок. Місячна норма одного з інгредієнтів закінчувалася за 20 днів. Ми перевірили завантаження й з'ясували, що цього компоненту (дорогий концентрований корм) додають у суміш значно більше, ніж потрібно. Власнику порадили придбати і встановити програму TMR Traker. У результаті проблему швидко подолали. А коли порахували зайві витрати через перевантаження, з'ясували, що програма окупилася за два місяці.

Повний змішаний раціон (ПЗР) завжди потрібно роздавати через однакові проміжки часу, незалежно від способу утримання стада. Загальний вміст вологості ПЗР має бути 50-55% і мати відповідну структуру.

Менеджери ферми можуть експериментувати: змінювати послідовність завантаження та інтенсивність змішування (рахуємо оберти, а не тривалість).

Моніторинг ПЗР
Уміст сухої речовини в кормі та її споживання обов'язково потрібно контролювати щодня. Для цього потрібна мікрохвильова піч, електронні ваги, керамічний посуд та пенсільванський сепаратор (див. фото).

Зразок корму просіюють крізь сита, а потім аналізують уміст часток у кожному з них. У першому має залишитися 8-15% корму, у другому — 30-40%, а в третьому — 40-50%. Є сепаратори, які складаються з чотирьох сит. У четвертому збирається найдрібніший корм, його має бути не більше 20%. Такі пропорції між фракціями повністю змішаного раціону є найкращими.

А тепер розглянемо, як тварини впродовж доби споживали кормосуміш (табл. «Що споживає корова»).

ЗАВАНТАЖЕННЯ МІКСЕРА З ПОХИБКАМИ

Інгредієнт	Час	Потрібна вага		Завантажена вага		Відхилення		План
		Фактичний період	Фактичний період	Фактичний період	Фактичний період		%	
Сіно	06:12	54	45	65	54	11	20,4%	грн., 000
Солома	06:13	36	31	65	55	29	80,6%	грн., 000
Сінаж	06:18	540	243	545	245	5	0,9%	грн., 000
Силос	06:22	504	151	535	161	31	6,2%	грн., 000
Соняшн. шрот	06:28	108	97	110	99	2	1,9%	грн., 000
Дерть	06:30	36	32	35	31	-1	2,8%	грн., 000
Меляса	06:30	36	25	35	25	-1	2,8%	грн., 000
Усього		1314	624	1390	669	76	16,5%	грн., 000

Роздача: NYZPRO

Група	Час	Потрібна вага		Завантажена вага		Відхилення		Ціна	
							%	План	Факт
5555	06:36	1314		1460		146	11,1%	грн., 000	грн., 000
Усього		1314		1460		146	11,1%	грн., 000	грн., 000

Раціон має бути стабільно вологим — на рівні 50–55%. Грубі корми (сіно, солома) подрібнюють до 5 см, а їх вміст в раціоні обмежують до 1–2 кг на добу.

Пересортовуюючи корм, тварини упродовж 12 годин споживали дрібніші інгредієнти фуражу й концентрати. Останні 6 год. доби вони були змушені їсти довгі частки корму, які вони відкинули раніше. Внаслідок сепарування корму виникають такі проблеми:

- гірше працює рубець, менше жуйки;
- мають місце харчові розлади та коливання споживання корму;
- зменшення виробництва молока та погіршення відтворення;
- малі й нестабільні показники молочного жиру;
- ламініт та інші хвороби кінцівок;
- зміщення сичуга;
- пригнічена імунна система.

Як запобігти сепарації ПЗР? Передовсім треба зробити так, щоб раціон був стабільно вологим на рівні 50–55%. Якщо кормосуміш надто суха, можна додати води чи інші вологі інгредієнти: сирий жом, пивну дробину. Грубі корми (сіно, солома) потрібно подрібнювати до 5 см. Також слід обмежити вміст цих кормів у раціоні до 1–2 кг на добу.

Щоби зручніше було вести облік споживання СР, можна розробити звітний бланк довільного формату і заповнювати його щодня (*див. зразок*). Коли щодня бачитимете різницю споживання сухої речовини, зможете ним керувати. На графіку обов'язково

потрібно відображати інформацію про споживання СР, щоб результати бачили не лише працівники ферми, а й керівники.

Із досвіду роботи в господарстві

Перш ніж робити зміни в програмі годівлі, ми проаналізували продуктивність молочного стада за допомогою автоматизованої програми «Юніформ-Агрі». Усього на фермі було 683 корови, програма поділила їх на 10 груп. У кожній вказано кількість тварин, дні лактації, валовий і середній надій на корову (див. «Аналіз продуктивності стада — 1»).

Консультанти працювали з чотирма групами: роздій та високопродуктивні корови (2, 3, 4 і 5). Вони змінили програму годівлі, утримання та доїння тільки для тих корів, які продукують основну частку молока і де є резерв продуктивності. До початку оптимізації середній надій по стаду був 24,2 кг. Найпродуктивніші корови (312 голів), до яких застосували зміни, давали 29,9 кг і споживали 21 кг СР.

Що змінили? Передовсім графік і послідовність доїння. Перше доїння змістили так, щоб високопродуктивних корів і тварин із групи роздою доїли після 5-ї години. У результаті всі тварини, що поверталися до секції з доїльної зали, активно споживали корм. А досі активно це робили лише 30%. Також консультанти змі-

нили графік прибирання залишків та роздачі корму. Ці процеси змістили на півгодини раніше, а інтервал між ними зробили максимум у 15 хвилин. До 9-ї години корм підгортали з інтервалом 30-40 хвилин. Завдяки таким нехитрим змінам корови стали споживати корму більше.

Якість приготування корму досліджували за допомогою сепаратора. При нормі 8-15% у верхньому ситі мали 30%. Тому наші дії були спрямовані на те, щоб досягти оптимальної фракційності й однорідності кормосуміші. Консультанти чітко обліковували завантаження й приготування ПЗР, а також стежили за споживанням сухої речовини.

За місяць ми побачили результати (див. «Аналіз продуктивності стада — 2»). Незважаючи на те, що дієтних корів у стаді й у чотирьох дослідних групах стало дещо менше, валовий надій, навпаки, збільшився (2, 3, 4 і 5). Середній надій на корову становив 32,2 кг, а споживання СР збільшилося на 1,1 кг.

Згадані зміни не вимагали додаткових капіталовкладень, уміст раціону залишився тим самим, але надій зросли. Таким чином, ми зайвий раз переконались у тому, що між якістю ПЗР, кількістю споживання сухої речовини та продуктивністю корів є прямий зв'язок. Адже, змусивши корову з'їсти усього на 1,1 кг більше корму (17% білка), нам удалося підвищити продуктивність у дослідних групах із 29,9 до 32,2 кг, а в середньому по стаду — із 24,2 до 26,2 кг.

Успішний експеримент дає нам підстави зробити висновок, що **ТЕХНОЛОГІЯ** — це сукупність цілеспрямованих дій у відповідній послідовності, які ведуть до поставленої мети. ●

ЗРАЗОК БЛАНКА ДЛЯ КОНТРОЛЮ СПОЖИВАННЯ СУХОЇ РЕЧОВИНИ

[illegible]

АНАЛІЗ ПРОДУКТИВНОСТІ СТАДА — 1 НА 26.11.2012*

Номер групи	Кількість дійних корів	Дні	Усього	Загалом на корову
1	42	19	1464,9	34,9
2	88	41	2779,0	31,6
3	84	157	2323,4	27,7
4	66	62	2105,7	31,9
5	74	91	2105,7	29,0
6	32	305	429,1	13,4
7	75	283	1011,6	13,5
8	23	196	449,0	19,5
9	1	232	9,6	9,6
16	77	333	1347,5	17,5
17	121	219	2480,5	20,5
Поголів'я	683	170	16544,2	24,2
	312	89	9352	29,9

АНАЛІЗ ПРОДУКТИВНОСТІ СТАДА — 2 НА 26.12.2012*

Номер групи	Кількість дійних корів	Дні	Усього	Загалом на корову
1	4239	11	1225,5	31,4
2	83	47	2845,6	34,3
3	80	145	2501,1	31,3
4	66	83	2063,8	31,3
5	67	101	2163,9	32,3
6	61	295	767,4	12,6
7	95	268	2034,8	21,4
8	25	162	518,6	20,7
9	2	179	18,6	9,3
16	52	369	1047,4	20,1
17	90	192	2081,2	23,1
Поголів'я	660	170	17267,9	26,2
	296	93,7	9575	32,2

*Інформація з програми «Юніформ-Агрі»

SILOKING Duo від 14 м³ до 30 м³

incl. SILOKING
Wireless
 (опціонально з ПЗ
 Feeding Management)

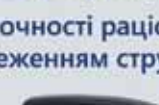
Змішувачі-кормороздавачі Нового покоління!

Для максимальної точності раціонів, при швидкому
подрібненні зі збереженням структури корму.

simply
intelligent
feeding

Дилер, сервісний партнер: ПАТ «Успіх - Східна Україна», м. Харків
 тел./факс: (057) 737-25-11; 739-37-43 | моб. тел.: (067) 577-64-33 | www.uspeh-eu.com.ua

Дилер: ТОВ «Резон», смт. Гребінки, Київської обл.
 тел./факс: (04571) 7-16-56; 7-12-51; 7-12-52 | моб. тел.: (050) 351-23-05 | e-mail: mohilniy@ukr.net

Дилер: ТОВ «АТ Техніка», м. Запоріжжя
 тел./факс: (061) 270-38-00; 270-38-01 | www.at-technika.com.ua

Дилер: «Molochka.com», м. Львів, м. Волочиськ, Хмельницької обл.
 тел.: (044) 383-59-51 | моб. тел.: (067) 102-38-99, (095) 490-36-67 | www.molochka.com

SILOKING

www.siloking.com

ПОТОКОВО-ЦЕХОВА ТЕХНОЛОГІЯ

ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА

Олена Мельник

Вона відома ще з радянських часів. Її широко використовували на зламі 70-80-х років. Із розпадом Союзу розпалась і його економіка, а разом із нею великі тваринницькі комплекси, які працювали в потоково-цеховому режимі. Консультанти АВМ відродили призабуту модель організації виробництва, врахувавши найновітніші досягнення світової науки й практики та непрості реалії українських молочних господарств.

ТОВ «Устя» на Вінниччині стало першим членом асоціації, яке погодилося на докорінну технологічну перебудову молочнотоварного комплексу. Тоді на фермі утримували близько трьохсот корів, за добу виробляли 3-3,5 т молока. Упродовж двох із половиною років команда тамтешніх спеціалістів разом із консультантами АВМ відпрацьовували елементи сучасної потоково-цехової моделі. Результатами задоволені як господарі, так і співробітники консультативного центру: корів побільшало, надої зросли вдвічі, поліпшилась якість молока, в людей з'явилась впевненість у своїх можливостях та бажання розвивати молочарство.

Що ж воно таке, сучасна потоково-цехова система утримання молочної худоби? Як наголошує **Юрій Сівов**, керівник департаменту розвитку консультативного центру АВМ, це розумний компроміс між прив'язною і безприв'язною системами. Її доцільно використовувати там, де немає дефіциту робочої сили. За такої організації виробництва можна максимально зберегти робочі місця й гарантувати зайнятість людей на селі. Разом із тим при мінімальних витратах на модернізацію інфраструктури вдається в рази збільшити молочну продуктивність корів і досягти рівня ферм із безприв'язним утриманням худоби.

Основні ознаки сучасної потоково-цехової технології такі:

■ Тварин утримують групами, залежно від віку або статусу лактації й продуктивності, дійних корів — прив'язно, ремонтний молодняк і сухостій — зазвичай вільно.

■ Для годівлі худоби використовують якісний основний корм і багатокомпонентні концентровані корми у вигляді повного змішаного раціону (ПЗР). Його балансують із урахуванням оцінки якості інгредієнтів та залежно від потреб у поживних речовинах тварин різних технологічних груп.

■ Правильно вирощують ремонтний молодняк. При цьому основна мета — дати худобі добрий старт за рахунок підвищено-

Створено майже ідеальні умови для утримання сухостою: тварини отримують те, що їм потрібно.

го імунітету та раннього розвитку рубця. Завдяки цьому тварин вводять в основне стадо у віці 24-25 місяців.

■ Ретельно контролюють здоров'я й відтворення.

■ Для обліку, аналізу й управління фермою використовують сучасні автоматизовані програми.

■ Запроваджують прості й зрозумілі протоколи з догляду за тваринами, доїння, годівлі, ветеринарного обслуговування та інших операцій, а також чітко їх виконують.

■ Розробляють і використовують зрозумілі схеми мотивації праці.

■ Існує незалежний фаховий контроль за роботою ферми, який унеможливує від некомпетентності й несумлінності працівників.

Як у ТОВ «Устя» ставала на ноги потоково-цехова система виробництва, пригадує **Василь Горбенко**, завідувач ферми, до речі, агроном за освітою: «На комплексі завжди утримували від 1000 до 1200 голів великої рогатої худоби, дійних корів було близько трьох сотень. Працювали давно і, здається, знали все. Річний надій на корову сягав у середньому 3 тис. кг молока, на більше й не сподівалися. Коли почали співпрацювати з консультативним центром, виникало чимало непорозумінь. Найскладніше було перебороти

себе й налаштуватись на зміни. Та як тільки отримали перші позитивні зрушення, крига скресла. Як з'ясувалося, наші корови не такі вже й неперспективні. Трохи більше як за два роки з тритисячних надоїв ми вийшли на семитисячні показники. Завдяки асоціації почали дивитися на тваринництво іншими очима. Ми впевнені у завтрашньому дні й бачимо сенс у тому, щоб працювати за запропонованою технологією».

Групування корів

Був час, мовить **Василь Іванович**, коли корів не ділили на дійних і сухостійних. Пологове відділення теж було тут. Через те, що всіх тварин утримували разом, важко було відстежувати тривалість сервіс-періоду, кульгало відтворення. Корм був однаковий для всіх, чимало тварин жиріли. Від цього було багато ускладнень під час отелення та проблем із новотільними.

Перше, що зробили за порадою консультантів, — відокремили сухостійних корів від дійних. Потім — ранній сухостій від пізнього. На початку сухостою раціон складався виключно із сіна та вітамінно-мінеральних добавок. Наприкінці використовували поживніший корм, щоб підготувати тварин до отелення й наступної лактації. Дійне стадо довелося поділити на три технологічні групи, залежно

Василь Горбенко, завідувач ферми:

«Завдяки асоціації почали дивитися на тваринництво іншими очима. Ми впевнені у завтрашньому дні й бачимо сенс у тому, щоб працювати за запропонованою технологією».

Павло Марущак,
директор господарства:

«Можна майже вдвічі зекономити на дорогах купованих білкових компонентах завдяки високому вмісту білка у люцерновому силосі».

від продуктивності, терміну тільності й угодваності. Для кожної групи розробили спеціальний раціон. Головне завдання, яке треба було вирішити, — досягти належної вгодваності корів на момент запуску, адже чимало з них мали зайву вагу.

Завдяки таким технологічним прийомам вдалося вирівняти вгодваність тварин. Нині достатньо мати дві технологічні групи дійних корів — високо- і низькопродуктивних, відповідно й два раціони. Перший містить 19 кг, другий — 15 кг сухої речовини.

Сухостій продовжують ділити на ранній і пізній, і також згодують два раціони. Для пізнього сухостою — кормосуміш високопродуктивних дійних корів. Його тваринам починають давати за 20 днів до очікуваного отелення.

У спеціально обладнане пологове відділення корови потрапляють за 10 днів до отелення.

Годівля

Тут відбулися кардинальні зміни. Вони торкнулись не лише якості та кількості корму, а й технології його приготування і роздачі. Нині тварин годують повним змішаним раціоном (ПЗР).

Велику увагу приділяють і заготовлі основних кормів — кукурудзяного й люцернового силосу, а також сіна й соломи. За підрахунками директора господарства **Павла Марущака**, завдяки високому вмісту білка у люцерновому силосі можна майже вдвічі зекономити на дорогах купованих білкових компонентах. Тому тут з року в рік збільшують площу під культурою і намагаються довести вміст люцернового силосу в кормосуміші до 50%. Загалом планують забезпечувати тварин кормами власного виробництва на 70%. Тоді й економіка виробництва молока виглядатиме по-іншому.

Останнім придбанням стала автоматизована програма управління тваринами, завдяки якій контролюють точність завантаження кормозмішувача і роздачу корму.

Ферма починається з теляти

Таку позицію відстоює Василь Іванович, її поділяє весь колектив ферми. Щоб отримати високопродуктивну корову, треба докласти максимум зусиль для вирощування теляти.

Запорукою хорошого здоров'я і майбутньої продуктивності є згодо-

вування якісного молозива у перші години життя теляти. А також комбікорму — з перших днів життя. Не менш важливі чистота й комфорт. Відлучають телят від молока приблизно на 45-му дні життя, коли вони з'їдають за день щонайменше кілограм комбікорму. До чотирьох місяців телята споживають концкорми і сіно, потому — повний змішаний раціон. За такої схеми вирощування телиці віком 14-15 місяців важать 380 кг і готові до парування. Недавно на комплексі почали телитися тварини, вирощені за новою схемою. Вона себе виправдовує: вік первісток 24 місяці, їх продуктивність сягає 40 кг молока на добу.

З економічних міркувань бичків на фермі не тримають. Їх продають мешканцям села на вирощування або ж обмінюють на теличок віком 3-5 днів. Теличок, отриманих від селян, вирощують за тією ж схемою, що й народжених на фермі. Це один із способів пришвидшити ріст поголів'я.

Індивідуальний підхід

Під час технологічної перебудови виробництва основні інвестиції господарів і зусилля колективу фахівців ферми та консультативного центру були спрямовані на налагодження годівлі худоби, доїння, відтворення й вирощування ремонтного молодняка. Результатом системної та злагодженої роботи стала кількість і якість отриманого молока, на яке є попит. Досягти хороших результатів без застосування сучасної автоматизованої програми для накопичення й аналізу інформації, а також прийняття рішень і планування роботи, було б важко.

Таку програму тут встановили 2010-го і нині навіть не уявляють, як можна без неї працювати. База даних містить інформацію про кожену

тварину в стаді, даючи можливість стежити за її ростом, розвитком, станом здоров'я. Згодом, коли вона стає коровою, — за продуктивністю, тривалістю лактації, перебігом тільності. Програма також допомагає вчасно виявити проблемну корову чи теля. Рішення про всі переміщення тварин з однієї технологічної групи до іншої, зміни в раціоні, щеплення, запліднювання приймають на основі інформації з бази даних. Програма допомагає спланувати дії на кожен день у тижневому ритмі.

Одним із найбільших надбань потоково-цехової технології є індивідуальний підхід до кожної тварини. Це дозволяє якнайкраще задовольнити її потреби в поживних речовинах, комфорті, а взамін отримати максимальну продуктивність.

Юрій Сівов,
керівник департаменту розвитку консультативного центру АВМ:

«Секрет успіху господарства — в адекватній реакції на поради консультантів і сумлінне виконання рекомендацій.

Тут досягають результатів завдяки комплексному підходу до виробництва молока. По-перше, вирішили питання з відтворенням і рівномірно розподілили отелення впродовж року. Створили майже ідеальні умови для утримання сухостою, тварини отримують те, що їм потрібно. Вирощують чи не найкращий в Україні молодняк. Дотримуються протоколів доїння і годівлі.

Та найголовніше те, що ніхто нікого не змушує. Завдання ставить не директор господарства чи консультанти, а самі працівники. Вони тверезо оцінюють свій і коров'ячий потенціал і розуміють, що до кінця року можна надіти 7100 кг молока на корову. І це лише нижня планка, резерви ще є.

Вони пишуться своєю так званою місцевою поліпшеною породою і запрошують усіх охочих відвідати ферму, щоб переконатися, від якої худоби можна доїти щонайменше 7 тисяч».

Мы первая в Украине компания, которая предлагает индивидуальный учет молока на линейных молокопроводах.

ТОВ «Устя», член Асоціації виробників молока України

Бершадський район, Вінницька область

Спеціалізація господарства — рослинництво і молочарство.
Площа с.-г. угідь — 2600 га.
Утримують 950 голів великої рогатої худоби, з них 440 корів. Порода — голштинізований симентал. Дійних корів тримають на прив'язі, ремонтний молодняк і сухостій — вільно.
Доїльне обладнання — молокопровід (DeLaval). Доять двічі на день. Річний надій на фуражну корову за 2012-й рік — 6677 кг.
Сервіс-період — 120 днів.
Середній день лактації — 180 днів.
Міжтільний період — 400 днів.
Собівартість виробництва молока — близько 3 грн. На фермі працюють 35 осіб, із них 12 доярок.

Адрес: 49046, г. Днепропетровск, ул. Березинская 80, оф. 201
Контактные телефоны:
+38(056)7324162, +38(050)8001691,
+38(097)9013818

Интернет сайт:
<http://agromolholod.uaprom.net>
<http://lactalux.com.ua>

ПРИГЛАШАЕМ К СОТРУДНИЧЕСТВУ ДИЛЕРОВ В РЕГИОНАХ УКРАИНЫ

ДОСЬЄ-ПІДПРИЄМСТВО

фото: Олена Мельник / МІФ

Основна мета вирощування молодняку — дати худобі добрий старт за рахунок підвищеного імунітету та раннього розвитку рубця.

ЯК КОРОВА ЛАСКА ВИЙШЛА НА РИНОК

Наталка Пахайчук

*Торік у ПОСП ім. Шевченка,
що в селі Угринів Горохівського району
Волинської області, відкрили власне
переробне підприємство, яке замкнуло цикл
виробництва молока від лану до столу.
Нині продукція під торговою маркою
«УгринівМолоко» поступово займає свою
нішу на місцевому ринку.*

На логотипі продуктів «УгринівМолоко» зображено мультиплікаційну хатку, корову Ласку й дівчинку Орисю. Однак поки споживач став упізнавати і навіть знати кличку логотипної корівки та ім'я дівчинки, минув майже рік. Журнал «Молоко і ферма» вже розповідав про відкриття молокозаводу в Угринові (№ 2(9), квітень 2012 року), а тепер ми поцікавилися, як новоспечені переробники справляються з новими проблемами — виробництвом та збутом готової продукції.

Навіщо будувати свій завод

У переробне підприємство вклали 8 мільйонів гривень. Половину господарство взяло в кредит під 18% річних. Частково відсотки погасили за рахунок бюджету, в якому були передбачені гроші на реалізацію інноваційних проектів. Однак, як це час-

то трапляється, державна підтримка виявилася значно меншою від обіцяної. Та все ж Андрій Турак, директор ПОСП ім. Шевченка, сподівається, що інвестиції окупляться максимум за три роки. «Термін окупності заводу залежить від обсягів переробки. Якщо переробляти всю нашу сировину (16 тонн щодня, які ми доїмо на своїй фермі) й заробляти додаткову гривню на кожному кілограмові, то чистого прибутку буде 6 мільйонів гривень за рік. Якщо розраховувати хоча б на половину з можливого обсягу переробки (3 млн. грн.), то й тоді час окупності — три роки. Це гарний бізнес-план», — усміхається Турак. Він не радить братися за самостійну переробку господарствам, які щодня виробляють менше 5 тонн сировини. Саме такою є проектна потужність міні-заводу, бо переробляти менше — невигідно, а період окупності — не менше 5 років.

Сировину «УгринівМолоко» використовує тільки з власного господарства (її забезпечують 850 чорно-рябих), бо впевнені у якості молока. За минулий рік надої на фермах ПОСП ім. Шевченка збільшилися із 4 800 до 6 000 кг на корову. Валове виробництво молока — 16 888 кг щодня. Додатковий надій на корову в середньому 17 кг. Керівник господарства вважає, що досягти цього вдалося завдяки вирішенню комплексу питань: «Обласна влада виділила на господарство державного ветеринара, який контролює здоров'я стада. Корми використовуємо тільки свого виробництва, зокрема і соєвий шрїт. Також увесь 2012-й рік господарство було на технологічному супроводі фахівців АВМ. У березні цього року ми продовжили співпрацю з асоціацією, бо зрозуміли, що самотужки підвищити надої не зможемо: з січня по березень, коли в нас не працювали фахівці АВМ, надої зупинилися і перестали зростати. Тож сподіваємося, що разом у продовж 2013-го зможемо вищої на тисячу кілограмів більше, а ще плануємо збільшити поголів'я до 1000 корів».

ПОСП ім. Шевченка єдине у Волинській області має статус спеціальної зони з виробництва сировини для дитячого та дієтичного харчування. Тут ідеальне довкілля, а крім того, господарство обладнано сучасні доильні зали й має все необхідне устаткування. Тому на молоко вищого ґатунку та екстракласу, яке отримують в Угринові, попит є завжди. Приміром, Радехівський молокозавод на окремій лінії виробляє з угринівської сировини молоко «Карпатське» під торговою маркою «Галичина», що в роздрібній торгівлі коштує 10-12 гривень. Співпраця з партнерами не припинялася навіть після того, як

Андрій Турак,
директор ПОСП ім. Шевченка:

«Я побачив, наскільки це важко — виходити на ринок і популяризувати здорове харчування, коли треба конкурувати з фальсифікатом, який зовсім не дешевший».

працював власний завод: молока у господарстві є вдосталь, а переробні потужності ще не завантажені. Тільки в лютому 2013-го вдалося вийти на денні обсяги переробки 3 тонни, тож решта молока (до 13 тонн) щодня їде з Волині на Галичину.

Які переваги власної переробки

Попри добрі стосунки з переробником, волинський господарник усе ж зважився на відкриття власного заводу, щоб забезпечити себе від сезонних стрибків ціни на сировину.

Нове підприємство — це додаткові робочі місця на селі. Нині на заводі працює 12 працівників (платня 3,5-4 тис. грн.). Усі місцеві. Андрій Антонович зазначає, що такий у нього принцип — залучати тільки свої кадри. Цікаво, що всі технологи, енергетики, інженери на час відкриття заводу були ще студентами або тільки-но закінчили вузи. Навіть директор заводу Андрій Тарарай зараз закінчує 5-й курс університету.

Звісно, головне в мотивах бізнесмена — економічна вигода. Турак упевнений, що можна добряче заробити, навіть якщо отримувати тільки одну додаткову гривню на кожному літрі молока:

«Середня річна ціна, за якою ми продавали молоко на переробне підприємство «Галичина», 3,38 грн. (взимку максимум платили 4,4 грн., а літом мінімум 2,8 грн.). Переробляючи молоко самостійно, ми ставимо собі мету заробити додаткову гривню, тобто, щоб реалізаційна ціна була мінімум 4,38 грн. Якщо за рік ми виробляємо 6 тисяч тонн молока, то сподіваємося завдяки переробці заробляти додаткові 6 мільйонів гривень щорічно. Для цього ми розробили цінову політику, яка може забезпечити економіку господарства. Так, пакет молока (1 літр) жирніс-

тю 3,2% продаємо за 6,2 грн., молоко 2,5% — за 5,6, пакет кефіру 1% (450 г) — 3 грн., 2,5% — 3,5. Сметана 22% в стаканчику — 9,5, а 15% в пакету — 6,5 грн. Тож середня ціна літра молока після переробки на власному заводі в перерахунок на сире молоко жирністю 3,4% у лютому сягнула 6,62 гривні», — рахує Турак.

Затрати на переробку молока на угринівському заводі поки що великі — 2,3 грн./л. Так, у лютому переробили 80 т молока, і це обійшлося у 180 тис. грн. Виторг — 530 тис. грн. Отже, реалізаційна вартість сировини на власну переробку — 4,37 грн./л. При цьому торішня собівартість сировини була на рівні 1,37 грн. за літр, а 2013-го прогнозують 1,8–2,0 грн.

У структурі витрат на переробку найменше потягнули пакувальні матеріали (15 тис. грн.) та енергоносії (усього 20 тис. за місяць) — це завдяки енергоощадному ізраїльському обладнанню. Постійні складники собівартості продукції: амортизаційні відрахування — 60 тис. грн. (вкладені у завод 8 млн. розбили на 20 років); зарплата з нарахуваннями — в межах 60 тис., загальновиробничі витрати — близько 40 тис. грн.

«Щоб зменшити собівартість виробництва, а отже, збільшити прибутку, нам треба більше переробляти. Тому перед підприємством стоїть завдання найближчим часом вийти принаймні на проектну потужність заводу — 5 тонн за зміну. Це дасть можливість зменшити витрати на переробку до 1 грн./л. Тоді сировина коштуватиме 5 грн./л, а такої ціни не дає жодне переробне підприємство».

Виробити такий обсяг продукції, і навіть більше, для волинських молочарів зовсім не проблема. Проблема, як виявилось, її продати. «Я побачив, наскільки це важко — виходити на ринок і популяризувати здорове

**ДОСЬЄ-
ПІДПРИЄМСТВО**

ПОСП ім. Т.Г. Шевченка,

**член Асоціації виробників
молока України**

с. Угринів, Горохівський р-н,
Волинська обл.

Площа с.-г. угідь — 2863 га
Чисельність стада — 2100 голів, із них 850 корів.

Порода — чорно-ряба голштинізована.

Добове валове виробництво молока — 16 888 кг з умістом жиру 3,4%, білка — 3,1%, бактеріальне забруднення — менше 100 тис./см³, КСК — 185 тис./см³.

Доїльне обладнання — дві зали типу «ялинка» 2x20 (WestfaliaSurge).

У березні 2012-го почав працювати міні-завод із переробки власної сировини потужністю 5 т на добу. Нині щодня переробляють 3 т на молоко жирністю 3,2 і 2,5%, кефір — 2,5 і 1% та сметану — 22 і 15%.

харчування, коли треба конкурувати з фальсифікатом, який зовсім не дешевий», — наголошує Турак.

Як продати

Нині продукцію ТМ «УгринівМолоко» реалізують 40 магазинів дрібних підприємців та майже всі мережі супермаркетів (місцеві й загальноукраїнські), які працюють у Луцьку (гіпермаркети «Там-там», мережі «Наш край», «Салют», «Велика кишеня», «Фуршет», «Колібрис», «Магніт» та інші). Перспективною для Угринова є стратегія «розкрутки» свого бренду як місцевого виробника.

Перші партії переробленого молока були дрібними — 500-600 кг за день. Спочатку продукцію реалізовували тільки дрібні крамарі. У період проб і помилок, пов'язаних із виробництвом молочних продуктів, ніколи було займатися маркетингом. Окрему посаду для просування продукції на ринку створили майже через рік після відкриття заводу. Тож обсяги виробництва зростали повільно, можна сказати, з ініціативи самих споживачів, які, спробувавши, поверталися купувати «УгринівМолоко».

«Добра слава про продукцію розходилася сама по собі. Хоч і помалу. Невеликі магазинчики почали самі пропонувати співпрацю. Це нормально, адже між появою продукції та попитом на неї має минути якийсь час. Споживач же купував щось раніше, тож тепер має спробувати й оцінити новий продукт», — упевнений Андрій Турак.

Прорив угринівської «молочки» до

першого супермаркета стався дещо пізніше — через три місяці після початку роботи заводу, але без традиційних «вхідних». Лариса Тодорук, маркетолог, пояснює, як удалось уникнути зайвих витрат на посередників: «Ми виробляємо якісний продукт, і в цьому наша перевага. Тож щодо поборів у супермаркетах наша позиція принципова: ми за вхід не платимо. Платимо тільки 3% за маркетингові послуги. З мережами, які вимагають плату за вхід, працювати відмовляємося. Але сподіваюся, що й тих схило до плідної співпраці. Я просто намагаюся розбудити в них совість, бо переконана: торговельні мережі мають бути лояльніші до місцевого виробника, адже споживачі вже самі шукають угринівську продукцію».

Ця тактика дала-таки свій результат: нині супермаркети або самі пропонують співпрацю, або без проблем погоджуються торгувати молоком із Угринова. Показовою стала ситуація, що склалася з однією мережею: гонорові угринівці відмовилися продовжити поставки, бо в них вимагали довідку, якої в природі не існує.

«Присутність нашої продукції на прилавках уже стала своєрідним показником престижу магазину, бо покупці, які не можуть знайти нашого кефіру чи молока, питають продавців, у чому справа. Ми вийшли з однієї мережі, коли адміністрація стала вимагати, крім інших документів, ще й довідку від санепідемстанції, хоч її повноваження вже давно перейняла ветеринарна служба. Та не минуло й трьох місяців, як їхні менеджери почали нас самі шукати й просити, щоб ми повернулися. Після тривалих переговорів на початку весни ми відновили поставки до тих супермаркетів», — пригадує Андрій Антонович.

Нині тривають переговори з мережею «Сільпо». «Коли ми захотіли поставити їм свої продукти, нам заявили, що мережа дуже вибаглива до товару. Хоча, як можна перекопатися, там продають чимало молочної продукції, відгуки про яку не найкращі. Нам запропонували поставити молоко в пляшках. Тобто закупити обладнання для розливання у скляну тару вартістю мільйон гривень, а «Сільпо», у свою чергу, зобов'язується щодня брати у нас по 2 тонни молока. Поки що ми не готові переходити на тару преміум-класу, бо це суттєво здорожує готовий продукт. Якщо нині пакет молока у роздрібній торгівлі коштує 7,5-8 грн., то у пляшці воно автоматично буде дорожче на 2-2,5 грн. Ми вважаємо, що таке дороге молоко — не для волинського споживача. Це для Києва по 11 грн. нормально, а для Луцька — таки задорого. Навіщо його штучно здоро-

ПОСП ім. Шевченка єдине у Волинській області має статус спеціальної зони з виробництва сировини для дитячого та дієтичного харчування.

У березні 2012-го почав працювати міні-завод з переробки власної сировини. За зміну він може переробляти 5 тонн молока.

жувати? Тим паче, що пляшка — одноразова. Сподіваюся, «Сільпо» все ж пристане на наші умови», — розмірковує Лариса.

Підстави для таких надій у маркетолога є, бо жінка почала масштабну рекламну кампанію (вартість 15-20 тисяч на місяць), яка вже дає результати. За перший місяць активної реклами у різних ЗМІ (місцеві інтернет-видання, радіо, відеоборди тощо) суттєво зросла впізнаваність бренду, а замовлень стає дедалі більше. «Особливо нас цікавлять рекламні повідомлення на інформаційних сайтах. Адже до наших рекламних публікацій, як і до інших новин, є коментарі, які ми уважно вивчаємо. Зокрема, нас цікавлять негативні відгуки, щоб знати, над чим працювати. Щоправда, їх майже немає», — розповідає маркетолог.

У найближчих планах — розробка власного сайту, який буде не просто

візитівкою компанії, а інформаційним проектом із новинами, форумом, рецептами тощо. Головна ж місія сайту, як і всієї рекламної кампанії, — популяризація здорового харчування.

Як вийти на «бюджетний ринок»

Понад 80% своєї продукції «УгринівМолоко» реалізовує до дитячих садків (із 80 тонн, перероблених у лютому, 15 реалізували заклади торгівлі, а решту бюджетна сфера). Андрій Турак наголошує, що «бюджетники» дуже добре відчули переваги їхньої продукції, і тут головне не стільки ціна (хоча й вона дуже важлива під час тендерів), скільки висока якість:

«До честі луцької влади, слід сказати, що її представники висунули тендерну вимогу: дошкільні дитячі заклади міста мають отримувати продукцію, виготовлену ВИКЛЮЧ-

**Понад 80% своєї
продукції
«УгринівМолоко»
реалізовує до дитячих
садків Луцька
та інших міст Волині.**

фото: Наталка Пахайчук / МіФ

У господарстві працюють дві доїльні зали типу «ялинка» 2x20 (WestfaliaSurge). Добове валове виробництво молока сягає 17 тонн.

KONRAD

НАЙБІЛЬШИЙ ПОСТАВЩИК ВРХ З ПОЛЬЩІ
БАГАТОЛІТНІЙ ДОСВІД У ПРОДАЖІ ХУДОБИ

КОНТАКТ:
РН KONRAD
вул. Полігонова 28С,
18-400 Ломжа, Республіка Польща
тел. +48 86 215 11 15,
факс +48 86 216 93 92
моб. +48 664 167 146
e-mail: phkonrad@rambler.ru
сайт: www.phkonrad.com.pl

ПЛЕМІННІ НЕТЕЛІ З ПОЛЬЩІ

НЕТЕЛІ ГОЛШТИНСЬКОЇ ПОРОДИ

- продуктивність: від 6000 кг
- жир: 4,0%
- білок: 3,2%
- вік: 23-30 місяців
- вага від 450 кг
- тільність: 2-5 місяців
- племінне свідоцтво — три покоління

Будемо 22-25 травня у Києві на Міжнародній агропромисловій виставці «АГРО-2013» Запрошуємо на стенд Р.Н. KONRAD!!! Павільйон 4 стенд №4

◀ У лютому 2013-го вдалося вийти на денні обсяги переробки 3 тонни молока.

Середня ціна літра молока після переробки на власному заводі в перерахунок на сире молоко жирністю 3,4% сягнула 6,62 грн.

НО у сировинних зонах і за державними стандартами. Загалом українське законодавство в цьому відношенні поблажливе і дозволяє поставляти до дитячих закладів продукти, виготовлені й у несировинних зонах. Та в нас, завдяки саме такій умові, партнери-реалізатори змогли здобути перевагу над конкурентами, які пропонували дешевшу продукцію, але возити її збиралися за... 350 кілометрів. Хіба ж це можна, щоб так здалеку возити якісні продукти, та ще й дешеві?»

Продукцію на угринівському заводі виготовляють виключно за ДСТУ. Термін зберігання молока — 4 дні, а сметани й кефіру — 7. «Ми планували запускати виробництво йогуртів. Але живий йогурт придатний тільки 3 дні, а це надто короткий термін для реалізації. Щоб збільшити терміни зберігання, треба використовувати консерванти. А ми відмовилися, бо стосовно «хімії» в Андрія Антоновича принципова позиція», — розповідає Лариса.

Натомість «УгринівМолоко» починає виробництво кисломолочного сиру. «За добу можемо робити його 200 кг. Для цього знадобиться 1,5 т молока. Скільки вироблятимемо насправді — поки що важко сказати. Таке виробництво дуже затратне, тож поки що не знаємо, чи починання буде успішним: щоб заробляти, муситимемо продавати кіло сиру за 40 гривень кілограм, а в роздрібній торгівлі він коштуватиме вже 51-54 гривні. Це дуже дорого. Бюджетні організації вже повідомили, що для них це забагато. Але, на щастя, обладнання з виробництва сиру можна перелаштувати для виробництва кефіру й сметани».

Нині угринівським молоком, кефіром і сметаною ласують дітки у садочках не тільки Луцька, а й інших міст Волині. У планах — забезпечувати молоком інші школи області. Це великий і перспективний ринок, який забезпечив би збут продукції «УгринівМолока». Тому великі надії Андрій Антонович покладає на об-

ласну програму «Шкільне молоко», яку й сам лобіює, оскільки є депутатом Волинської обласної ради. Цьогоріч ухвалити програму не вдалося, бо в бюджет заклали тільки 4 грн. за літр, а цього недостатньо, щоб закупити якісне молоко для школярів. Та все ж пан Турак упевнений, що на здоров'ї дітей економити не можна, і сподівається, що місцева влада таки знайде гроші для фінансування програми. Або запропонує співфінансування разом із батьками, і, таким чином, програма запрацює з нового навчального року. А доки чиновники думають, де взяти гроші, ПОСП ім. Шевченка стало надавати спонсорську допомогу одній із луцьких шкіл в рамках соціальної ініціативи АВМ «Молоко — дітям!»

«На цьому пілотному прикладі ми показуємо, як треба чинити в кожній школі. Для нас це і популяризація здорового харчування, і хороша рекламна акція. Однак ми поставляємо обмежені обсяги, бо не можемо займатися благодійництвом. Зокре-

Середня річна ціна реалізації молока переробній компанії складає 3,38 грн./кг. Переробляючи молоко самостійно, планують, щоб реалізаційна ціна була мінімум 4,38 грн.

ма, у нашій підшефній школі безкоштовне молоко отримують тільки п'яті класи (120 учнів). Якщо ідею підтримають педагогічний, учнівський та батьківський колективи, ми готові забезпечити молоком усі навчальні заклади Луцька та інших міст області. Під час літніх канікул наші партнери-переробники готові купувати всю сировину, яку ми не зможемо реалізувати самі», — розповідає Андрій Антонович. За його підрахунками, порція шкільного молока коштуватиме максимум 1,3 грн. (для старшокласників — 200 грамів, а для молодших школярів — 170). Щоб за-

безпечити школи обласного центру, потрібно всього 4,7 т молока, що цілком до снаги угринівцям.

Щоб налагодити збут у школах і дитсадках області, «УгринівМолоко» співпрацює з посередниками, бо стільки спеціалізованого транспорту господарство не має (дві власні машини з термокамерами обслуговують тільки заклади торгівлі).

«Ми не можемо самостійно охопити ринок доставки. Фірми-посередники охоче йдуть на співпрацю, бо ми розторопні. Увечері нам замовили — вранці вже можемо віддати продукцію. А на великих заводах

її потрібно замовляти заздалегідь, тому посередники залюбки працюють саме з нашою продукцією», — розповідає про аспекти свого бізнесу Андрій Турак.

Як свідчить досвід ПОСП ім. Шевченка, конкурувати з великими переробниками молока доволі непросто. Однак, на переконання Андрія Турака, майбутнє — за якісною продукцією. Цього можна досягнути, коли є хороша сировина і її не потрібно везти здалеку. До речі, будівництво мережі таких міні-заводів — це успішний досвід Ізраїлю, який запозичив Андрій Антонович. ●

Як ефективно управляти молочною фермою?

Uniform-Agri

Сучасна програма обліку та управління дійним стадом, яка допомагає щоденно заощаджувати час та гроші.

- Простота у використанні
- Сумісність з усіма доїльними залами
- Робота з усіма групами ВРХ
- Під'єднання до кормового комп'ютера
- Формування оптимального раціону
- Щоденний моніторинг виробництва молока на кожну корову
- Контроль показників відтворення
- Моніторинг стану здоров'я тварин
- Формування власних звітів (продуктивність, здоров'я, відтворення)
- «Щоденник» – нагадування, які дії потрібно виконати і з якими групами тварин
- Кваліфікована та оперативна служба підтримки

Лариса Тодорук,
маркетолог ПОСП ім. Шевченка:

«Ми виробляємо якісний продукт, і в цьому наша перевага».

www.animalfarming.com.ua

29-31 ЖОВТНЯ 2013

МВЦ, Київ, Броварський пр-т, 15

**«Animal Farming Ukraine –
розвиток Вашого бізнесу»**

Генеральний
медіа-партнер:

ПРОПОЗИЦІЯ

Ексклюзивний
медіа-партнер:

Agroexpert

Офіційні
медіа-партнери:

СУЧАСНА
ВЕТЕРИНАРНА
МЕДИЦИНА

АГРАРНИЙ
ПІДБИР

АГРАРНИЙ
ПІДБИР

За підтримки:

Міністерства
аграрної політики та
продовольства України

Організатори виставки:

PREMIER

Прем'єр Експо
Тел: +380 44 4968645
E-mail: info@pre.com.ua

BTO Exhibitions BV
Тел: +31 35 544 80 81
E-mail: info@bto-exhibitions.nl

фото: Олена Мельник / МіФ

ПЕРШІ ДОЯРИ-РОБОТИ В УКРАЇНІ

Олена Мельник

18 грудня 2012-го року можна вважати початком нового етапу в історії вітчизняного молочарства. У цей день українську корову вперше видоїв робот. Загалом автоматизоване доїння використовують уже майже два десятиліття. Тож дедалі більше молочарів довіряють машинам найвідповідальнішу роботу — доїння. Українська роботизована ферма працює всього кілька місяців. Тому ще зарано демонструвати виробничі й економічні показники на графіках і схемах та порівнювати їх із традиційнішими системами. Утім, господарі ферми, Надія Дмитрівна та Іван Миколайович Кудлаї, вже зараз готові поділитися враженнями щодо системи добровільного доїння.

Роботизований молочний комплекс збудовано у селі Вільна Тарасівка на Київщині і розраховано на п'ятсот корів. У ньому встановили вісім автоматів-доярів. Корівник поділили на чотири секції по 125 тварин. Кожна має дві станції для добровільного доїння і три — для згодовування концентрованих кормів.

Упродовж доби корови мають вільний доступ до води й корму. Повний змішаний раціон вони споживають на кормовому столі. Крім цього, кожна тварина може розраховувати на додаткову порцію концентратів залежно від продуктивності (але не більше 2 кг за раз). Графік доїння і кратність — справа добровільна.

Щодня на зміну заступають троє осіб. Такої «армії» працівників цілком достатньо, щоб контролювати доїння всіх корів, підтримувати роботу обладнання і перевантажувати молоко із танків-охолоджувачів у молоковози. Усі інші роботи виконує центральний комп'ютер.

**Робот обслуговує
65-70 тварин
на добу, тоді як одне доїльне
місце в найпродуктивнішій
залі «карусель» —
25-30 корів.**

Іван Кудлай, голова
правління ТДВ «Терезине»

Кожна корова має свій електронний номер. Спеціальний пристрій на селекційних воротах зчитує його, розпізнає тварину, аналізує інформацію та спрямовує у відповідну технологічну зону — на доїння, відпочинок чи споживання корму.

Якщо настав час, корова потрапляє на станцію добровільного доїння. Відповідно до розмірів тварини й попередніх налаштувань робот підставляє спеціальний лоток заду і годівницю спереду й одразу видає порцію корму. Водночас металевий маніпулятор мие й підсушує дийки та зціджує перші цівки. Потому надіває доїльні стакани на дийки. Принциповою особливістю автоматизованої системи доїння є те, що кожну частку вимені робот видоює окремо.

Коли тварина вперше потрапляє на станцію добровільного доїння, робот запам'ятовує особливості її вимені, а потім щоразу за допомогою лазерного променя розпізнає потрібну дийку.

У той час, коли робот «видобуває молоко», монітор відображає інформацію як загалом про конкретну тварину, так і щодо процесу доїння. Залежно від того, як поводить себе корова, доїння може тривати від шести до восьми хвилин. Після зняття стаканів робот продезинфікує дийки, випустить

корову й знов повернеться у початкове положення.

Автомати доять корів цілодобово за винятком кількох технологічних перерв, коли промивають систему або перекачують молоко з охолоджувачів до молокозвів. Після цього вони знову приступають до доїння.

Як зауважує Іван Кудлай, корови, які адаптувалися до роботизованого доїння, почувуються комфортно. Вони більше відпочивають і споживають корму, порівняно з тваринами, яких доять у доїльній залі. Це завдяки тому, що корова витрачає значно менше часу на перегони і не чекає в накопичувачі. Середня добова продуктивність на корову сягає 28 кг молока, а кратність доїння — 2,2 рази. Робот бездоганно виконує запрограмовані операції, не втомлюється, не втрачає терпіння й рівноваги. Тому задоволені всі — тварини, працівники комплексу та господарі.

Робот замість доїльної зали

У ТДВ «Терезине» мають чималий досвід із розбудови молочного скотарства. Перший комплекс із безприв'язним утриманням і доїльною залю тут збудували ще 2003-го. На той час у господарстві мали близько

шестисот власних корів, а ще п'ятсот нетелей закупили в Німеччині. Розраховували досягти середньої продуктивності по стаду 7,5-8 тонн молока. Загалом так і сталося — за підсумками 2012-го надоїли 7528 кг. Утім, як наголошує Іван Миколайович, найважче — керувати годівлею та молочною продуктивністю. До однієї технологічної групи (хоч їх шість) потрапляють і тварини, які дають 50-60 кг молока на добу, і ті, від яких отримують 30-35 кг. Раціон споживають усереднений на 40-45 кг молока. За таких умов високопродуктивні тварини не можуть повністю реалізувати свій потенціал, а менш продуктивні тварини через перегодовування страждають на розлади травлення й метаболізму. Таким чином, підвищуючи продуктивність і не маючи змоги забезпечити індивідуальний підхід до кожної тварини, доводиться втрачати молоко й худобу.

Крім того, коли постало питання про розширення виробництва й спорудження нової ферми, десятирічний досвід використання доїльної зали показав, що є ще одна велика проблема — кадри. І вона стає дедалі гострішою. Дуже часто людська помилка на виробництві тягне за собою низку інших. Та й знайти достойних доярів останнім часом важко. Усе це і спонукало власників ретельно вивчити можливість застосувати автоматизоване доїння. Остаточне рішення Іван Миколайович і Надія Дмитрівна прийняли після того, як відвідали великі роботизовані молочні комплекси в Німеччині й Росії (СПП «Лісова дача», про нього журнал «Молоко і ферма» розповідав у № 3(10), червень 2012 р.). Там вони на власні очі побачили переваги добровільного доїння.

Ось таким чином, замість більш традиційного, за національними мірками, комплексу на 500 корів і доїльної зали типу «паралель» 2х20 (перша черга проекту на 1000 дійних корів),

Робот-дояр працює з кожною дійкою окремо. Це гарантує ідеальне доїння, не допускаючи недодій чи передій.

Завдяки непорушній послідовності технологічних процедур, делікатній підготовці вимені (миття, підсушування й здоювання перших цівок), ідеальному видоюванню кожної дийки й правильній обробці після доїння вдається підтримувати вим'я здоровим і отримувати молоко найвищої якості: бактеріальне забруднення не перевищує 20-50 тис./см³, а вміст соматичних клітин — 80-100 тис./см³.

Стратегія на випередження

Автоматизована система здатна накопичувати й аналізувати безліч зчитаної з лічильників і приймачів інформації. Наприклад, як тільки робот-дояр ідентифікував корову, машина за частки секунди за результатами семи останніх доїнь визначає очікувану продуктивність кожної дийки. У тому разі, коли фактичний надій менший від очікуваного на 10-15%, головний монітор сигналізує попередженням. У режимі он-лайн визначається якість молока, завдяки цьому є реальна картина щодо здоров'я вимені кожної корови і загалом по стаду, а проблемне молоко не потрапляє до танка-охолоджувача.

Важливою додатковою функцією є постійний моніторинг активності корів. Підвищена активність є сигналом проведення штучного запліднювання. Спад активності може бути провісником хвороби.

який планували спорудити, постала перша в Україні роботизована ферма. Наскільки виправдалися сподівання господарів?

Проти фізіології не підеш

Передовсім у Вільній Тарасівці прагнули звести до мінімуму вплив людського чинника й наблизити тварин до умов, які найбільше відповідають їхній фізіології. З огляду на те, що робот працює цілодобово, тварини йдуть на доїння тоді, коли в них виникає природне бажання віддати молоко і до того ж поживитися смачним кормом. Отже, відсутність примусу і стресу — це головна ознака добровільного доїння.

Доїння відбувається лише тоді, коли є потік молока. І якщо традиційні доїльні системи налаштовані працювати

з потоком з усього вимені, то робот працює з кожною дійкою окремо. Це гарантує ідеальне доїння, не допускаючи недодій чи передій. Саме тому під час доїння роботом ми можемо спостерігати неодноразове відключення стаканів. Це цілком природно і максимально відповідає згаданій коров'ячій фізіології.

Індивідуальний підхід до кожної тварини під час доїння й годівлі дає змогу якнайліпше використати її потенціал і задовольнити потреби в поживних речовинах на різних етапах лактації. При цьому відпадає необхідність перегрупувати тварин. Усе це позитивно позначається на кількості молока і його якості, а також на здоров'ї тварин, а відповідно й на кишені інвестора чи власника виробництва.

ДОСЬЄ-ПІДПРИЄМСТВО

ТДВ «Терезине»

Молочний комплекс у с. Вільна Тарасівка,
Білоцерківський р-н, Київська обл.

Проектна потужність — 500 дійних корів. Устаткований вісьмома станціями добровільного доїння, середнє навантаження на кожну — 65-70 корів на добу.

Порода — українська чорно-ряба молочна і голштинська першої-третьої лактації.

Добовий надій на фуражну корову — 28 кг, кратність доїння 2,2 рази.

Добове валове виробництво молока — 6 тонн із бактеріального забруднення 20-50 тис./см³ і соматикою — 80-100 тис./см³.

Відсутність примусу і стресу — це головна ознака добровільного доїння.

Із двох ферм 18-20 тонн молока щодня поставляють на Білоцерківський молочний комбінат. Із молока ТДВ «Терезине» роблять морозиво для мережі ресторанів «Макдональдс» в Україні, Росії й Казахстані, а також сир «Фета».

▲ Корівник поділено на чотири секції по 125 тварин. Кожна має дві станції для добровільного доїння і три — для згодовування концентрованих кормів.

Система попереджує про всі відхилення від норми і є надійним інструментом ефективного управління стадом. А стратегія на випередження допомагає не допустити серйозних проблем зі здоров'ям і втрат молока.

Автоматизоване доїння, порівняно з традиційними системами, має цілу низку переваг. Деякі видно одразу — наприклад, відсутність стресу, кращі комфорт та якість молока. А є й те, що можемо помітити лише з часом. Утім, досвід Росії й інших країн переконливо свідчить, що тривалість продуктивного життя корів, яких доять роботами, в середньому на 1,2 лактації довша, порівняно з доїльними залами. Завдяки тривалішому використанню корів витрати на ремонт стада скорочуються. Додатково отриманий молодняк можна продати чи розширити ним власне виробництво.

Навчання й адаптація

Роботизовану ферму у Вільній Тарасівці комплектують власним поголів'ям із молочного комплексу, розташованого в смт Терезине. Відбирають тварин першої-третьої лактації, дотримуючись певних санітарних вимог і звертаючи особливу увагу на форму вимені. Як свідчить практика, лише 5% не підходять для доїння роботом — мають надто низьке вим'я або ж дійки розміщені дуже близько. Такі вади конституції вимені сповільнюють роботу машини. З усіх відібраних тварин було тільки 2-3% таких, які категорично не сприйняли автоматизованого доїння і їх довелося повернути.

Корови, особливо первістки, швидко звикають до автоматизованого доїння. Утім, із першими тваринами

було найскладніше, каже Іван Миколайович, і, напевне, це пов'язано з тим, що і в працівників бракувало досвіду. Перших два-три доїння корів примусом заводили до станції, а потім вони робили це самостійно. Тепер, коли нові тварини потрапляють на комплекс, вони поводяться значно спокійніше, ніж попередниці, наслідуючи своїх досвідчених подруг.

На початку лактації корови доять в середньому 3-3,2 разу на добу, згодом трохи рідше. Можна навіть запрограмувати кількість «візитів» до роботи — перед запуском 1-2 рази на добу. Час доїння корови вибирають на власний розсуд.

Загалом, як свідчить багаторічний досвід, на великих роботизованих комплексах потрібно мати альтернативний варіант доїння, бо завжди буде кілька корів, яким автоматизоване доїння не підходить. Зазвичай малі доїльні зали організовують при пологовому відділенні. Наприклад, у СПГ ім. Рахімова (Татарстан), де 16 роботів-доярів, мають також доїльну залу 2х6. Там доять новотільних, хворих і проблемних корів. У Ленінградській області, на племзаводі «Красногвардійський» (8 роботів-доярів), реконструювали старі корівники і поєднали автоматизоване доїння з доїнням у молокопровід для проблемних чи хворих тварин. Обидва господарства ефективно працюють, мають високі показники продуктивності й здоров'я, отримують молоко найвищого гатунку.

У ТДВ «Терезине» обидва виробничих майданчики розташовані за кілька кілометрів один від одного, тому проблему з коровами, що «не сприймають» роботу, вирішити нескладно.

Окупність і перспективи

Автоматизоване доїння виглядає майже ідеально, та й за продуктивністю сучасні доїльні зали поступаються роботам. Наприклад, навіть у найпродуктивнішій «каруселі» пропускна спроможність одного місця — 25-30 корів на добу, тоді як робот обслуговує 65-70. Чому ж тоді охочих обладнати свої ферми роботами так мало?

З самого початку відлякує ціна. Звісно, для тієї ж кількості корів автоматизоване дорожче, ніж доїльна зала. Утім, як завжди, є свої «але». Коли корівник споруджують чи реконструюють під автоматизоване доїння, не потрібно витрачатися на будівництво накопичувача, приміщення для доїльної зали, алеї для перегону тварин. За підрахунками Івана Миколайовича, вартість корівника на 500 голів разом із доїльною залою 2х20 приблизно така ж, як аналогічного корівника із 8 роботами-доярками. Одне стійло-місце, включаючи нове будівництво і пакет технологічного обладнання з установкою, обійдеться в 44 тисячі гривень. Крім того, в процесі експлуатації роботизованого корівника можна заощадити на робочій силі — йдеться не тільки про доярів, а й про скотарів.

Вартість спорудження корівників, їх обладнання, економію на додатковій робочій силі можна порівняти, — переконаний Іван Миколайович. Наразі важко порівняти, як стрес традиційної схеми та роботизований комфорт впливає на продуктивність і довговічність тварин — на це потрібен час.

Нині собівартість кілограма молока на роботизованій фермі сягає 4 грн., а на традиційній — на гривню дешевше. Реалізують молоко по 4,6 і 4,5 грн. за кілограм. Різниця несуттєва — усього 10 коп. Якщо до кінця року вдасться вийти на планову потужність 500 корів й отримувати в середньому по 30 кг молока від кожної, то собівартість стане меншою.

За попередніми підрахунками господарів, термін окупності проекту — від шести до восьми років і залежатиме від ціни на корми, сировинне молоко і, звісно, державної політики щодо сільського господарства. Розраховувати на якісь преференції з боку держави молочарям не доводиться, тому покладаються лише на власні сили, намагаючись зробити виробництво ефективним і конкурентоспроможним. Рано чи пізно Україна дійде до того, чим нині живе весь світ: високі стандарти якості та безпека харчових продуктів, — переконана Надія Кудлай. Тоді вже не йтиметься про цінову різницю між якісним і неякісним молоком. Якщо сировина не відповідатиме стандартам, з нею не працюватиме жоден переробник. ●

Кажуть, ця система добровільного доїння досконала...

Ми не згодні з цим.

Ми просто вважаємо, що вона найкраща.

Тел.: (044) 462 48 65 (66) Факс: (044) 462 59 89
www.delaval.com.ua

КУКУРУДЗЯНИЙ

КРОХМАЛЬ, ЙОГО ВИДИ І ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ГОДІВЛІ МОЛОЧНОЇ ХУДОБИ

Марія Ярошко,

магістр МВА, співробітник НімАЦ

З усіх грубих кормів високоякісний кукурудзяний силос якнайкраще відповідає потребам жуйних тварин. Він характеризується високою концентрацією енергії та засвоюваністю, а також є добрим молокогінним кормом. Цінність кукурудзяного силосу залежить як від агротехніки вирощування кукурудзи, так і від технології заготівлі силосу, правильного вибору гібридів і часу збирання. Основною метою вирощування кукурудзи на силос є не збирання великого об'єму вегетативної маси рослин, а отримання субстрату для силосування відповідної якості, в якому має міститися чимала складова зерна потрібної стиглості. Частка качанів у загальній масі рослин не повинна перевищувати 50%, як і стебла надто високого скошування (вище 40 см) через можливу втрату структурних елементів майбутнього раціону. Силос може бути основним грубим кормом для молочної худоби, а тому його цінність і поживність є першочерговими для будь-якого господарства.

Правильно оцінюємо цінність і поживність силосу

Оцінка кормів за цінністю й поживністю є дуже важливим інструментом під час формування раціонів. Донедавна для цього широко використовували **вівсяну кормову одиницю**. Однак у ній не враховано особливостей перетворення корму на молоко чи м'ясо, залежно від його поживних якостей. Ігнорування таких біологічних закономірностей не дає змоги об'єктивно оцінити поживність кормів і реально вплинути на підвищення їхньої якості, спланувати продуктивність тварин, оптимально розрахувати і раціонально використати запаси кормів. Застосування вівсяної кормової одиниці ґрунтується на теорії постійності обміну речовин й енергії у тварин і сталості використання ними поживних речовин без урахування особливостей, їхнього стану, кількісного та якісного складу корму, а також поєднання в кормах різних речовин. Кормова одиниця переважно може охарактеризувати процеси відкладення жиру, що більше підходить для худоби на відгодівлі, ніж для молочного стада. Саме тому в

практичне виробництво тваринники запровадили дві нові системи оцінки енергетичної поживності кормів. Для молочних корів це **система оцінки чистої енергії лактації**, а для інших груп ВРХ — **система оцінки обмінної енергії**.

Розраховуючи енергію для молочної худоби, слід визначитися з кількома поняттями. Так, **перетравна енергія корму** — це валова енергія кормів без неперетравної енергії, що виділяється з калом. Коли від перетравної енергії відняти енергію сечі й метану, то отримують **обмінну енергію**. Вона містить **чисту енергію та енергію, що витрачається на теплопродукцію**. У свою чергу, чиста енергія поділяється на **енергію для підтримання життєдіяльності та енергію, яка витрачається на отримання продукції**. Вчені встановили, що близько 20% енергії, яку споживає корова, вона використовує для

виробництва молока. Решта витрачається на підтримання життєдіяльності, теплообмін, перетравлення, а також виводиться з калом і сечею. При цьому чим більша молоковіддача, тим більше енергії корова витрачає для виробництва молока. Брак енергії в її раціоні, в свою чергу, призводить до зменшення засвоюваності протеїну.

Під час формування раціонів для жуйних із високими енергетичними потребами необхідно враховувати фізіологічні особливості їхнього травлення. Не менше 40–45% загального об'єму сухої речовини раціону тварини мають отримувати з основного корму. Як мінімум 10% корму має бути не менше 2 см у довжину, щоб формувати у рубці відповідну структуру. Втім, забагато грубо подрібнених компонентів негативно впливає на споживання кормів. Порушити структурованість корму дуже легко, наприклад, у кормозмішувачі, який налаштований на надто дрібні фракції. А ще, узявши корм зі сховища, треба якнайшвидше його згодувати, бо від того, наскільки він свіжий, залежить якість мікробіологічних процесів у рубці.

Кукурудзяний крохмаль, на відміну від крохмалю злакових культур, який швидко розчиняється у шлунку, частково засвоюється у тонкому кишечнику. Це так званий «стійкий», або «обхідний», крохмаль.

Вуглеводи — основа живлення ВРХ

В енергетичному відношенні основою живлення великої рогатої худоби є вуглеводи. Вони є головним складником сухої частки рослинних кормів. При цьому за зоотехнічним аналізом усі вуглеводи поділяють на дві групи: **сиру клітковину та безазотисті екстрактивні речовини (БЕР)**. Сира клітковина складається з власне клітковини (целюлози, геміцелюлози) та побічних речовин — лігніну, кутину та суберину. Коли рослини ростуть, целюлоза, яка є основою оболонки рослинних клітин, просочується лігніном, у результаті чого вони дерев'яніють. Геміцелюлоза складається з пентозних і гексозних цукрів та відіграє роль запасної поживної речовини в оболонках рослинних клітин. Необхідна кількість сирової клітковини зазвичай забезпечується через згодовування основних кормів. При цьому в рубці досягається оптимальний рівень рН (близько 6–6,5) та співвідношення оцтової й пропіонової кислот (3:1), що забезпечує синтез молочного жиру. Для цього суха речовина раціону повинна містити 18-20% клітковини, зокрема й близько 12% структурованої, чие походження — виключно основні корми.

БЕР об'єднують цукри, крохмаль, частину геміцелюлоз, інсулін, органічні кислоти, глюкозида та інші ре-

човини. Найважливішими для годівлі тварин є цукри і крохмаль. Сам по собі **крохмаль** становить собою головний поліцукор рослин, який у вигляді зерняток крохмалю накопичується в листі, стеблах, а також насінні. В зернах крохмалю міститься 98-99,5% поліцукрів та 0,5-2% неуглеводистих компонентів, зокрема ліпідів, білків та золи. Взагалі-то крохмаль становить собою суміш лінійного поліцукру — амілози та розгалуженого поліцукру — амілопектину. За своєю будовою амілопектин близький до глікогену, що відкладається в печінці. При цьому співвідношення амілози й амілопектину залежать від виду рослини та стадії її розвитку. В середньому крохмаль містить 15-25% амілози та 75-86% амілопектину.

Біосинтез крохмалю в рослинах відбувається під впливом глюкозилтрансфераз, які переносять залишки глюкози на наростаючі ланцюжки поліцукрів. Крохмаль, який накопичується в листі, швидко перетворюється на сахарозу, яка переміщується з листя в насіння, де знову перетворюється на крохмаль, який зберігатиметься тривалий час. Цукри в кормах найбільшою мірою представлені глюкозою, фруктозою, мальтозою та сахарозою. БЕР, і особливо цукри й крохмаль, є не тільки поживною речовиною. Передовсім вони є кормом для мікроорганізмів, які заселяють передшлунки жуйних, і використо-

вуються ними для синтезу мікробіального білка. Вуглеводи надходять до рубця жуйних у вигляді цукрів, крохмалю, геміцелюлози, целюлози та деяких інших сполук. Потім, під впливом мікроорганізмів, вони розщеплюються на прості цукри, які потім зброджуються до оцтової, масляної, пропіонової та інших кислот. Леткі жирні кислоти, що утворюються й усмоктуються в рубці, і є основним джерелом енергії жуйних тварин і забезпечують близько 70% їхньої енергетичної потреби. Пропорція таких кислот залежить від складу раціону, його збалансованості й режиму годівлі. В середньому частка оцтової кислоти сягає 65%, пропіонової — 20% і масляної — 15%. Якщо тваринам згодовують раціон з великою кількістю грубих кормів, багатих клітковиною, зростає частка оцтової кислоти. Якщо ж корми багаті крохмалем, або особливо цукром, тоді зростає вміст пропіонової кислоти. А от коли тип годівлі більш концентратний — зростає кількість масляної кислоти.

Частка вуглеводів, які не перетрапилися в рубці, під впливом кишкового соку і ферментів підшлункової залози потім перетравлюються в тонкому кишечнику. Це і є «роботою» таких ферментів, як амілаза,

мальтаза, інвертаза та лактаза, які перетворюють складні вуглеводи на моноцукри, що легко всмоктуються у кров. Перетравність клітковини залежить від кількості й активності целюлозолітичних мікроорганізмів у рубці. При цьому, чим більше кормів із високим вмістом клітковини згодовують тваринам, тим дедалі більше стає необхідних мікроорганізмів. Утім, незважаючи на те, що клітковина необхідна коровам для стимуляції діяльності рубця, збереження здоров'я і підтримання жирності молока, кількість клітковини в раціоні значною мірою залежить від типу годівлі. Під час формування раціонів, особливо для високопродуктивних корів, обов'язково треба враховувати кількість клітковини, бо її надлишок знижує перетравність усіх інших поживних речовин. Для високопродуктивних корів кількість клітковини в сухій речовині раціону має бути в межах 18-22%. При цьому дуже важливо, щоб у раціонах молочної худоби була нормальна цукрово-протеїнова пропорція — в межах 1:1, максимально 1,5:1,0, що також забезпечує кращу перетравність і засвоюваність поживних речовин. Найефективніше співвідношення цукру, крохмалю й перетравного протеїну — 1:1:1.

Види крохмалю та їх перетравність

Для тварин крохмаль є найважливішим джерелом енергії. Однак він буває різним. Приміром, **кукурудзяний крохмаль, на відміну від крохмалю злакових культур (який швидко розчиняється у шлунку), частково засвоюється у тонкому кишечнику (так званий «стійкий», або «обхідний», крохмаль)**. Крім позитивного впливу на концентрацію енергії та перетравність кукурудзяного силосу, на відміну від крохмалю інших культурних рослин, кукурудзяний крохмаль також позитивно позначається на перебігу травлення і забезпечення жуйних тварин енергією. За рахунок особливої структури і розміру зернят кукурудзяний крохмаль розкладається в рубці на приблизно 60-90%. Залишок, стабільний, чи «байпасний», крохмаль, дозволяє в більшому обсязі використати накопичену в ньому енергію під час засвоєння в тонкому кишечнику, де він перетворюється на глюкозу, яка є найважливішим носієм обмінної енергії для худоби в процесі обміну речовин. До того ж покращення показника рН в рубці при згодовуванні худобі кукурудзяного крохмалю, порівняно із крохмалем зернових, забезпечує краще засвоєння сирової клітковини. У кукурудзяному силосі

Частка обхідного крохмалю у кукурудзяному силосі сягає 10-20%, у силосованому вологому зерні — 15-20%, а у висушеному зерні кукурудзи — 50-60%.

ПОТРЕБА І МАКСИМАЛЬНІ НОРМИ КРОХМАЛЮ ТА ЦУКРУ в раціоні дійних корів

Вид корму	Крохмаль і цукор ¹ у г/кг СР	Крохмаль у г/кг СР	Стойкий крохмаль у г/кг СР	Розщеплення в рубці ²	
				Дослід (Куртц і інші, 2009),%	Інформація НСТ, 2001, %
Зелена маса (>25% СР)	300	180	< 72	60-70	77
Силос (30-35% СР)	335	325	< 65	80-85	85-90
Силос із обгорнутими качанами	500	425	< 85	80-85	85
Зерно-стрижнева суміш	641	626	< 156	75-80	75
Силосоване подрібнене вологе зерно	700	690	< 138	80-85	75
Вологе зерно, силосоване з консервантами	700	690	< 207	75-80	75
Зерно, висушене при 80-100° С	715	695	< 348	50-55	58
Зерно, висушене при 100-120° С	715	695	< 417	40-45	58

¹ У перерахунку на сахарозу.

² Споживання корму 20 кг СР на голову на добу; прохідність 8 %; НСТ — Німецьке сільськогосподарське товариство (DLG).

Показник		Оптимум	Максимум
Крохмаль і цукор ¹	г/кг СР	240-260	280 ²
в т.ч. крохмаль	г/кг СР	200	220
	г/гол./добу	4500-5500	< 6000
в т.ч. цукор	г/кг СР	60-70	70
	г/гол./добу	1200-1400	< 1500
Стойкий крохмаль	г/гол./добу	800-1200	1500

¹ У перерахунку на сахарозу.

² У молочних стадах, де корови мають проблеми зі здоров'ям, фахівці рекомендують на одну голову не більше 200 г крохмалю і 60 г цукру.

Джерело: проф. доктор Манфред Хоффман, Контрольний союз Саксонії, Німеччина

Выжмите до последней капли

Levucell SC максимизирует ценность Вашего рациона

Levucell SC, *Saccharomyces cerevisiae* CNCM I-1077:

- Улучшает перевариваемость клетчатки.
- Стимулирует рубцовые бактерии и стабилизирует флору в рубце.
- Лимитирует риск ацидоза.

Официальный дистрибьютор в Украине

Триплекс

www.triplex.com.ua

LALLEMAND

Levucell SC Rumen Specific Yeast

Найвища
калорійність
кукурудзяного
силосу досягається
тоді, коли
вміст сухої
речовини
28-35%.

частка такого «обхідного» крохмалю сягає 10-20%, у силосованому вологому зерні — близько 15-20% та 50-60% у висушеному зерні кукурудзи. При цьому **в міру більшого досягання зерна спостерігається зростання частки крохмалю, який засвоюється не в рубці, а саме в тонкому кишечнику.** Хоча при цьому більш жорстке зерно треба обов'язково інтенсивніше подрібнювати.

Ці особливості кукурудзяного силосу обов'язково треба враховувати під час планування раціону. **Надлишок «стійкого» крохмалю (понад 1200 г на тварину щодня) спричиняє втрати поживних речовин.** Це пов'язано з тим, що коли такого крохмалю значно більше, його перетравність у тонкому кишечнику зменшується. До того ж здатність тонкого кишечника до засвоєння значної кількості глюкози обмежена. Не слід забувати і про те, що кукурудзяний крохмаль не тільки годує корову, а й формує поживне середовище для мікроорганізмів, які заселяють передшлунки, а відтак — використовуються ними як сировина для синтезу бактеріального білка. Саме тому деякі вчені вважають, що коли 1 кг сухої речовини кукурудзяного силосу містить 80 г сирого протеїну, вміст протеїну, який потім використав тварина, треба прирівнювати до 131 г, або такої ж його кількості, яка міститься у багаторічних бобових травах. Цей підрахунок ураховує вже наявний у кормі сирий протеїн та протеїн мікробіального походження, який рубцеві бактерії утворюватимуть із використанням крохмалю.

Добір гібридів кукурудзи

Кукурудза є важливим джерелом легкоперетравних вуглеводів. При цьому те, що її крохмаль погано розщеплюється, — це властивість тільки

сухого зерна. Крохмаль із кукурудзяного силосу й подрібненого силосованого кукурудзяного зерна розщеплюється так само, як і з інших зернових. Тому практики вважають, що згодовування великих порцій кукурудзяного силосу з високим умістом крохмалю може призводити до ацидозу. Коли неперетравлений крохмаль навантажує організм, це спричиняє не тільки меншу засвоюваність поживних речовин, а й збільшує навантаження на печінку та навіть може стати причиною того, що в молоці стає більше соматичних клітин. У таких корів спостерігається загальне ослаблення організму, погіршується імунітет. Слід пам'ятати, що гібриди кукурудзи з високим умістом крохмалю не обов'язково мають найкращі показники перетравності. Коли в силосі багато крохмалю і мало клітковини, це обмежує використання такого силосу в раціоні й потребує додавання балансуєчих компонентів, яким може бути, наприклад, трав'яний силос. Треба мати на увазі, що корова споживає обмежену кількість сухої речовини. При цьому вміст крохмалю в кукурудзяному силосі може бути в межах 30-40% на кілограм сухої речовини. Відповідно, балансування іншими кормами має враховувати можливості корови споживати корми, а також наявність тих чи інших компонентів.

Оцінювати різні гібриди кукурудзи за максимальним умістом крохмалю, як головним критерієм, також невірно. Вже максимум крохмалю корови отримують із силосу при його вмісті 320-350 г на 1 кг сухої речовини. Звичайно, при цьому треба використовувати найпридатніші для силосування сорти. Тому якщо кукурудзяний силос є основним чи єдиним грубим компонентом раціону, то збирання кукурудзи в оптимальній фазі стиглості стає

ще важливішим, інакше збалансувати раціон без шкоди для здоров'я тварин буде нелегко. До того ж ефективність згодовування кукурудзяного силосу з гібридів, багатих крохмалем, значною мірою залежить від типу раціону.

Якщо частка силосу в сухій речовині всього раціону перевищує 60%, то для приготування корму доцільно використовувати гібриди з помірним умістом крохмалю, але чітко стежити за показником перетравності силосу. Разом із тим, слід приділяти увагу структурованості раціону, не скошувати стебла надто високо та збалансовувати раціон за рахунок компонентів, бідних на легкоперетравні вуглеводи. **Для балансування також варто використовувати корми, що містять удосталь клітковини — наприклад, сухий жом або кукурудзяне зерно з високою часткою крохмалю, який залишатиметься в рубці стабільним.**

Якщо ж частка кукурудзяного силосу не перевищує 50%, доцільніше використовувати гібриди кукурудзи з високим умістом крохмалю. Але скошувати кукурудзу вище, щоб отримати концентрованіший вміст крохмалю, також не варто, інакше може виникнути нестача структурної клітковини. При збалансовуванні таких раціонів можна використовувати компоненти зернових, які містять легкоперетравні вуглеводи. Відповідно, склад раціону визначатиме, який саме гібрид кукурудзи краще обрати для приготування силосу.

Оптимальний час збирання

Слід зауважити, що не кожен кукурудзяний силос однаково корисний і поживний. Все залежатиме від гібриду, термінів збирання й фази стиглості. Необхідно також знати, що «захищені» властивості кукурудзя-

ний крохмаль набуває тільки на стадії молочно-воскової-воскової стиглості. Тоді вологість кукурудзяної маси зазвичай 67-70%, а тому корм не перекисає. До того ж правильні терміни збирання кукурудзи на силос дозволяють отримати оптимальний баланс між умістом крохмалю в зерні та якістю вегетативної частини рослини. Найкращий час збирання — з початку набуття та досягнення середньої стадії молочно-воскової стиглості. На цьому етапі зерно ще дуже легко подрібнювати до 6-8 мм. Також практика свідчить, що зерно пізніших стадій стиглості дрібнити значно важче, а тому крохмаль, який воно містить, корови перетравлять не повністю. **Разом із тим надлишок неперетравного крохмалю, який потрапляє до товстого кишечника, сприятиме розвитку клостридій, які уражатимуть вим'я чи ратиці.** Через це фракція подрібнення зерен у силосі повинна залежати від стиглості зерна. Якщо кукурудзу зібрали молочно-воскової та до початку настання воскової стиглості, зерно можна плющити. Якщо ж воно досягло середньої стадії воскової стиглості — його подрібнюють, зазвичай розколюючи навпіл. А от коли зерно достигло ще більше — його подрібнюють мінімум до половинок, а краще ще дрібніше.

Час збирання кукурудзи позначається не тільки на її врожайності, а й на подальшій якості корму. Слід пам'ятати, що частка сухої речовини в качанах, перш ніж вони досягають воскової стиглості, збільшується поступово. **Отже, на відміну від інших кормових рослин, передовсім кормових трав, поживна цінність кукурудзи з дозріванням стає більшою, а не меншою.** Кукурудза з середньою часткою качанів до кінця

стадії воскової стиглості накопичує 28-30% крохмалю і близько 10% цукру, який потім, під час силосування, частково буде втрачено, бо в процесі бродіння він перетвориться на органічні кислоти.

Надто пізнє збирання кукурудзи на силос також небажане, бо тоді її стебла пересохнуть, що зменшить поживність та ускладнить силосування. **Найвища калорійність кукурудзяного силосу досягається тоді, коли вміст сухої речовини 28-35%.** Якщо її більше 35%, енергетична цінність стає меншою, оскільки тварини гірше засвоюють стебла й листя. Під час дозрівання фотосинтез стає дедалі повільнішим, тому середній вміст сухої речовини повністю залежить від качана, який дуже швидко висихає. Порівняно з ним, стебла й листя сохнуть повільніше, відповідно до волого-температурних умов, а вміст крохмалю менш ніж за два місяці збільшується до приблизно 30% у сухій масі. Кукурудза з більшою часткою качанів має не тільки вищий рівень енергії, у ній збільшення частки сухої речовини й енергії триває довше, в результаті чого підвищується її ефективність. На частку качанів у загальному обсязі сухої речовини на фазі формування зерна припадає близько 15%, на стадії молочної стиглості — 28%, молочно-воскової — 38%, а при досягненні воскової стиглості — 52%. Поряд із цим, під час досягання поживні речовини мігрують зі стебел і листя до зерна. Через це на стадії молочної стиглості вміст енергії в качанах тільки на 20% вищий, ніж у листі й стеблі, на етапі молочно-воскової — на 30%, а воскової — на 45%.

Зерно сучасних гібридів, які забезпечують інтенсивніше накопичення крохмалю й повільне дозрівання вегетативної частини рослини при

загальному вмісті сухої речовини на рівні 35%, досягає вмісту сухої речовини близько 65%. Такі гібриди дають можливість подовжити період збирання на 2-3 тижні. Втім, такі посіви доцільно залишати для отримання зерна. Крім того, затримка зі збиранням кукурудзи всього на два тижні, коли зерно вже повністю дозріло, спричиняє недоотримання близько 15% кормової поживності. До того ж **силос із пізно зібраної кукурудзи гірше ущільнюється. А ще гігієнічні властивості корму погіршуються через можливе зараження фузаріозом, що може зробити корми токсичними.** Таким чином, головне завдання — обрати оптимальний час для збирання кукурудзи на силос як із міркувань найкращої поживності корму, так і для легкого силосування й збереження здоров'я тварин. ●

Якщо частка силосу
в раціоні перевищує
60% СР, то доцільно
використовувати
гібриди з помірним
умістом крохмалю,
якщо не більше
50% — гібриди
з високим умістом
крохмалю.

ХТО ПІКЛУЄТЬСЯ...

... чи отримаєте Ви найкращі результати від Ваших корів?

Як експерти у молочному фермерстві, ми вважаємо, що Вам буде дуже цікаво дізнатися про результати останніх досліджень стосовно революційної протеїнової технології для молочних корів. Особливо, коли Ви дізнаєтесь, що ці дослідження показали позитивний вплив на збільшення виробництва молока і покращення фертильності. Випробування також продемонстрували зниження втрат азоту і скорочення загального відсотку сирого протеїну в раціоні.

Ми вважаємо, що Вам буде цікаво дізнатися назву цієї революційної технології. Цей продукт має назву – DEMP.

Спіраючись на 30 років досліджень, разом із DEMP Ваше поголів'я вже отримає переваги від компанії Оллтек.

Отже, хто піклується про здоров'я Ваших корів та збільшення прибутку?

Пам'ятайте – це

ДП «Оллтек-Україна» | вул. Іллінська 8 | 04070, м. Київ | Україна
Тел.: (044) 494-40-81 | Факс: (044) 494-40-82
Alltech.com/ukraine | AlltechNaturally | @Alltech

ВИКОРИСТАННЯ ПИВНОЇ ДРОБИНИ ЯК ДОДАТКОВОЇ СИРОВИНИ ПІД ЧАС ЗАГОТІВЛІ СИЛОСУ

**Микола Кривенок,
Ігор Ільчук,**
*доценти кафедри годівлі
тварин та технології кормів
ім. П.Д. Пшеничного,
Національний
університет біоресурсів і
природокористування;*

Свєн Ірхін,
*головний технолог
ТОВ «Цитрон-агро»*

Упровадження нових промислових технологій в українському тваринництві потребує вивчення низки питань. Зокрема щодо підвищення ефективності використання кормових ресурсів. Оскільки в структурі собівартості продукції тваринництва 55-85% припадає саме на корми, пошук шляхів ефективного їх використання є дуже актуальним.

..... **таблиця 1**
ХІМІЧНИЙ СКЛАД
свіжої пивної дробини, г/кг

Вода	Суха речовина	Сира зола	Сирий протеїн	Сира клітковина	Сирий жир	БЕР	Кальцій	Фосфор
767,1	232,9	11,9	58,0	39,0	17,0	107,0	0,5	1,1

..... **таблиця 2**
ХІМІЧНИЙ СКЛАД
консервованої пивної дробини, г/кг

Волога	Суха речовина	Сира зола	Сирий протеїн	Сира клітковина	Сирий жир	БЕР	Кальцій	Фосфор
754,3	245,3	12,1	66,2	49,5	28,5	89,4	0,10	1,64
0	100	49,4	269,5	201,4	116,0	363,8	0,40	6,69

Одним із напрямів зменшення собівартості продукції тваринництва й підвищення ефективності використання кормів є застосування під час годівлі інгредієнтів, дешевших порівняно з традиційними — з повною або частковою заміною останніх. Замінниками можуть бути відходи пивоварного виробництва — солодові паростки та пивна дробина як натуральної вологості, так і висушені до 15–20%.

Пивну дробину та відходи пивоварного виробництва використовують для годівлі тварин відтоді, відколи з'явилося пиво. Проте тут є певні труднощі. Забезпечити безперебійні поставки свіжої пивної дробини для систематичного її використання можуть лише окремі сільськогосподарські підприємства, розташовані переважно поблизу пивзаводів.

А ще виробництво дробини є сезонним, бо таким є і саме виробництво пива. Його пік майже на всіх підприємствах країни припадає на літо. Тоді й відходів виробництва стає більше. Це, у свою чергу, створює певні труднощі для виробників у сенсі ефективної реалізації пив-

Пивна дробина
за 77% вологості
містить достатньо
багато поживних
речовин, хоча
співвідношення
між кальцієм і
фосфором
становить 0,5.

ної дробини натуральної вологості. Висока вартість енергоносіїв значно здорожчує її висушування до 15–17%, а значить, ускладнює її реалізацію як концентрованого корму. Тому вирішити цю проблему можна, консервуючи свіжу або частково зневоднену (до вологості 70–60%) пивну дробину, а також додаючи до неї сухішу сировину рослинного походження.

У результаті численних досліджень співробітники кафедри годівлі тварин та технології кормів ім. П.Д. Пшеничного НУБіП України встановили можливість використання пивної дробини натуральної вологості (77%) як компоненту у складі силосованої маси з трави конюшини

та пшеничної соломи (хімічний склад пивної дробини див. у [табл. 1](#)).

Силосовану масу закладали в типову силосну траншею, облицьовану залізобетонними плитами, з дотриманням усіх технологій силосування.

Співвідношення між компонентами визначали за квадратом Пірсона таким чином, щоб остаточно вологість силосної маси була на рівні 70%.

Як консервант до силосної маси додавали розчин культури молочнокислого стрептокока (АМС) з титром 100 млрд. на 1 л робочого розчину.

Розчин консерванту вносили в силосну масу за допомогою переносного розприскувача ранцевого типу марки ОРР-1А Ера.

Закваски бактериальные

для силосования кукурузы, трудносилосуемых культур, влажного зерна.

000 "Цитрон-Агро"

(0652) 783-029, (050) 239-77-26, e-mail: citron-agro@ukr.net

Енергетична
поживність силосу
з пивної дробини,
конюшини
і соломи –
0,19 к. од.

Під час досліджень учені також визначили поживність консервованої пивної дробини натуральної вологості (77%) з додаванням препарату АМС після піврічного зберігання у скляних резервуарах (табл. 2 на ст. 70 і 3 на ст. 72).

Отримані результати свідчать, що пивна дробина за 77-процентної вологості характеризується достатньо високим рівнем поживних речовин, хоча співвідношення між кальцієм і фосфором на рівні 0,5, що необхідно враховувати при формуванні раціонів.

Результати досліджень також свідчать, що в консервованій дробині через півроку з початку консервування збереглася достатня кількість поживних речовин. Також вона має достатньо високу енергетичну цінність, навіть дещо більшу порівняно з кукурудзяним силосом.

Відомо, що під час силосування вологої пивної дробини, щоб зробити масу сухою, до силосу можна додавати солому, полову чи зелену масу злакових або бобових культур.

Під час наших досліджень ми виготовляли силос у співвідношенні дробини, зеленої маси і пшеничної соломи 80:80:15 відповідно.

Силосну траншею заповнювали почергово похилими шарами, починаючи з торця. Масу заклали так, щоб довжина щоденно заповненої частини траншеї була не менше 4-6 м, що відповідає 100-180 т корму. Ущільнювали масу постійно, одночасно з заповненням траншеї. Щоденно наприкінці робочого дня закладену й ретельно ущільнену дробину вкривали полотнищем, склеєним зі смуг поліетиленової плівки. Для зручності його спершу скручували в рулон, а потім розмотували в міру заповнення траншеї. Згори на полотнище впоперек траншеї вкладали другий шар плівки зі смуг із перекриттям 10-15 см, а потім — шар тирси.

У такій послідовності ущільнення й закриття закладеної дробини повторювали щоденно до цілковитого заповнення траншеї. Тривалість заповнення траншеї — 9 діб.

Найважливішою умовою збереження поживних речовин консервованої пивної дробини є дотримання технології закладання, а також технологічних термінів.

Через тридцять днів ми взяли проби силосу і визначили його хімічний склад (табл. 4).

Уміст сирих протеїну й жиру в цьому силосі виявився меншим, порівняно з консервованою пивною дробиною, адже до силосу додавали пшеничну солому.

Енергетична поживність силосу з пивної дробини, конюшини і соломи – 0,19 к. од.

Отже, за допомогою пивної дробини, як додаткової сировини, а також культури молочнокислого стрептокока як консерванта при закладанні силосу з культур, що погано силосуються, отримуємо якісний корм. Це відбувається завдяки швидкому зброджуванню цукрів, що містяться в пивній дробині, до молочної кислоти.

Така технологія дає змогу використовувати пивну дробину для годівлі тварин раціональніше та незалежно від пори року. ●

таблиця 4
ХІМІЧНИЙ СКЛАД
силосу з конюшини, соломи та пивної дробини

Волога	Суша речовина	Сура зола	Сирий протеїн	Сура клітковина	Сирий жир	БЕР	Кальцій	Фосфор
74,5	25,5	1,6	3,1	6,7	0,6	10,1	0,2	0,1

таблиця 3
ЕНЕРГЕТИЧНА
ЦІННІСТЬ
консервованої
пивної дробини

Показники поживності	Суша речовина, відсоток	
	23	100
Кормові одиниці	0,27	1,08
Енергія, МДж: валова	5,28	21,47
обмінна	2,99	12,18
чиста лактації	1,79	7,30

на правах реклами

ПІДІБРАТИ Й СПРЕСУВАТИ

У журналі «Молоко і ферма» №1 за лютий 2013-го року ми розповідали про використання модельного ряду косарок від John Deere під час заготівлі сінажу. Сьогодні ми розповімо про агрегати для підбору й пресування кормової маси.

Після того, як сіно висушено та зібрано у валки, час переходити до наступного етапу заготівлі кормів — тюкування. При цьому слід подумати над тим, які тюки будуть необхідні. Чи це будуть малогабаритні прямокутні тюки масою до 45 кг, чи великі круглі рулони, які можуть заважити і до тонни. Від цього залежатиме вибір необхідної техніки. У своєму арсеналі John Deere має один із найширших портфоліо прес-підбирачів у світі, тому можна підібрати техніку для будь-якого господарства.

Тюковий прес-підбирач моделі 359 — це компактний агрегат, який дозволяє пресувати тюки невеликого розміру (36x46 см) з високим ущільненням. Їх легше роздавати на корм, складувати та транспортувати, а рослинна маса краще зберігає свої якості. Конструкція підбирача та подавального шнеку забезпечує високу ефективність та низькі втрати рослинної маси.

Прес-підбирачі John Deere моделі 623 з камерою пресування постійного об'єму виготовляються у двох модифікаціях: 623 MultiCrop та 623 для силосу. Камера моделі 623 MultiCrop призначена для важких умов роботи, вона оснащена сімома рифленими вальцями з ланцюговим конвеєром. Модель 623 для силосу особливо ефективно працює на делікатних культурах. Її камера пресування має 17 сталевих вальців, що дозволяє впоратися з найважчими валками. При цьому повітря, яке може призвести до псування силосу, усередину рулону не потрапляє. Залежно від потреби діаметр рулонів можна регулювати від 1,25 до 1,35 м. Прес-підбирачі моделі 623 оснащуються підбирачами RotoFlow або MaxiCut. Останній може підбирати кормову масу на силос, яка складається з частинок соломи від 40 до 140 мм.

Хороших результатів можна досягти з прес-підбирачами моделі 852 з камерою змінного об'єму. Вони оснащені зубцевим подавальним пристроєм високої пропускної здатності шириною 2,0 м. За рахунок малого діаметру він швидко просуває масу вперед до камери пресування, що впливає на вищу якість рулонів та ефективність роботи. Прес-підбирач моделі 852 дозволяє укладати солому, сіно та траву у рулони діаметром від 0,6 до 1,55 м.

Великі рулони — заввишки 1,5 м та завширшки 1,8 м, — дозволяють зробити сінозаготівлі. Усередині міцної конструкції — незалежна прес-камера з новаторською системою швидкого викидання. Щойно рулон спресовано, машина викидає його за 5 секунд!

Продовження у наступному номері журналу. ●

Ростислав Панічев

МІКСЕР-КОРМОРОЗДАВАЧ — БЕЗАЛЬТЕРНАТИВНЕ РІШЕННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ГОДІВЛІ ХУДОБИ, ТА ЯК НЕ ПОМИЛИТИСЯ З ЙОГО ВИБОРОМ?

Леонід Подобед,

доктор сільськогосподарських наук, професор,
головний науковий співробітник Інституту тваринництва УААН

Епоха міксерів-кормороздавачів розпочалася у Європі з середини ХХ ст. і набула максимальних обертів у першому десятилітті століття нинішнього. Зрозуміло, що без засобів мобільного приготування раціону для жуйних сподіватися на ефективну годівлю з мінімальними технологічними витратами просто неможливо. Сьогодні на ринку представлені міксери-кормороздавачі більш як 20 відомих світових фірм, однак щоб чітко уявити можливості пропонованої техніки й зіставити їх із необхідними параметрами й вартістю, слід уявити, за якими показниками правильно оцінювати роботу кормороздавача.

Головна характеристика сучасного міксера-кормороздавача — це здатність дати на виході максимально однорідну за складом суміш, яка б відповідала розрахунковому раціонові. Суміш тестується за цими показниками кількома способами. На наш погляд, зручна й достатньо точна система, запропонована лабораторією IOWA TESTING LABS, Іс (США) (2009).

Ця система формує стандартний раціон жуйних з обов'язковим введенням у нього кухонної солі. Компоненти раціону завантажуються в бункер кормороздавача в кількості, відповідній параметрам завантаження, подрібнюються й перемішуються за рекомендаціями заводу-виробника, після чого відбирається 10 проб готової суміші з різних місць агрегату. У кожній пробі визначається концентрація солі (хімічний аналіз досить простий), потім обчислюється середнє значення й розраховується розкид показників у процентах від середнього. Залежно від коефіцієнта розкиду роблять оцінку роботи агрегату (див. табл. 1).

Чому однорідність змішування є визначальною у роботі міксера?

По-перше, ідеальне споживання кормової суміші коровами можливе тільки при максимальній однорідності суміші. Доведено, що завдяки досягненню такої однорідності можна знизити рівень залишків корму в годівницях і на кормовому столі з 25 до 4-6% від заданої кількості. Відповідність розрахункового раціону фактичному споживанню — необхідна умова мінімізації витрат корму на одиницю продукції. Ось тому чим менше залишків на кормовому столі, тим вища ефективність годівлі й нижчі витрати корму на одиницю продукції.

По-друге, однорідність суміші — це ще й головна фізіологічна умова нормальної годівлі корови. Споживаючи суміш, стабільну за складом протягом певної фази лактації, корова встановлює стійкий гомеостаз надходження поживних речовин в організм і налагоджує надійний механізм утворення молока. Це запорука високої ефективності годівлі й водночас збереження здоров'я тварин і запобігання порушенням обміну речовин.

По-третє, показник однорідності одержуваної суміші за процентом розкиду (табл. 1) інтегруючий. Він передусім залежить від ступеня подрібнення окремих компонентів, особливо грубих. Чим вищий цей ступінь, тим швидше досягається оптимальний коефіцієнт розкиду. Якщо міксер подрібнює грубі компоненти недостатньо й у готовій суміші показник довговолоконистих часток (менше 5 см) нижчий, ніж 18-20%, добитися однорідності, яка б відповідала оцінкам «супер» і «добре», практично не можна.

Крім однорідності змішування й ступеня подрібнення часток, важливими для міксерів вважаються й деякі інші характеристики.

Міксер-кормороздавач — механізм досить дорогий. Отже, необхідно, щоб він міг годувати все поголів'я ферми чи комплексу. На більшості вітчизняних молочних ферм молодняк і дорослу худобу тримають у різних технологічних умовах (прив'язно і безприв'язно). Тому потрібно, щоб міксер міг безперешкодно роздати корм за будь-якої конструкції (висоти) годівниці й на кормовий стіл. Більше того, розміри кормороздавачів

на правах реклами

мають уписуватися в ширину кормових проходів і висоту дверей корівників старої конструкції.

Треба звернути увагу і на швидкість обертання робочих механізмів і можливість її зміни залежно від складу раціону й виробничої ситуації. З цією метою передові міксери мають спеціальні редуктори, що забезпечують диференціювання швидкості обертання робочих органів.

Треба враховувати і те, яким трактором і за яким принципом може агрегатуватися міксер з погляду енергозбереження, витрат паливно-мастильних матеріалів. У міксер має бути встановлений зручний для користування і надійний механізм зважування.

Отже, вибираючи міксер, слід враховувати такі його характеристики:

■ Максимальна однорідність подрібнення й змішування з відхиленням від середньої величини в межах 10-20%.

■ Здатність агрегату подрібнювати великогабаритні тюки грубого корму без додаткових операцій з їх розгортання й розуцільнення.

■ Достатнє подрібнювання грубих компонентів — наявність волокнистих часток розміром менше 5 см не менше 20%.

■ Висока (регульована) швидкість приготування однорідної суміші.

■ Можливість подрібнення й змішування кореневульбоплодів, баштанних, уведення рідких компонентів (меласи, барди, свіжого жому тощо).

■ Універсальність роздачі корму: для будь-якого типу й висоти годівниць і одночасно на кормовий стіл; придатність міксера для роботи в умовах вузькогабаритних корівників і телятників.

■ Придатність міксера для експлуатування з тракторами середньої потужності.

■ Захист різально-змішувального механізму від деформування випадковими чужорідними предметами.

■ Достатній дорожній просвіт при високій стійкості агрегату до перекидання.

■ Простота конструкції, надійність зважувального обладнання і довговічність.

Коли міксер відповідає зазначеним параметрам, ваш вибір можна вважати правильним. ●

таблиця 1

ОЦІНКА РОБОТИ МІКСЕРА ЗА ПОКАЗНИКОМ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗМІШУВАННЯ

Відсоток розкиду даних	Оцінка роботи міксера	Рекомендації з виправлення ситуації
< 10%	Супер (відмінно)	Міксер з оптимальним параметром.
10-15%	Добре	Характеристики міксера не відповідають регламентованим параметрам тривалості змішування. Необхідно збільшити тривалість змішування на 25-30% і тільки після цього оцінити ефективність роботи агрегату.
15-20%	Погано	Збільшити тривалість змішування на 50%. Зменшити рівень заповнення змішувача і ще раз оцінити ефективність його роботи.
> 20%	Катастрофа	Однозначно шукати нормальне устаткування іншого постачальника.

ТЕХНИКА ДЛЯ КОРМЛЕНИЯ И СОДЕРЖАНИЯ КРУПНОГО РОГАТОГО СКОТА

ХОЗЯИН

СОЗДАЕМ ДЛЯ ВАШИХ РЕАЛИЙ

Кормораздатчики с горизонтальным расположением шнеков

ИСКР-12 (объем 12м³)
ИСКР-15 (объем 15м³)
ИСКР-12Г (объем 12м³)
с грейферным погрузчиком (до 350 кг)
ИСКР-12Ф (объем 12м³)
с загрузочной фрезой

Кормораздатчики с вертикальным расположением шнеков

СРК-6В (объем 6м³)
СРК-11В (объем 11м³)
СРК-12В (объем 12м³)
СРК-14В (объем 14м³)
СРК-16В (объем 16м³)
СРК-18В (объем 18м³)
СРК-21В (объем 21м³)

Разбрасыватели-выдуватели соломы на подстилку КРС

РВС-1500 (на 2 рулона)
РВС-1500Д (с двойным измельчением)
РВС-2500 (на 3 рулона)

Разбрасыватели органических удобрений многофункциональные

Полуприцепы самосвальные ковшовые тракторные

РОУМ-20С (для перевозки зеленой массы)

ПСКТ-15

СДЕЛАНО В БЕЛАРУСИ

ЗАПАГРОМАШ

220125, Минск
ул. Острошицкая, 8

ОТДЕЛ ПРОДАЖ

тел. +375 17 283 89 89
факс +375 17 283 89 99

СЛУЖБА СЕРВИСА
ОТДЕЛ
ЗАПАСНЫХ ЧАСТЕЙ

тел.: +375 17 344 73 99
+375 17 344 71 99
т./ф. +375 17 299 67 43

+375 29 606 40 64
+375 29 624 90 06
+375 29 625 30 08

www.hozain.com

+800-500-858
бесплатный звонок по Украине

Дилеры и сервисные центры в Украине

ЧАО «ЭКОПРОД»

85700, Украина,
Донецкая обл., г.Волноваха,
ул.Ленина, 6В

+38-062-341-15-32;
341-15-33

ООО «АГРОТЕХНИКА"
"АГРОТЕХНИКА"

67667, Украина, Беляевский,
п.г.т. Хлебодарское,
Тираспольское шоссе, 41
+38-048-77-88-255;
77-88-367; 77-88-365

ООО "Донснбазхид"

ДОНСНАБ-ЗАХІД

79037, Украина, г.Львов,
ул. Б. Хмельницкого, 212
+38-0322-42-29-50

ЧП «Феникс Агро»

FenixAgro

20300, Украина,
Черкасская, обл. г. Умань,
ул. Большевицкая, 1
+380-4744-4611

ХОЛІН

ЯК НЕОБХІДНА РЕЧОВИНА ДЛЯ ДІЙНИХ КОРІВ

Рік Р. Грумер,
університет штату Вісконсін

Численні дослідження було проведено для вивчення впливу захищеного від розпаду в рубці холіну на дійних корів, і тепер потрібно оцінити результати й визначити, наскільки холін необхідний у раціонах цих тварин

Холін — необхідна речовина для багатьох видів тварин: наприклад, пацюків, мишей, собак, свиней, морських свинок, птахів і лососевих. Холін часто називають вітаміном, однак він не підпадає ні під одне класичне визначення вітамінів. Він не є кофактором у ферментних реакціях. Може бути вироблений самостійно в організмі тварини і затребуваний у значно більших кількостях порівняно з вітамінами. Властивість організму виробляти холін не означає, що він є замінною поживною речовиною.

Симптоми нестачі холіну — знижені прирости, ослаблена функція нирок та ожиріння печінки.

Холін важливий для нормальної роботи всіх клітин організму. В біологічних системах він в основному міститься у формі фосфатидилхоліну, де фосфоліпід є складовим усіх клітинних мембран і ліпопротеїнів, які виконують функцію транспортування жирів через систему кровообігу. Холін також є джерелом метильних груп, і у зв'язку з цим дає змогу заощаджувати метіонін і взаємодіяти з іншими поживними речовинами, які регулюють обмін сполук карбону (наприклад, фолати). Він також входить до ацетилхоліну, який виконує важливу роль нервовотрансмітера.

У 2001 році Національна рада з досліджень США (National Research Council, NRC) у своїх рекомендаціях з годівлі зазначила, що «стосовно потреб у холіні корів на різних етапах лактації й сухостою слід провести ретельні дослідження, бо достатнього досвіду поки що не накопичено».

З того часу в годівлі молочних корів проведено велику кількість досліджень для оцінки ефективності згодовування коровам холіну, захищеного від розпаду в рубці. Частину до-

слідів провели на коровах у транзитний період — від сухостою до доїння. Завдяки цим дослідженням ми можемо оцінити, чи варто ставитися до холіну як до необхідної поживної речовини в раціонах корів.

Біологія корови в транзитному періоді

Кілька досліджень показали, що близько 50-60% корів під час транзитного періоду мають сильно виражене ожиріння печінки (Bobe et al., 2004). Оскільки ожиріння печінки є класичним симптомом нестачі холіну, слід поставити питання: чи відчувають корови в такий період цю нестачу?

Під час отелення в гормональному статусі тварини відбуваються істотні зміни, спрямовані на мобілізацію жирів із тілесних запасів. Унаслідок цих змін утворюються неестерифіковані жирні кислоти (НЕЖК), рівень яких підвищується у 5-10 разів порівняно з періодом до отелення (Grummer, 1993). Рівень НЕЖК залишається високим, хоча й меншою мірою, протягом роздою, коли в корів спостерігається негативний енергетичний баланс.

Концентрація НЕЖК і приплив крові — два найважливіші фактори, які впливають на поглинання НЕЖК печінкою. Добове поглинання жирних кислот печінкою зростає в 13 разів у перші дні після отелення — зі 100 до 1300 г (Reynolds et al., 2003).

Не всі жирні кислоти, поглинуті печінкою, відкладаються і стають причиною її ожиріння. Однак у ході одного з досліджень (Drackely, 2001) було встановлено, що під час піку рівня НЕЖК у крові приблизно 600 г НЕЖК можуть зберігатися в печінці протягом 24 годин, що відповідає підвищенню рівня жиру в печінці на 6-7%. Для довідки: якщо рівень жиру в печінці більший за 5%, то таке ожиріння класифікується від помірного до важкого.

Важливо розуміти, що різко підвищуване поглинання НЕЖК печінкою є нормальною функцією обміну речовин у корів транзитного періоду, а не стосується виключно жирних корів чи тих, яких неправильно годують або погано утримують.

Найбільш бажаним перетворенням жирних кислот, що потрапляють у печінку, могла б бути повна окисація. Завдяки їй відбувалося б вивільнення енергії, необхідної для печінки або реестерифікованих катіонів, і виведення їх із печінки у формі тригліцеридів як частини ліпопротеїнів низької густини (ЛПНГ).

Окисація підвищується у транзитний період, тому що в цей час у печінці відбувається дещо більше процесів обміну речовин. Однак цього недостатньо, щоб покрити підвищене поглинання НЕЖК печінкою. Проведені в університеті штату Вісконсін (Kleppe et al., 1988) й університеті штату Мічиган (Pullen et al., 1990) дослідження довели, що жуйні мають знижену можливість для виведення жиру з печінки у формі ЛПНГ порівняно з нежуйними. Цей факт, а також нездатність підвищувати окисацію жирних кислот, спричиняють ожиріння печінки в корів у транзитний період при підвищеному рівні НЕЖК у крові.

на правах реклами

Обмежувальним чинником для виведення ЛПНГ з печінки є нестача холіну. У численних дослідженнях на багатьох видах тварин з використанням цілої низки дослідних методів було доведено, що існує залежність між виведенням із печінки ЛПНГ та рівнем утворення фосфатидилхоліну (Cole et al., 2011). У зв'язку з цим робимо висновок, що тварини з нестачею холіну набагато більше схильні до утворення жирної печінки (мал. 1).

Atkins та ін. (1988) довели, що руйнування холіну в дійних корів відбувається головним чином у рубці, і тільки мала частина його доходить до тонкого відділу кишечника й засвоюється там. Таким чином, жуйні дуже залежать від власного синтезу холіну, що приводить до наступного запитання: достатню кількість холіну виробляє організм корови у транзитний період чи слід поставити холін тваринам додатково?

Найбільш ранні дослідження щодо значення холіну в годівлі молочних корів показали, що його нестача призводить до утворення жирної печінки під час отелення (Grummer, 1993). Вагоміші аргументи наведено в пізніших дослідженнях, і вони свідчать про зниження прояву жирної печінки, коли коровам згодовують захищений від розпаду в рубці холін (Cooke et al., 2007; Zom et al., 2011).

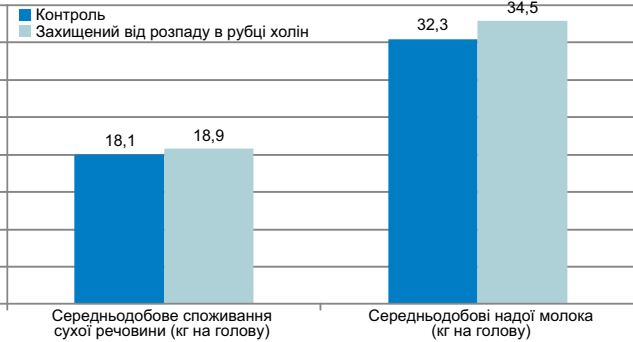
Lima та ін. (2011) помітили зниження випадків клінічного кетозу, маститів і захворюваності при годівлі корів холіном, захищеним від розпаду в рубці, починаючи з 25-го дня до отелення й 80 днів після нього. Вже давно є підтвердження, що накопичення жиру в печінці негативно впливає на плідність тварин (Bobe et al., 2004). Також було помічено, що при використанні захищеного від розпаду в рубці холіну поліпшується запліднюваність уже під час першого запліднювання (Oelrichs et al., 2004; Lima et al., 2007).

У тринадцяти новітніх дослідженнях (Grummer and Crump, unpublished) при використанні холіну, захищеного від розпаду в рубці, для корів у транзитному періоді було поліпшено середньодобові надії на 2,5 кг на голову під час лактації й підвищено споживання сухої речовини на 0,8 кг на голову за добу (графік 1). Усі дослідження свідчать, що покриття нестачі холіну в корів не тільки знижує рівень жиру в печінці, а й підвищує економічно важливі показники продуктивності та здоров'я, що конче потрібно для успішного молочного скотарства.

Згодовування коровам під час транзитного періоду холіну в розрахунку на чисту речовину 15 г на голову на добу (при цьому холін повинен бути в ефективній формі, що захищає його від розпаду в рубці) скоротить класичні симптоми нестачі холіну й підвищить імунітет та продуктивність тварин. ●

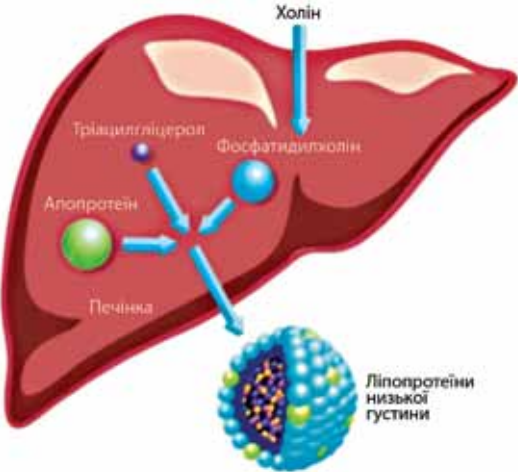
графік 1

РЕЗУЛЬТАТИ ТРИНАДЦЯТИ ДОСЛІДЖЕНЬ використання захищеного від розпаду в рубці холіну для корів транзитного періоду

малюнок 1

ОЗНАКИ НЕСТАЧІ ХОЛІНУ В КОРІВ у транзитний період

РЕАШУРЕ®
НЕРАСЩЕПЛЯЕМЫЙ ХОЛИН В РУБЦЕ
АКТИВНО ПОДДЕРЖИВАЕТ ПЕЧЕНЬ...

РЕАШУРЕ:

- ПОМОГАЕТ ПЕЧЕНИ БОЛЕЕ РАЦИОНАЛЬНО ИСПОЛЬЗОВАТЬ ЭНЕРГИЮ, ЧТО УМЕНЬШАЕТ КОЛИЧЕСТВО ИЗБЫТОЧНОГО ЖИРА, НАКОПЛЕННОГО В ПЕЧЕНИ
- ПОМОГАЕТ КОРОВАМ ОБЕСПЕЧИТЬ ПОЛОЖИТЕЛЬНЫЙ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИЙ БАЛАНС
- ОБЕСПЕЧИВАЕТ КОРОВ НЕОБХОДИМОЙ ЭНЕРГИЕЙ В ПЕРИОД РАННЕЙ ЛАКТАЦИИ

...ЧТО СПОСОБСТВУЕТ ДОЛГОСРОЧНОМУ
УЛУЧШЕНИЮ ЭНЕРГЕТИЧЕСКОГО
СТАТУСА ...

РЕАШУРЕ СПОСОБСТВУЕТ:*

СНИЖЕНИЮ СЛУЧАЕВ ПРОЯВЛЕНИЯ

КЕТОЗА НА -48%

СНИЖЕНИЮ СЛУЧАЕВ ВЫНУЖДЕННОГО

УБОЯ НА -43%

СОКРАЩЕНИЮ СЛУЧАЕВ СМЕЩЕНИЯ

СЫЧУГА НА -45%

УВЕЛИЧЕНИЮ НАДООБ МОЛОКА НА 1,8 кг

...И В РЕЗУЛЬТАТЕ УЛУЧШАЕТ
ПЛОДОВИТОСТЬ, ПРОИЗВОДИТЕЛЬ-
НОСТЬ И ЗДОРОВЬЕ ЖИВОТНОГО.

РЕАШУРЕ®
НЕРАСЩЕПЛЯЕМЫЙ ХОЛИН В РУБЦЕ

- Возможно использовать как в монокорме так и давать индивидуально

- Можно смешивать с любыми компонентами корма и протеиновыми добавками

* Результаты получены из опыта 20 исследований

Инновационные решения

Biochem

Feed Safety for Food Safety®

Биохем в Украине
Тел./факс +38(044)206-24-07
ukraine@biochem.net
www.biochem.net/ua

R на правах реклами

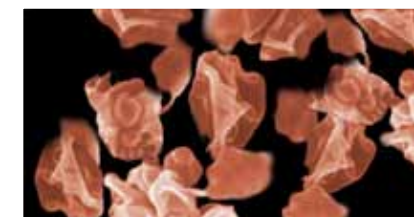
ПОВНИЙ АВТОЛІЗ ДРІЖДЖОВИХ КЛІТИН ДЛЯ МАКСИМАЛЬНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ ЖУЙНИХ ТВАРИН

фото 1

Автоліз, сухі дріжджі

фото 2

Автоліз, автолізовані дріжджі

Аня Ганнер,
спеціаліст із годівлі великої
рогатої худоби,
БІОМІН, Австрія;

Віталій Лохов,
генеральний директор,
БІОМІН Україна

Автоліз, або, як його ще називають, самоперетравлювання, означає розпад дріжджових клітин під дією власних ферментів. Для максимальної продуктивності тварин дріжджові клітини мають бути повністю автолізовані. Про повний автоліз свідчить максимальний рівень вмісту білка впродовж певного часу. Переваги використання дріжджів для годівлі молочних корів відомі вже понад століття. Дріжджі не лише покращують здоров'я тварин, а й підвищують продуктивність і молочність.

Нині у широкому вжитку є сухі дріжджі. Але їх застосування проблематичне, бо мікроорганізми рубця не можуть утилізувати інтактні клітини (фото 1). Це означає, що сухі дріжджі є поживним джерелом без функціональних властивостей.

На відміну від сухих, автолізовані дріжджі забезпечують розщеплення клітин, і їхні фрагменти легко утилізуються мікроорганізмами рубця (фото 2).

На графіку 1 зображена крива зростання білковості супернатанту завдяки належним умовам для автолізу грибків дріжджів із роду *Saccharomyces cerevisiae*.

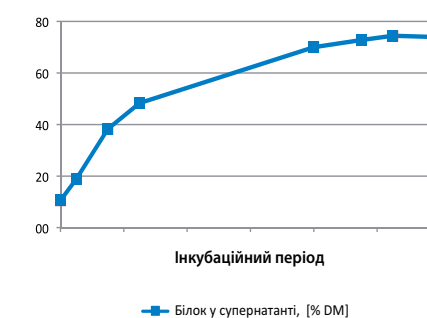
Належні умови для повного автолізу створюють саме автолізовані дріжджі.

Науково-виробнича компанія БІОМІН провела низку дослідів, щоб установити, наскільки доцільно використовувати автолізовані дріжджі в молочному скотарстві.

Пропонуємо вашій увазі результати одного з них.

графік 1

ЗРОСТАННЯ БІЛКОВОСТІ СУПЕРНАТАНТУ

Німеччина, 2012 рік

ПРЕДМЕТ ДОСЛІДУ: ефективність застосування автолізованих дріжджів Левабон® Румен Е для покращення показників споживання корму та продуктивності лактуючих корів.

Дослід проводили на 65 молочних коровах голштинно-фризької, коричневої швіцької та симентальської порід першої-сьомої лактації. Дослід тривав 90 днів.

Під час дослідів до раціону молочних корів експериментальної групи додавали автолізовані дріжджі — 15 г на голову щодня.

За результатами дослідів (табл. 1)

оцінювали параметри молочності та складу молока (відсоток жиру, білка). Поживна цінність молока відображена показником FPCM:

$$(0,337 + 0,116 \times \% \text{ жиру} + 0,06 \times \% \text{ білка}) \times \text{кг молока}$$

Як бачимо з графіка 2, при збагаченні раціону автолізованими дріжджами, молочна продуктивність корів зростає в середньому на 1,6 літра на корову за день. Позитивна динаміка спостерігається і щодо поживної цінності молока. Спад молочної продуктивності в лютому-березні пояснюється значними тем-

пературними коливаннями — від -20 до 25 градусів впродовж двох тижнів.

Підвищення вмісту білка в молоці свідчить про оптимізацію процесу перетравлення, внаслідок чого вивільняється більше енергії й покращується загальний стан здоров'я корів.

Отже, застосування автолізованих дріжджів ЛЕВАБОН® РУМЕН Е — це дієве інноваційне рішення для покращення перетравлення корму та засвоєння поживних речовин з метою оптимізації показників продуктивності молочних тварин, а значить — для успіху вашого бізнесу. ●

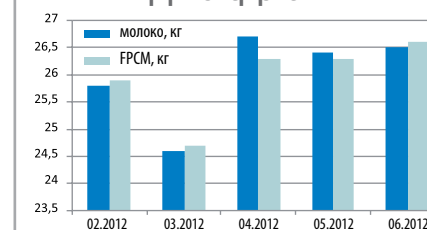
таблиця 1

ПОКАЗНИКИ ПРОДУКТИВНОСТІ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ГРУПИ

Період	Кількість корів	День лактації, середній показник	Виробництво молока, кілограми	Вміст жиру, відсоток	Вміст білка, відсоток	FPCM
02.2012	63	156	25,8	4,0	3,4	25,9
03.2012	64	147	24,6	4,1	3,2	24,7
04.2012	62	171	26,7	3,7	3,5	26,3
05.2012	64	173	26,4	3,9	3,4	26,3
06.2012	63	176	26,5	4,0	3,4	26,6

графік 2

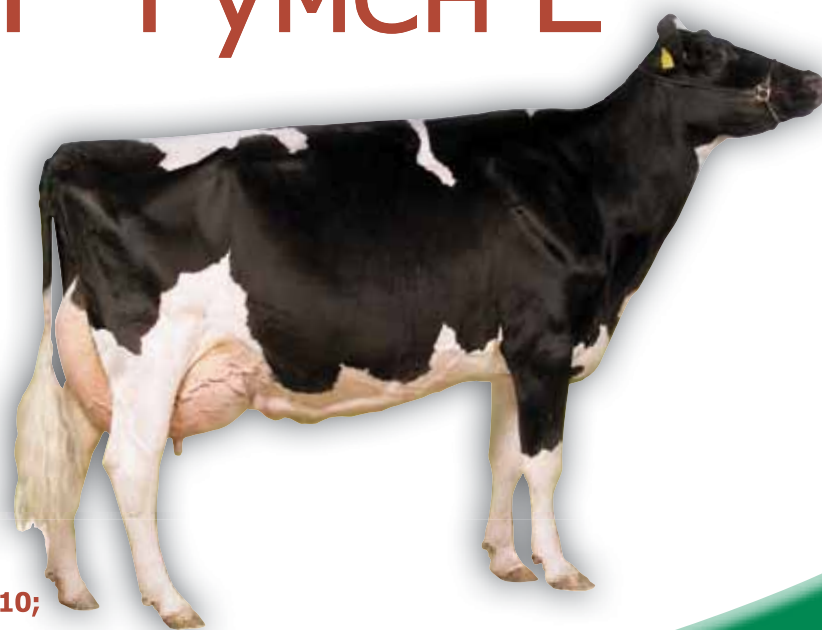
ПОЖИВНА ЦІННІСТЬ МОЛОКА ПРИ ВИКОРИСТАННІ АВТОЛІЗОВАНИХ ДРІЖДЖІВ

Левабон® Румен Е

автолізовані дріжджі

- стабілізація роботи рубця
- покращення перетравлення органічних речовини
- покращення показника конверсії корму

тел.: +380 44 360 18 81; +380 44 207 12 10;
e-mail: office.ukraine@biomin.net
www.biomin.net

Biomin®

Naturally ahead

фото: Wikipedia

ХВОРОБА ШМАЛЛЕНБЕРГА

В ЦИФРАХ І ФАКТАХ

(За матеріалами зарубіжних джерел)

Владислав Хансєв,

кандидат ветеринарних наук

Історія й поширення

Хворобу Шмалленберга, яка досі до кінця не вивчена й викликає чимало суперечок, уперше в Північній Європі описали влітку 2011 року. Тоді з'явилися повідомлення, що в німецьких дійних корів виникли ознаки лихоманки, анорексії, зменшувалася їх молочна продуктивність (до 50%), тварини худнули. Захворюваність стад була високою (20–70%) впродовж 2–3 тижнів, а хворі тварини за кілька днів одужували.

З листопада 2011-го року фермери почали повідомляти про аборти й народження мертвих плодів, що супроводжувалося дефектами плоду, переважно серед

овець, а також серед кіз і великої рогатої худоби.

Відтоді європейські ветеринари описали багато випадків захворювань великої рогатої худоби, овець, кіз та зубрів. Хворобу виявили в Німеччині, Нідерландах, Бельгії, Великобританії, Франції, Італії, Люксембурзі, Іспанії, Австрії, Ірландії, Швейцарії, Естонії, Швеції, Данії, Фінляндії, Північній Ірландії, Норвегії, Польщі. Географічно хвороба Шмалленберга охоплює понад 6500 ферм (www.farmersguardian.com). У вересні 2012-го року з Австрії до Казахстану завезли 722 голви великої рогатої худоби, в яких під час карантину виявили вірусну діарею та хворобу Шмалленберга.

У зв'язку з цим у Казахстані вирішили знищити цю худобу разом із приплодом.

Збудник та епізоотологічні характеристики захворювання

В листопаді 2011-го року інститут Фрідріха Лефлера, федеральний науково-дослідний інститут здоров'я тварин у Німеччині (FLI), вперше в країні виявив у великої рогатої худоби вірус роду *Orthobunyavirus*. Порівняльні аналізи генетичного матеріалу дозволили зробити висновок, що вірус належить до серогрупи *Simbu* (як, наприклад, віруси Sathuperi, Shamonda, Aino, Akabane) (Hoffmann et al., 2012).

Вірус ізолювали, культивували та реплікували. З огляду на місце виявлення зразка, назвали «вірус Шмалленберга» (SBV). Однак його походження все ще залишається невідомим.

Інкубаційний період. Під час експериментальних досліджень, троє телят заразили сироваткою з вірусом внутрішньовенно або підшкірно і отримали позитивні результати (збудник виявляли методом полімеразно-ланцюгової реакції) через 2–5 днів після інокуляції. Стадія віремії у великої рогатої худоби коротка, тому що виявлення вірусу в усіх трьох тварин давало негативні результати вже на шостий день після зараження. Клінічні ознаки розвивалися через кілька днів (Hoffmann et al., 2012). Інфек-

цію плода було видно тільки після абортів чи народження.

Сприйнятливі види. Хворіє велика рогата худоба, вівці, кози та зубри. Поки що немає інформації про захворювання екзотичних жуйних (верблюдів, лам) або інших диких тварин. В зоні поширення хвороби Шмалленберга не було описано випадків захворювання людей, яке б асоціювалось зі згаданим вірусом. Відповідно, навіть з огляду на неможливість повного викорінювання хвороби, ризику для людей немає.

Передача збудника. Спосіб передачі вірусу Шмалленберга ще потребує підтверджень та досліджень, але є гіпотези, що ґрунтуються на останніх епізоотологічних дослідженнях і порівняннях з іншими ортобуньявірусами:

Географічно хвороба Шмалленберга охоплює понад 6500 ферм у 18 країнах Європи.

ПОШИРЕННЯ ВІРУСУ ШМАЛЛЕНБЕРГА В ЄВРОПІ, 2012-2013

Джерело: FluTrackers.com

▲ Вади внутрішньоутробного розвитку телят, спричинені вірусом Шмалленберга.

■ вірус передається комахами (гнус і/або комарі);
■ доведено вертикальну передачу через плаценту;
■ пряме зараження від тварини до тварини чи від тварини до людини дуже маловірогідне, але потребує подальших досліджень (експерименти вже проводяться).

Джерела вірусу:

■ інфіковані комахи;
■ кров хворих дорослих тварин і плодів, кров, мозок та інші органи інфікованих плодів;
■ плацента, амніотичні рідини, меконій.

Усі ці знахідки повинні досліджуватись на предмет ролі в передачі збудника.

Стійкість вірусу до хімічних і фізичних чинників (екстраполяція з каліфорнійської групи ортобуньявірусів):

■ здатність інфікувати втрачається (або значно зменшується) при 50–60° С впродовж 30 хв.;
■ чутливий до загальноприйнятих дезінфектантів (1-процентний натрію гіпохлорид, 2-процентний глутаровий альдегід, 70-процентний етанол, формальдегід);
■ не виживає поза організмом господаря або переносника.

Клінічні ознаки захворювання

Вони різняться, залежно від виду тварин: у великої рогатої худоби розвивається м'яка форма гострої хвороби протягом сезону активності комах. Ураження плоду буває в більшості жуйних тварин (велика рогата худоба, вівці, кози та зубри). На окремих дійних овечих фермах були ознаки діареї.

Клінічні ознаки у дорослої ВРХ

часто невиражені, але в сезон активності комах можуть розвиватися:
■ гарячка (t більше 40° С);
■ погіршений загальний стан;

■ відсутність апетиту;
■ зменшення молочної продуктивності (удівчі);
■ діарея;
■ одужання за кілька днів для окремих тварин, за 2–3 тижні – усього стада.

Відхилення в розвитку новонароджених або мертвонароджених телят, ягнят, козенят:

■ артрогрипоз (контрактура й деформація кінцівок, недорозвинення суглобів і м'язів);
■ гідроцефалія (водянка головного мозку);
■ укорочена нижня щелепа;
■ анкілоз (нерухомість суглобів внаслідок зрощення суглобових поверхонь);
■ тортиколіс (ротація голови, або кривошийсть);
■ сколіоз;
■ гіпоплазія центральної нервової системи;
■ підшкірні набряки (у телят).

Точна частота порушень внутрішньоутробного розвитку невідома. На деяких овечих фермах у період гострої інфекції описано 25% ягнят із відхиленнями розвитку.

Диференційний діагноз

У випадку гострої інфекції дорослої худоби хворобу Шмалленберга необхідно відрізнити від таких захворювань:

■ блутанг;
■ епізоотична геморагічна хвороба;
■ яшур;

■ вірусна діарея ВРХ (та інші пестивіруси);
■ інфекційний ринотрахеїт ВРХ (та інші герпесвіруси);
■ лихоманка долини Ріфт;
■ ефемерна лихоманка ВРХ;
■ отруєння.

Симптоми хвороби Шмалленберга не є специфічними. Слід звертати увагу на інші причини діареї та зменшення молочної продуктивності.

У разі порушень внутрішньоутробного розвитку телят, ягнят та козенят хворобу Шмалленберга необхідно диференціювати від таких захворювань:

■ отруєння;
■ генетична патологія;
■ блутанг;
■ пестивіруси;
■ інші віруси серогрупи Simbu (Akabane).

Діагностика

Враховуючи те, що клінічні ознаки неспецифічні, обов'язково слід проводити лабораторну діагностику. Для цього від живих тварин для виявлення гострої інфекції в лабораторію направляють стабілізовану ЕДТА кров й сироватку крові (принаймні 2 мл, транспортується охолодженою). Від мертвонароджених або молодняка з порушеннями розвитку в лабораторію направляють: мозок і мозочок, селезінку, кров (від трупів); кров, отриману до випоювання молозива, сироватку крові, меконій (від живих тварин) — ці зразки мають бути охолодженими або замороженими. Крім того, в лабораторію відправляють плаценту й амніотичні рідини.

Ідентифікацію збудника проводять за допомогою полімеразно-ланцюгової реакції в реальному часі та

ізоляцією вірусу на культурі клітин. Серологічні тести включають реакцію непрямой імуофлуоресценції, нейтралізації, ІФА.

Лікування та підходи до контролю захворювання

Засобів лікування й специфічної профілактики нині нема, однак є умови, дотримання яких дозволить зменшити ймовірність покусів худоби комахами:

■ зміщувати періоди парування, відповідно до зменшення активності комах;
■ менеджмент на фермі: покращувати санітарний стан у приміщеннях, видаляти гній та запобігати утворенню калюж, які є місцями розмноження комах;

■ використовувати репеленти для відлякування комах від тварин та запобігання покусів. Для цього використовують препарати для купання тварин з умістом дельтаметрину, перметрину та ін. Зручнішими для використання є пур-он препарати, які наносяться на спину тварини від холки до кореня хвоста. Таким препаратом є Байофлай пур-он (діюча речовина цифлутрин), період дії якого 4–6 тижнів. У Росії вже тривалий час використовують препарат Бутокс 7,5 пур-он (діюча речовина дельтаметрин), період дії якого значно довший — до 8–10 тижнів.

Прогнози

Міграцію кровососних комах до північних районів Європи експерти пов'язують із глобальною зміною світового клімату (потепління). Підвищена температура дає можливість вірусам розвиватись і поширюватись швидше, як і їхнім

проміжним господарям і переносникам — кошарам та мокрицям. Деякі види комах є переносниками тропічних інфекцій й уперше були ідентифіковані на європейському континенті в 20-х роках минулого сторіччя в Іспанії, Португалії, на східних кордонах Туреччини; в 1998 році в Італії; в 2006–2007 роках в країнах Північної Європи, там же зафіксували вірусне захворювання блутанг дрібної рогатої худоби.

Низка вчених прогнозує кілька сценаріїв подальшого розвитку захворювання, спричиненого вірусом Шмалленберга: повне зникнення, постійний стаціонарний перебіг, періодичні спалахи. Чи будуть заражені через кровососних комах ягнята й телята, які народилися цього року? Якщо так, то в найближчому майбутньому нас очікує нове інфекційне захворювання сезонного типу, а цикл розвитку захворювання триватиме довше.

Нині дотримання правил щодо руху тварин та продуктів тваринного походження забезпечують добрий захист від випадкового завезення хвороб, зокрема вірусу Шмалленберга, із-за кордону. Однак потрапляння вірусу або інфікованих комах з купленими, мігруючими чи нелегально завезеними тваринами залишається можливим. Якщо ж комахи та вірус Шмалленберга зможуть переміщуватися з перелітними птахами, це може занести збудник і на американський континент.

Реально значущим заходом контролю над поширенням та локалізацією вірусного захворювання Шмалленберга буде створення ефективної вакцини, але для цього потрібен час. ●

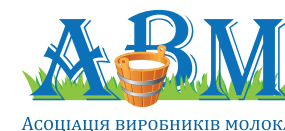

▲ Комар - основний переносник вірусу Шмалленберга.

Якщо комахи та вірус Шмалленберга зможуть переміщуватися з перелітними птахами, збудник зможе потрапити на американський континент.

DK VET

ОФІЦІЙНИЙ ПОСТАЧАЛЬНИК ВЕТЕРИНАРНИХ ПРЕПАРАТІВ, ІНСТРУМЕНТАРІЮ ТА ЗАСОБІВ ПІГЕНІ

Економія часу та коштів для ВАС!

адреса: Черкаська обл.,
м.Умань,
вул.Горького, буд.54

моб.: +38 (067) 474 85 32,
+38 (067) 474 85 33,
+38 (067) 474 85 35,

факс: +38 (04744) 3 11 87
e-mail: y.shepeta@dk-vet.com
сайт: www.dk-vet.com

МОЛОЧАРСТВО В АВСТРІЇ

Олена Мельник,
Руслана Бутило

Австрія передусім відома своїми гірськолижними курортами, які є чи не найприбутковішою справою і щороку приносять чималий дохід у бюджет країни. Разом із тим, незважаючи на специфіку рельєфу, австрійський агробізнес може задовольнити три чверті потреб внутрішнього ринку завдяки сучасним науково обґрунтованим підходам до виробництва та надзвичайному працелюбству й наполегливості людей, що працюють на землі. Тут виробляють майже всі види сільськогосподарської продукції. На чільному місці й тваринництво. Для українських молочарів може бути цікавим австрійський досвід скотарства і використання якісних грубих кормів, як основи раціону корів.

Спочатку спробуємо в загальних рисах окреслити «молочну картину» Австрії. Тут утримують трохи більше півмільйона корів (див. «Довідку»). Має місце чіткий поділ ферм на гірські (їх близько 70%) та органічні (майже 18%). Здебільшого це невеликі сімейні господарства. Чисельність корів на середньостатистичній австрійській фермі — усього 12. Тільки один відсоток фермерів може похвалитися стадом, у якому більше ста корів. Розсосередженість та розміри господарств зумовлені гірською місцевістю. На фермах утримують корів таких порід, як симентальська, голштино-фризька, коричнева швіцька та коричневий голштин.

Територія країни порівняно невелика, але густота поголів'я досить висока: на кожні 100 га сільськогосподарських угідь припадає 17 корів (в Україні, для порівняння, 0,7 корови). Середній річний надій — 6841 кг молока.

Австрію можна вважати піонером із виробництва органічної продукції загалом і молока зокрема. Близько дванадцяти відсотків цього продукту продається під маркою «органічне». Воно коштує вдвічі більше, ніж звичайне (в середньому 63 євроценти кілограм).

Що стосується технологічних показників виробництва, то середній вік під час першого отелення 30 місяців. Зазвичай корів замінюють після 3,83 отелення. Основні причини вибракування — безпліддя (24%) та інші проблеми зі здоров'ям (захворювання вимені, ратиць, порушення обміну речовин).

Слід відзначити, що австрійські сімейні ферми акумулюють найкращу генетику. На великій фермі високопродуктивних тварин отримати набагато важче — не випадково з Австрії щороку до інших країн експортують майже 50 тисяч племінних корів і телиць.

Головним секретом успіху австрійців, напевне, є те, що вони давно зрозуміли основні принципи молочарства й зуміли адаптувати їх до місцевих умов. Завдяки природним особливостям своєї країни фермери можуть вирощувати вдосталь грубих кормів. Не будемо оригінальними, якщо підкреслимо, що це не просто дешеве джерело енергії й білка. Грубий корм якнайліпше відповідає фізіологічним процесам травлення жуйних тварин.

Згадаймо статистику. 2009-го витрати австрійських фермерів на виробництво кілограма молока були такими: 34,5% — ремонтстада, 31,1% — концентровані корми, 18,7% — грубі корми, 5,3% — ветеринарне обслуговування й ліки, 2,2% — відтворення,

..... довідка

Австрія — центральноевропейська країна, площа — 83,8 тис. км², населення — 8,4 млн. осіб.

Майже ¾ території займають Східні Альпи, де льодовики чергуються з лісами та луками. Місцин зі спокійним рельєфом (рівнинних та горбистих низин) — лише 1/5 площі країни.

Значні контрасти рельєфу — від низин до засніжених гір — зумовлюють вертикальну зональність клімату, ґрунтів та рослинності. На рівнинах і в передгір'ях клімат теплий і досить вологий (700-900 мм опадів на рік) із теплим довгим літом, теплою сонячною осінню та м'якою зимою. Середня температура липня +20 градусів, січня — -1-5 градусів. Однак кожні 100 м угору — це зменшення температури на 0,5-0,6 градуса. Снігова лінія пролягає на висоті 2500-2800 м. У горах літо холодне, сире і вітряне, інколи з мокрим снігом. Зими багаті на опади, на схилах збираються чималі товщі снігу, які часто обвалюються, руйнуючи все на своєму шляху: будинки, дороги, лінії електропередач.

Австрія — одна з найрозвиненіших країн Європи. У ній процвітають майже всі галузі, починаючи з туризму (щороку країну відвідує близько 15 млн. гостей) і закінчуючи аерокосмічними технологіями. Основні напрямки промислового виробництва — транспортне і сільськогосподарське машинобудування, деревообробка й целюлозно-паперова, а також електротехнічна та електронна промисловість.

В Австрії високорозвинене сільське господарство, посівні площі займають 4,1 млн. га. Тут займаються виноградарством, вирощуванням зернових, свинарством, плідівництвом. Однак основою аграрної сфери є молочне скотарство.

Молочний сектор Австрії

Кількість молочних ферм — 42 739.

Кількість корів — 531,1 тис.

Середній розмір ферми — 28 голів великої рогатої худоби, із них 12 корів та 7 телиць.

Густота поголів'я корів — 16,85 гол. на 100 га с.-г. угідь.

Річне виробництво молока — 3 307,1 тис. т, зокрема органічного — 395,9 тис. т.

Середньорічний надій на корову — 6 227 кг з умістом білка 3,39%, жиру — 4,13%.

За рік від корови отримують 287 кг молочного жиру.

Виробництво молока в розрахунку на 100 га с.-г. угідь — 101,95 ц.

Молоко реалізують:

з умістом жиру 4,2%, білка 3,4% — 35 євроцентів кілограм;

з умістом жиру 3,7%, білка 3,4% — 34 євроценти кілограм;

органічне молоко — 63 євроценти кілограм.

Міжнародна торгівля

Сукупний експорт молочних продуктів — 970,04 млн. євро. Зокрема твердого й кисломолочного сиру — 417,158 млн. євро, згущеного молока й вершків без додавання цукру — 308,44 млн. євро.

Експорт племінної худоби: корів — 45 366 гол., телиць — 5 237 гол., іншої худоби — 17 262 гол.

У фінансовому вираженні експорт племінної великої рогатої худоби — це 145,78 млн. євро

Споживання молочної продукції

Середньостатистичний австрієць щодня споживає 254 Ккал молочних продуктів, віддаючи перевагу сирам — за рік з'їдає 21,5 кг.

Джерело: lebensministerium.at, Евростат, статистика Австрії, 2011 р

ДОСВІД-ПІДПРИЄМСТВО

Молочна ферма Едерів,

власник — Маркус Едер

Площа оброблюваних с.-г. угідь — 65 га.
Поголів'я дійного стада — 60 корів породи симентал.

Річна продуктивність — 8700 кг молока на корову з умістом жиру 4,4%, білка — 3,7%.

Доїльне обладнання — «ялинка», в планах — доїльний робот.

Міжотільний період — 385 днів.

Тривалість продуктивного життя корови — 4 лактації.

Розчистку ратиць роблять двічі на рік, самостійно.

Мають усю необхідну техніку й обладнання для обробки ґрунту, заготівлі кормів та роботи молочної ферми.

Прямі витрати (без амортизації) на виробництво 1 кг молока — 0,22 євро.

Ціна молока (травень 2012-го) — 0,39 євро за кілограм (базові показники жирності 4,2% і вмісту білка 3,6%).

За останні п'ять років у виробництво інвестували майже 800 тис. євро.

Типова родинна австрійська молочна ферма. Новий корівник звели у 2010-му році.

Старий корівник побудовано у 1995-му році.

Трав'яний силос містить 14% білка і має енергетичну цінність 6,6 МДж. Консерванти під час заготівлі не використовують.

1,8% — підстилка, 6,4% — інше. Як бачимо, найбільші статті витрат — це ремонт стада і концентровані корми, які постійно дорожчають. Тому цілком логічно є тактика збільшення в раціонах частки якісних грубих кормів, як дешевшої заміни концентратів. Це, у свою чергу, позитивно впливає на здоров'я тварин і дає можливість заощаджувати на ремонті стада, або, іншими словами, отримати додатковий дохід від продажу телиць і нетелей. Загалом в Австрії щороку лише за рахунок грубих кормів на одну корову надають від чотирьох до шести тонн молока.

Щоб пересвідчитися, наскільки важлива якість грубих кормів для австрійських фермерів, проведемо віртуальну екскурсію по двох молочних господарствах у федеральній землі Верхня Австрія.

Молочна ферма Едерів — типове родинне австрійське господарство, його власник **Маркус Едер** (34 роки). Крім Маркуса на фермі працює його дружина, час від часу допомагають батьки.

Маркус Едер

Сім'я обробляє 65 га землі, з яких 35 га — власність Маркуса, решту орендують. Половину угідь займають трави, другу половину порівну ділять між собою кукурудза та зернові культури.

На фермі утримують 60 дійних корів породи симентал. Середній річний надій на корову — 8700 кг молока з умістом жиру 4,4%, білка — 3,7%. Тварин тримають у середньому чотири лактації. За своє продуктивне життя корови дають 30-35 тисяч кілограмів молока. Проте у стаді є чотири рекордистки, від них отримали 100 тис. кг молока.

Частину теличок та нетелей продають в інші країни, бичків відгодовують. За сімнадцять місяців вирощування бички досягають живої ваги 680 кг, уміст м'яса в туші — в середньому 420 кг.

Корів упродовж року тримають безвигульно. Корівник поділений на секції, де сухостій відокремлений від

дійного стада. Тут міститься і поголів'я відділення.

Для годівлі худоби використовують два види раціону: перший — для дійних корів і молодших телиць; другий — для нетелей і сухоостою.

Корм роздають один раз на день, кормосуміш для дійних корів розрахована на молочну продуктивність 23 літри. Корм підгортає спеціальний роботизований пристрій.

Дійні корови споживають раціон, який на 60% складається із грубих кормів і на 40% — із концентратів.

До складу грубих кормів входить трав'яний (60%) і кукурудзяний (40%) силос. Трав'яний містить 14% білка і має енергетичну цінність 6,6 МДж. Консерванти не використовують. Трави, що йдуть на силос, щороку підсавають райграсом і конюшиною. Загалом, як зауважив Маркус, уміст білка міг би бути вищим, якби для підживлення використовували мінеральні добрива. Однак ферма бере участь у державній програмі збереження довкілля, через що має певні обмеження із внесення азоту. Посіви трав удобрюють лише органікою.

Із концкормів використовують кукурудзу, пшеницю та ячмінь (вирощені власноруч, 60% умісту концентратів), а також соєвий і ріпаківий шрот, зерново-спиртову барду (40%). У кормосуміші на кожну корову припадає приблизно 2 кг концентрованих кормів. Решту, приблизно 6 кг, корови з'їдають індивідуально через автоматизовані станції годівлі. Незначну частку розсипає робот-підгортач, про який ми вже згадували. Найпродуктивніші корови, які дають 40 л молока на день, отримують загалом 9 кг концентрованих кормів, тобто 225 г на кожен літр молока.

Телят перші 8-10 тижнів випоюють незбираним молоком двічі на добу по 3 л. З першого дня життя телята мають вільний доступ до твердого корму, який готують у міксері раз на місяць і який складається з сіна (250 кг), концкормів і м'яси (80 кг на 1 т суміші).

Як розповів Маркус, його ферма

працює дещо вище рівня незбитковості. Це означає, що коштів від реалізації молока вистачає, щоб покрити всі витрати з його виробництва й утримувати сім'ю. Втім, лише прямі витрати (корм, послуги ветлікаря, електрика, пальне тощо) сягають 0,22 євро на 1 кг молока. А якщо до них додати інші (наприклад, амортизацію, страхові платежі, зарплату), то цифра буде не такою втішною. Хоча були часи, коли молоко продавали нижче собівартості. Обнаблює те, що останні два роки ціни на молоко стабільні.

Знайомство з наступним господарством — **молочною фермою сім'ї Файхтлбауерів** — розпочнемо з поля із багаторічним травостоєм, де заготовляють силос. Господар, **Франц Файхтлбауер**, порається зі скошеною травою, йому допомагають тесть із тещею. Літня жінка виправно формує валки, а її сімдесятирічний чоловік причепом-підбирачем збирає зелену масу. У кабіні трактора біля нього сидить пес. Франц жартує: «Стежить, щоб дідусь був не заснув».

Силос заготовляють із багаторічних трав, інколи з підсівом конюшини. Траву скошують високо, щоб у валок не потрапила земля. Скошене підв'ялюють на сонці, і як тільки маса готова (тест на скручування), одразу забирають із поля. Як зауважив господар, сонце — це найкращий консервант. Тому чотири укуси заготовляють без використання допоміжних засобів ферментації. Лише п'ятий, останній осінній укіс (коли дощить), закладають із консервантами. Одразу зауважимо, що злакові містять більше цукру, легше піддаються силосуванню, тому цілком можна заощадити на консервантах. Упоратись із заготівлею силосу потрібно за два дні. Першого дня траву косять після обіду. Наступного дня масу потрібно зібрати, закласти в силосну яму і обов'язково накрити плівкою. На власному досвіді переконались: не вкрити яму звечора — втратили в середньому літр молока на корову. Силосні ями невеликі, тому цілком реально заповнити масою аку-

ЯКІСТЬ ГРУБІХ КОРМІВ ПО-АВСТРІЙСЬКИ — 21,5 кг молока з 17 кг трави (СР)

Завдяки високій якості грубих кормів (силос із лугових трав) в Австрії отримують 4-6 тонн молока на корову.

Силос із лугових трав в 1 кг сухої речовини в середньому містить:

сирого білка — 167 г;

доступного білка — 133 г;

сирої клітковини — 374 г;

чистої енергії — 5,88 МДж.

15 кг (СР) такого силосу достатньо для добового виробництва 14,8 кг молока за вмістом енергії, 18,5 кг — за вмістом білка.

Джерело: Йоганн Хойслер, аграрний центр Раумберг-Гумпенштайн

фото: Олена Мельник / МДФ

Франц Файхтлбауер

ратно вистелене плівкою сховище, ретельно утрамбовувати й накрити. Верхню плівку придавлюють мішечками з піском, щоб не допустити потрапляння повітря.

Провівши короткий майстер-клас

із заготівлі силосу, Франц повертається до роботи, а його дружина знайомить нас із фермою. Тут тримають усього 50 дійних корів породи симентал із річною продуктивністю 9200 кг молока на голову. Доїння дворазове. Найпродуктивніші корови дають 50 кг молока і при цьому отримують щонайбільше 8 кг концентратів (160 г на 1 л молока!). Джерело всіх інших поживних речовин — кукурудзяний і трав'яний силос (50:50). За такої годівлі й продуктивності корови живуть у середньому п'ять лактацій. Звісно, є й такі, що отелилися восьмим і навіть десятим телям. Особливістю ферми є те, що у весняно-літній сезон корів годують свіжим зеленим кормом. Він є дешевим джерелом білка і своєрідною вітамінною добавкою до основного раціону. Така тактика виправдала себе словна: корови у цей час дають на 3-5 кг більше молока, ніж зазвичай.

Свіжоскошену неприв'ялену траву згодують удень. Обов'язкова умова — вона має бути молода й неподрібнена, чим довша, тим краще. Увечері корови споживають звичний раціон із силосом і обов'язково з сіном.

Завдяки добре налагодженому відтворенню господарство має більше телиць та нетелей, ніж потрібно для ремонту власного стада. До того ж тварини з відмінною генетикою — затребуваний товар у багатьох країнах світу. Бичків реалізують, коли ті досягають ваги 120 кг.

Звісно, віртуальна екскурсія відрізняється від реальної і чимало важливих речей залишилося поза увагою. За мету ми ставили інше: ще раз нагадати читачам про значимість якісних грубих кормів, які можуть здешевити і наше, українське, молоко, зробити його конкурентним, а корів здоровими. ●

ДОСЬЄ-ПІДПРИЄМСТВО

Молочна ферма Файхтлбауерів,

власник — Франц Файхтлбауер

Площа с.-г. угідь — 65 га, третину займають зернові, третину — кукурудза, третину — трави.

Поголів'я дійного стада — 50 корів породи симентал.

Річна продуктивність — 9200 кг молока на корову.

Доїння дворазове.

Тривалість продуктивного життя корови — 5 лактацій.

▲ Скошене підв'ялюють на сонці; як тільки маса готова (тест на скручування), одразу забирають із поля.

▲ Силосні ями невеликі, їх заповнюють силосованою масою, ретельно утрамбовують і накривають за один день.

Ізраїль, 26 травня - 2 червня 2013 р.

Хайфа

Тель-Авів

Єрусалим

Канада, 26 травня - 3 червня 2013 р.

Лондон

Гуельф

Торонто

Ніагара

Кіпр, 29 травня - 5 червня 2013 р.

Протарас

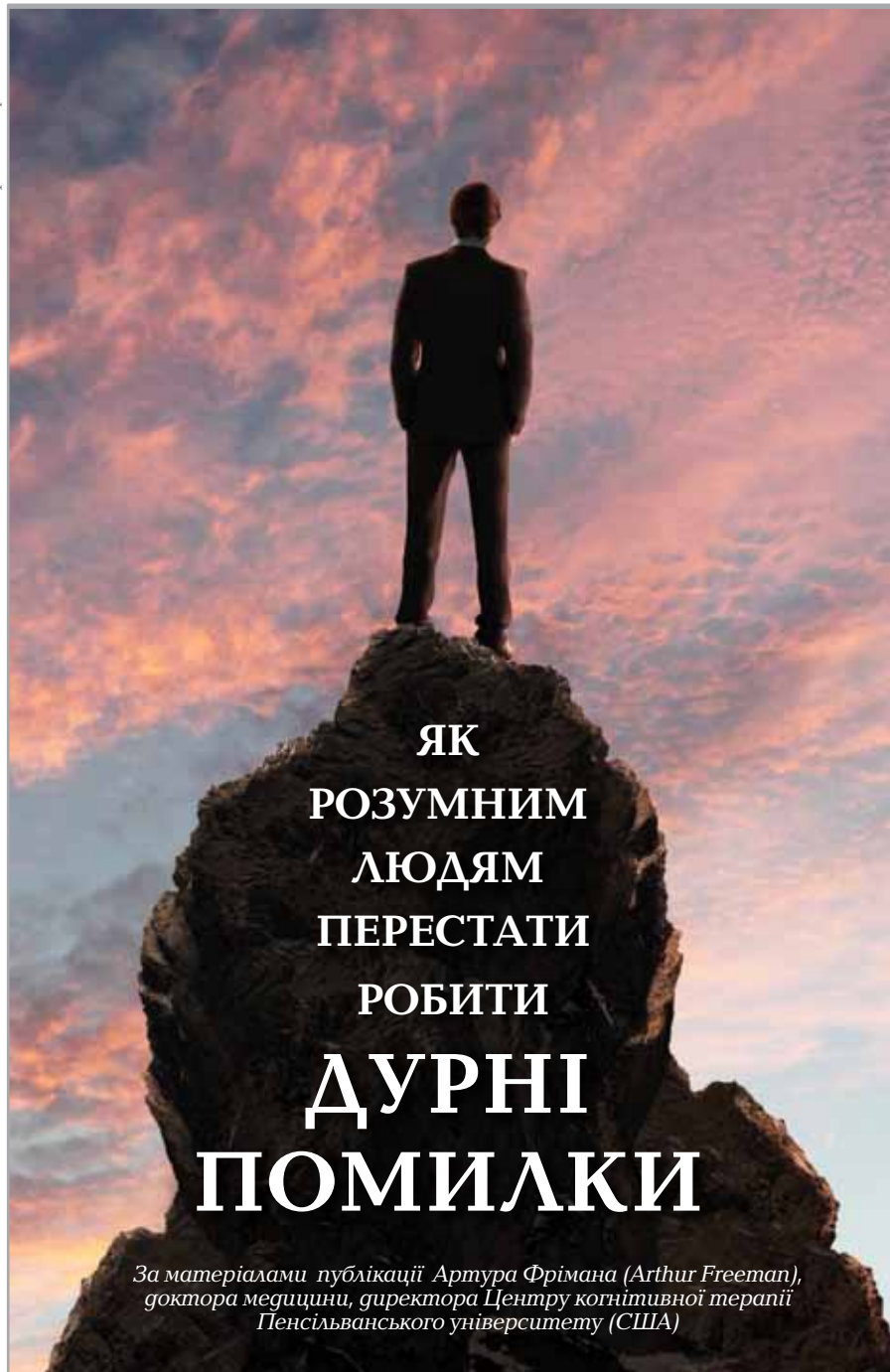
За детальною інформацією звертайтеся:

Черкаська обл., 20300 м.Умань, вул. Паризької Комуні 2/38, оф. 2,
+38 067 470 1781, +38 04744 36985

<http://dykuntours.com/>

DYKUN

фото: DepositPhotos

ЯК РОЗУМНИМ ЛЮДЯМ ПЕРЕСТАТИ РОБИТИ ДУРНІ ПОМИЛКИ

За матеріалами публікації Артура Фрімана (Arthur Freeman), доктора медицини, директора Центру когнітивної терапії Пенсільванського університету (США)

Виявлення помилки — перший крок на шляху до врятування від неї. Існують методики, які успішно допомагають людям позбаватися рутинних, повсякденних емоційних помилок, що збивають із пантелику найрозсудливіших людей. Вони ґрунтуються на методах логічного аналізу і змушують нас ефективно використовувати силу людського розуму для побудови несуперечливих логічних конструкцій, а не для пошуку виправдань. Нам до снаги виробити нові звички, куди здоровіші й корисніші, ніж старі.

Виявлення помилки — перший крок на шляху до врятування від неї. Однак перш ніж перейти до аналізу найчастіших, на наш погляд, помилок у поведінці людей, зазначимо, що, можливо, хтось не погодиться із включенням тієї чи іншої помилки до списку або, навпаки, відсутністю якоїсь риси.

Наприклад, під номером шостим у нас значиться максималізм: підвищена вимогливість або прагнення до досконалості. Звісно, максималізм можна розцінити по-різному, а слова «висока

вимогливість» здебільшого звучать як комплімент. Однак звичайне бажання досягти ідеалу перетворюється на пастку. Коли ви, приміром, вирішите, що не здаватимете роботу замовникові доти, доки не доведете її до досконалості, ви будете постійно відкладати здачу роботи. Для замовника ж ваша нездатність закінчити роботу в строк зовсім не означає прагнення до досконалості. Визначити різницю між продуктивним і неправильним мисленням можна лише після аналізу результатів.

Яка-небудь ваша дія чи думка

перетворюється на помилку в тому разі, коли вона перекриває шлях тому, що ви насправді хотіли зробити, або ж тоді, коли ви відчуваєте внутрішній дискомфорт. Тому якщо висока вимогливість і прагнення до досконалості приносять вам успіх і достаток, звичайно ж, для вас вони не є помилками. Але якщо ви бачите, що ваша вимогливість загрожує вам скоріше провалом, ніж успіхом, якщо вона не приносить вам особливої радості, є сенс переглянути позиції. Такий само підхід застосуємо й до інших перелічених далі дурних помилок.

1 СИНДРОМ МАЛЕНЬКОГО КУРЧАТИ

У дитячій казці на Курча впав із дерева горіх і торохнув його по голові, але Курча подумало, що на нього звалилося небесне склепіння. Аналогічним чином люди часто приходять до геть катастрофічних умовиводів, не завдаючи собі клопоту замислитися хоч на хвилику. Переляк вкидає людину в стан душевного й розумового паралічу.

2 ЧИТАННЯ ДУМОК

Одна з найбільших ілюзій полягає в тому, що ми впевнені у своєму вмінні читати чужі думки й у здатності близьких і знайомих орієнтуватися в скрижалях нашої душі. «Я нічого не стану йому/їй говорити, він(вона) повинен(нна) сам(а) здогадатися!» — дуже поширене твердження, що незмінно веде до глибокого розчарування, коли зрештою стає ясно, що людина не тільки не знала того, що вона нібито мала зробити, а й навіть не підозрювала про те, чого ви від неї чекали.

3 СХИЛЬНІСТЬ УСЕ ВІДНОСИТИ НА СВІЙ РАХУНОК

Багато які люди готові нести особисту відповідальність абсолютно за все, що відбувається. Вони у відповіді і за чийсь поганий настрій, і за погану погоду, і за землетрус на краю світу. Природно, їм не залишається нічого іншого, як тільки гніватись або переживати.

4 ОРЕОЛ СЛАВИ

Типова помилка знаменитостей. Але й звичайні люди, які не мають у своєму розпорядженні піар-служби, нерідко стають жертвами аналогічного прорахунку. Він полягає у святій упевненості, що якесь досягнення в одній царині автоматично гарантує успіх і в усіх інших сферах життя без тих зусиль, які свого часу було докладено для першої перемоги.

5 ДОВІРА КРИТИКАМ

Помилка, протилежна попередній, але неприємностей завжди не менше. Вона полягає в тому, що ви без роздумів приймаєте на віру будь-яку критику на свою адресу, не замислюючись: «А судді хто?».

6 МАКСИМАЛІЗМ

Ця риса означає прагнення до досконалості в усіх сферах. Звучить теза просто чудово: навряд чи хто-небудь сперечатиметься з тим, що встановлення високих стандартів — справа гарна. Але вимогливість стає недоречною, коли ваші стандарти настільки високі, що ви не можете навіть наблизитися до них. Нерозумно прагнути до стовідсоткової досконалості й одержати нульовий результат.

7 ХВОРОБЛИВЕ ПОРІВНЯННЯ

Порівняння й виявлення контрастів — гідний спосіб аналізу відмінностей. Проте люди часто страждають від того, що звертають увагу тільки на ті з них, які говорять не на їхню користь, або коли сліпо вірять негативним оцінкам оточення.

8 «А ЩО, КОЛИ...»

Тривога! Тривога!! Тривога!!! От до чого веде мислення типу «а що, коли...». Вас непокоїть щось, чого взагалі не існує або ймовірність чого близька до нуля. Отож обґрунтовані тривоги про здоров'я й добробут доповнюються пустим клопотом, що знижує потенціал, який ви могли б використати для протистояння реальним труднощам.

9 «ТИ ПОВИНЕН(НА)!»

Треба. Звичайне, повсякденне слово, але тільки не тоді, коли воно означає наказ, що не підлягає обговоренню. Інакше найбуденніше слово перетворюється на вказівний перст, категоричний імператив, який вимагає: «Не смій ухилитися від визначеного шляху! Ти будеш винуватий(та), тобі буде соромно!» Люди, які часто застосовують до себе слово «повинен», самі мурують довкола себе високі стіни. Вони настільки зосереджені на тому, що вони повинні або повинні були зробити в минулому, що в них просто не залишається часу подумати, як це робиться сьогодні й що їм треба зробити в майбутньому.

10 «ТАК, АЛЕ...»

Людина, яка часто вживає такий вираз, завжди і в усьому знаходить якісь негативні сторони, що переважають усе позитивне, або придумує фантастичні виправдання будь-яким негативним явищам. Люди такого складу часто перекривають дорогу і оточуючим, і самим собі.

фото: DepositPhotos

ЯК БОРОТИСЯ З ДУРНИМИ ПОМИЛКАМИ?

Нижче викладено методики з коротким поясненням до кожної з них, які дадуть вам змогу спокійно й виважено діяти в надзвичайній ситуації. Підвищення рівня визначеності, зростання впевненості у своїх силах самі по собі навряд чи приведуть до крутого злету кар'єри, однак імовірність вашого успіху зросте.

1 ЗНАЧЕННЯ СЛІВ

Суть методики полягає в тому, що треба просто спитати себе: «Яке значення має для мене це слово або подія?» І все. Люди часто одне й те ж слово зовсім по-різному розуміють. В однієї людини слово «Наполеон» викликає картину торта, а інша уявляє портрет французького імператора. У вустах однієї людини констатація «невдалий тиждень» означає: «Я не встиг зробити того, що хотілося б», у вустах іншої: «Мене замучила депресія. У мене єдине бажання — застрелитися». Чи варто дивуватися, що результат таких двозначностей — постійне незрозуміння між людьми.

Ми часто безпідставно вважаємо, що інші думають так само, як ми. Ця омана створює проблеми в спілкуванні. Інші зовсім не обов'язково думають так само, як і ми. Джон каже: «Ти мені дуже подобаєшся». Він, намагаючись не образити почуттів Мері, хоче пояснити, що не любить її. Джон має на увазі, що дівчина зовсім не байдужа йому й він хоче, щоб вони залишилися друзями. Але

Мері чує «ти мені дуже подобаєшся» і сприймає сказане як «я люблю тебе», бо для неї слова «ти мені дуже подобаєшся» означають саме «я люблю тебе». І для Джона, і для Мері було б набагато краще, якби чоловік чітко висловив те, що він має на увазі.

Коли Мері усвідомлює, що Джон не любить її, у неї одна думка: «Мое життя розбите. Світ рухнув». Вона почувається так, ніби в неї нічого в житті не залишилося. Але що конкретно вона має на увазі, говорячи про вселенську катастрофу? Вона має на увазі, що її не любить Джон, що її кохання нерозділене. Чи зруйнувався її світ? А що вона має на увазі під словом світ? Родину, друзів, роботу, здоров'я? Конкретизуючи значення своїх думок, Мері, звичайно, все одно сильно переживатиме, згадуючи про Джона, але в неї з'являється можливість відгородитися від кризової ситуації.

Перший крок — зупинитись і сказати собі: «Уточню-но я свої думки. Що означають мої слова? Як саме я тлумачу події? Яке їх значення у моєму житті?» Часто кажуть: «Я невдаха», маючи на увазі: «Мене засмучує, що жодна з трьох початих спроб не принесла успіху». Не менш часто вживають вирази: «Я роздратований», «Я зв'язаний(на) по руках і ногах», «Безнадійно», «Я загинув(ла)» й аналогічні, дозволяючи їм формувати негативні емоції. Тому в першу чергу пояснити, що ж маєється на увазі під цими думками, необхідно собі самому.

2 СУМНІВИ В ОБҐРУНТОВАНІСТІ ВИСНОВКІВ

Відчуття й почуття набагато частіше бувають помилковими, ніж правильними. Як тільки ви зрозумієте їхній зміст, ви зможете їх проаналізувати. Наскільки вони вагомі? Чи немає інших пояснень того, що сталося?

В основі багатьох оповідань знаменитого французького письменника Гі де Мопассана лежить людська схильність робити скороспішні висновки, не подумавши перевірити їх обґрунтованість. В оповіданні «Намисто» молода жінка бере на деякий час намисто в багатій подруги й губить його. Щоб подруга ніколи не довідалася про втрату, вона купує точно таке ж коштовне намисто. І потім усе життя витрачає на те, щоб повернути позичені на його купівлю гроші. Через багато років, смертельно виснажена своїм тягарем, вона дізнається, що намисто, яке їй позичила подруга, було копійчаною підделкою.

Доти, доки у вас немає фактів, ви не можете зробити правильних висновків. Коштовності можуть виявитися дешевою підделкою, а серйозні проблеми — дрібницями.

3 РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Хто винен? - одне з улюблених запитань людства. Оскільки люди нерідко мислять категорично, поняттями «усе або нічого», «чорне і біле», то у відповідь ми найчастіше чуємо: «Це повністю моя провина» або: «Ти у всьому винуватий(а)». Однак повністю скласти провину на одну людину можна тільки у виняткових випадках. Тому важливо ретельно розібратися у своїх міркуваннях про те, хто винен і наскільки.

Ніщо так не паралізує людину, як думка про те, що вона повинна робити щось або думати про щось лише одним-єдиним способом.

Візьмімо, приміром, горезвісні роздуми на тему відповідальності батьків за поведінку дітей. Можливо, ви вважаєте, що вам не пощастило з батьками, що вони створили й створюють вам чимало проблем. Але як тільки ви стали дорослим, відповідальність за своє життя несе тільки ви. Замість того щоб розводитися про зроблене вашими батьками в минулому, подумайте про те, як змінити своє життя на краще в майбутньому. Вони відповідальні за минуле, а ви творите своє сьогодення і майбуття.

Припиніть перемивати допотопні кісточки з особистих археологічних розкопок. Живіть своїм життям. Може, ви відчуваєте провину за минулі події? Тоді вирішіть, що можна зробити для виправлення становища конкретно зараз, щоб пом'якшити негативні наслідки минулого.

Люди часто повторюють: «Я нічого не можу зробити». Наприклад: «Якщо я відмовляю в проханні батькові, він засипає мене скаргами на життя». Рибалка добирає найапетитнішу наживку, але окунь зовсім не зобов'язаний проковтувати її. Той, хто добре вивчив ваші слабкості й вади, чудово знає, на що ви клонете. Проте коли вам відомо про приманку, тільки від вас залежить, будете ви її проковтувати чи ні.

4 КАТАСТРОФУ ВІДМІНЕНО

Ця методика стає вельми доречною, коли ви розмірковуєте про те, що вже звалилося на вашу голову або ж от-от звалиться. «Я пропав(ла), — думаєте ви. — Усьому капець. Попереду катастрофа». Для того щоб скористатися методикою відміни катастрофи, перервіть сумні роздуми і спитайте себе: «Що найгірше може чекати мене попереду?»

Справді, що ж найгірше з того, що може статись?

- Я можу вмерти.
- Мене принизять.
- Мене звільнять.
- Залишусь без копійки.
- Він (вона) піде від мене.
- Вони мене ненавидять.

Іноді простого перерахування найгірших варіантів наслідків вистачає, щоб покласти край таким роздумам. Часом достатньо відповісти на запитання: «Що буде найгірше?» — і ви одразу усвідомлюєте, що цього не станеться, або якщо й станеться, то це не буде кінець світу. Відмінити катастрофу — означає взяти під сумнів передумову, що станеться найгірше, принаймні перевірити, чи так це. Як у вас підстави стверджувати, що станеться найстрашніше?

Коли ви змусите себе відкинути чорні думки й задастесь питанням: «А наскільки ймовірний такий результат?», вам відкриється, наскільки перебільшені ваші побоювання.

5 ПОШУК АЛЬТЕРНАТИВ

Ніщо так не паралізує людину, як думка про те, що вона повинна робити щось або думати про щось лише одним-єдиним способом. Якщо безальтернативний спосіб мислення виявляється непридатним або завдає болю, людина стикається з проблемою.

Уявіть собі, що ви йдете вулицею з однобічним рухом, і перед вами раптом падає дерево, перегороджуючи шлях. Що далі? Коли ви вважаєте, що вам перекрили єдиний вихід, залишається тільки визнати, що ви в глухому куті. Але коли ви розвернетесь, перед вами відкриється дорога. Хтось заперечить, що тут не можна розвертатися. Бо на вулиці однобічний рух. Так, правильно, але якщо дорога перекрита, чому б не порушити правила (звісно, з обережністю) або зупинитися?

Іноді життєво необхідно глянути на події іншим поглядом і виробити альтернативне пояснення тому, що відбувається. Вам не обов'язково приймати цю точку зору. Але трапляється, що обмірковування питання з позицій протилежної сторони приводить до рішення, якого ви не помічали.

Наші думки відповідають нашим почуттям. Які наші почуття — такі й наші дії.

6 ІЩО ТОДІ?

Ця методика корисна для перевірки уявлюваного розвитку подій, який стримує ваш рух уперед. Наприклад, ви кажете собі: «На дорозі суцільні пробки, отже, я можу пропустити важливу ділову зустріч» (і в думках ви вже втратили роботу).

У такому разі ви знову схильні переходити прямо до розв'язки сюжету, а цього робити не слід. Дана методика вимагає від вас розглянути ситуацію із самого початку й поступово, повільно розкладати її на частини, відповідаючи на запитання: «І що тоді?» Так можна перевірити, чи праве машинальне мислення, яке пророкує катастрофу. Ви усвідомлюєте, як легше впоратися з проблемою, котра так налякала вас, що може привести вас до іншої методики — формування альтернатив.

- На дорозі суцільні пробки, я спізнюся.
- І що тоді?
- Я не зможу припаркувати машину.
- І що тоді?
- Тоді мені доведеться паркуватися за вищу ціну.
- І що тоді?
- Все одно я можу спізнитися на літак.
- І що тоді?
- Мені доведеться подзвонити й повідомити, що я не встигаю на зустріч.
- І що тоді?
- Начальство розсердиться.
- І що тоді?
- Я можу втратити роботу.
- І що тоді?
- Доведеться шукати іншу.

У цього сценарію нещасливий кінець. Та хіба можна його порівняти з нападом паніки, коли мозок за лічені секунди малює картину нещастя? Роздуми дають вам можливість обміркувати ймовірність кожного етапу. Ви розумієте, що можна спізнитися на літак, полетіти наступним рейсом, перенести місце зустрічі. Може, начальство й розсердиться на вас, але не звільнить. А нова робота може виявитися кращою за попередню. Ситуація вийде далеко не такою безпросвітною, як вам здавалось, та й ви самі можете зробити набагато більше, ніж бачилося напочатку.

Набагато більше сенсу
змушувати себе почуватись краще,
чим змушувати себе
почуватись гірше.

7 САМОІНСТРУКТАЖ

Мета самоінструктажу — допомогти собі. Ви даєте собі певні установки, директиви й правила. Легко сказати: «Буду робити все краще». Ваша рішучість має підкріплюватися планом конкретних дій.

Найпростіший приклад — якщо ви плануєте сходити за покупками, то, можливо, слід спочатку скласти список. Склавши список, ви певні, що не забудете нічого важливого.

Дана методика допомагає в найрізноманітніших ситуаціях. Припустимо, ви плануєте проведення презентації перед величезною аудиторією. Природно, що нервуете. Спробуйте скласти докладний перелік дій у цій ситуації (докладний — означає включення всіх дрібниць). Пишіть приблизно так: зайти в туалет (вам не доведеться переживати за свій переповнений сечовий міхур); перевірити всі блискавки й гудзики (ваш костюм у повному порядку); обвести поглядом усіх присутніх (ви не забудете обдарувати глядачів привітним поглядом). Постарайтеся розбити свої дії на максимально дрібні кроки, бо чим вони дрібніші, тим менше побоювань викликає їх здійснення. Дуже корисно складати сценарій розвитку ситуації. Ви що-небудь скажете. Хтось відповість вам. Якщо так — ви скажете те-то й те-то, і т.д. Головне — визначити, які установки годяться для цієї конкретної ситуації.

8 САМОВІДВОЛІКАННЯ

Коли вас мучать гнітючі думки, перервіть їх. Найкраще просто відволіктися на що-небудь; інакше кажучи, коли картина, яку малює ваша уява, псує вам настрій, перемикайтесь на інший канал — зосередьте свою увагу на підрахунку сходинок або кроків, наприклад.

Коли ви стикаєтеся з неприємностями, можна свідомо викликати картини успіху, і вам стане набагато легше. Дехто, правда, висміює такі

поради: «Так ти просто намагаєшся змусити себе краще почуватись». Правильно. Набагато більше сенсу змушувати себе почуватись краще, чим змушувати себе почуватись гірше. Допмагають абстрагуватися різні методики релаксації. Припустимо, ви лежите в ліжку ввечері, а в голові снуються думки про безліч неприємних подій завтра. Вам важко заснути, але й неспання не радує. Щоб уникнути тяжких роздумів, спробуйте зосередитись на своєму диханні. Розслаблююче, заспокійливе дихання має бути глибоке і йти скоріше з живота, ніж із грудей. Ви зосереджуєтесь на спостереганні, що ж у вас піднімається з кожним вдихом — живіт чи груди. Можна ще більше зосередитись на диханні, коли намагатися відчути, як повітря проходить через ніздрі. Спробуйте порахувати вдихи й видихи. Повірте, важко рахувати та ще й про щось думати.

9 ГРА В АДВОКАТА

Цю методику називають також «аргументацією на свою користь». Іноді необхідно стати на свій захист, тому що ми схильні ставитися до себе вимогливіше й суворіше, ніж до інших. Для провини приятеля ви легко знайдете виправдання, але собі ніколи не пробачите того ж. Інші люди помиляються, і ви відразу забуваєте про їхні промахи. Але от ви самі дали маху — і пам'ятаєте про невдачу роками.

Відбувається ось що: ви влаштовуєте собі судилище й самі граєте в ньому всі ролі, крім однієї. Ви і звинувачуваний, і прокурор, і присяжні, і суддя, який оголошує смертний вирок. У вас немає шансу уникнути покарання. Єдиний, кого нема на цьому судилищі, — це адвокат. Він тут потрібний для того, щоб ознайомити присутніх з пом'якшувальними обставинами. Усе, що від нього вимагається, — подати всі обставини справи в сприятливому світлі: «Так, може здатися, що людина винна, але тільки тому, що вам невідомі всі обставини справи». Адвокат зосереджує ува-

гу суду й публіки на деяких нюансах, які враховуються під час ухвалення вироку: «Так, людина скоїла негідний вчинок, але зовсім не заслуговує такого суворого покарання».

Коли ви судите себе занадто суворо, перевірте, чи присутній на придуманому вами процесі адвокат. Якщо ні, самі беріться за виконання його обов'язків:

- Повний провал?
- Та ні, він просто йшов не тим шляхом.
- Дурень?
- Тут він діяв не дуже розумно, але в нього безліч інших талантів.
- Нічого з того, що він робив, не вийшло.
- А хто може наперед гарантувати результат ризикованої затії?

10 ДЕСЯТИБАЛЬНА ШКАЛА

Як би ви оцінили свою поточну проблему за шкалою від одного до десяти балів? Якщо ви відчуваєте пригніченість, сум, якщо у вас розгулялися нерви або мучить депресія, або ж ви з якоїсь іншої причини вибилися з колії, то, відповідаючи на запитання, ви, швидше за все, автоматично оціните свій стан максимальними десятьма балами. Щораз, опинившись у заплутаній ситуації, ми схильні думати: «Ну що може бути гірше?» Такі відчуття викликає тим, що людям невластиво встановлювати на десятибальній шкалі подій точки відліку. А це однаково, що визначати розміри кімнати, просто кидаючи лінійку на підлогу. Щоб установити точку відліку, пригадайте найтяжчу подію у своєму житті: смерть близької людини, розлучення, звільнення з роботи чи просто якийсь особливо неприємний випадок. Потім згадайте, починаючи з раннього дитинства, щасливі, повні надій і радостей періоди. Що б ви могли назвати найщасливішою подією вашого життя?

Потім на десятибальній шкалі внизу напишіть найтяжчу подію вашого життя й поставте біля неї одиницю, а вгорі — найщасливішу, яка дорівнює десятьом балам. Тепер у вас є точки відліку для оцінки того, що ви переживаєте в цей момент. Важке вам випало випробування чи не дуже? Може, воно тягне тільки на чотири бали? Коли ви усвідомите, що в минулому бували й набагато гірші часи, ви відчуєте впевненість, що подолаєте справжні труднощі. ●

тележурнал «Агроконтроль»

- кращі компанії пріоритетної галузі державного господарства;
- інтерв'ю з представниками агропромислового сектору;
- інформаційно-тематичні сюжети;
- аграрна стратегія держави, завдання для господарників на новий сезон.

представляє

22:10
ЩОВІВТОРКА

18:30
ПОВТОР
ЩОСЕРЕДИ

АГРОКОНТРОЛЬ
Головні новини аграрного бізнесу

www.5.ua/agrokontrol
www.agronews.in.ua

фото: DepositPhotos

ПРИТЧА ПРО ПОМИЛКИ

Уфутбольній команді, в якій трапився дуже невдалий сезон, керівництво клубу вирішило замінити головного тренера. Передаючи справи новому наставникові, він попередив колегу про те, що залишає в сейфі три конверти: номер 1, номер 2 і номер 3.

«Якщо в тебе виникнуть проблеми, то розкривай їх по черзі», — сказав він.

Новий тренер приступив до роботи. Закінчився перший сезон, і команда показала дуже погані результати. Наставника викликали на килим. Згадавши пораду попередника, він відчинив сейф і розпечатав конверт номер 1. Там було написано: «Звертай усе на мене». Так той і зробив. Керівництво клубу дало йому можливість поліпшити ситуацію.

Минає ще один сезон. Команда грає ще гірше. Тренера знову викликають на килим. Той до сейфа. Розпечатає конверт номер 2, читає: «Бери всю провину на себе». Тренер на зустрічі з керівництвом клубу так і робить: «Так, винуватий, не впорався, припустився помилок, десь недогледів, десь погарячував». І керівництво клубу дає йому ще один шанс виправити становище.

Третій сезон — і команда вилітає з ліги. Розгнівване керівництво викликає тренера знов. Той поспішає до сейфа і бере останній конверт. А там написано: «Готуй три конверти».

Один раз помилитися може кожний. Другий раз теж простять: той, хто не робить помилок, взагалі нічого не робить. Але повторення помилки втретє — ознака того, що ви не вчитеся. ●

Аналітика

Новини

Аналіз

Факти

Купівля

Продаж

Прогнози

www.ZernoUA.info

РОСЛИННИЦТВО
в Україні та світі

140-РІЧНА ІСТОРІЯ УСПІХУ

RÖTTINGER

- Інновації в техніці відповідно до потреб практиків
- Ефективність як мета
- Системні рішення
- Техніка, що викликає захоплення

08300 м. Бориспіль
вул. Привокзальна, 50
тел. 04595-71042

Прицеп-підбирач JUMBO

- надзвичайна продуктивність 500 тон силосу/день
- мінімальна собівартість корму
- висока якість корму
- збереження кожного листочка

Посівна комбінація TERRASEM

- забезпечення оптимальної площі живлення для рослин
- точність глибини висіву
- збереження вологи в ґрунті
- низькі витрати на ремонт

Косарка NOVACAT

- визнаний лідер
- продуктивність, що немає рівних - 100 га/день
- чистота корму
- надійність